

Vlaanderen
is ondernemen

Ons patent boekje

Een handige gids voor kmo-bedrijfsleiders
over intellectuele eigendom

Eind 2006 kende het toenmalige Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) en ondertussen overgegaan in VLAIO aan het juridisch adviesbureau iFORi de opdracht toe om een sensibiliserende publicatie in verband met intellectuele eigendomsrechten voor innovatieve kmo's te schrijven. iFORi, dat op dat vlak een uitgesproken ervaring heeft, en in concreto auteur Bernard Gravez werd hierin ondersteund door een stuurgroep van innovatieadviseurs, stafmedewerkers van interfacediensten en Patlib-centra.

Naast de auteur dankt het IWT, ondertussen opgevolgd door het VLAIO ook de leden van de stuurgroep voor hun actieve deelname.

Stuurgroepleden (1ste uitgave):

Maka De Lameillieure & An Cosaert (Innovatiecentrum West-Vlaanderen)
Dominic De Groote (Interface UGent)
Christa De Permentier (Interface VUB)
Wim De Clercq (LRD KULeuven)
Annemie Hautekiet (VLAIO)
Geert Huyghebaert (Innovatiecentrum Oost-Vlaanderen)
Dirk Iserentant (VIB)
Bjorn Kiekens (Innotek)
Michael Catrysse & Jan Laperre (Patlib Centexbel)
Marc Sevenants (Innovatiecentrum Limburg)
Bas Sturm (Innovatiecentrum Vlaams-Brabant)
Wim Van den Boeck (IMEC)
Meredith Van Dooren (Patlib Buildwise)
Marie-Claire Vandeveldde (iMinds)
Kristel Allewijn (VLAIO)
Tania De Roeck (VLAIO)

Wettelijk depot: D/2016/3241/080

Na de tweede (2011), de derde (2016) en de vierde (2020) is ook deze vijfde uitgave (2020) een actualisering en verdere aanpassing van de vorige uitgaven, voorbereid en afgewerkt door het Agentschap Innoveren & Ondernemen met ondersteuning door de leden van de overleggroep voor publieke dienstverleners op het vlak van intellectuele eigendomsrechten (o.a. bedrijfsadviseurs, stafmedewerkers van interfacediensten, Patlib-centra en de officiële registratiediensten (Dienst voor de Intellectuele Eigendom van de FOD Economie, Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom).

Auteur (oorspronkelijke versie 2007): Bernard Gravez

Opmaak: Agentschap Innoveren & Ondernemen

Copyright © 2007 (Bernard Gravez), 2011 (IWT), 2020 (Agentschap Innoveren & Ondernemen) – Lic. Agentschap Innoveren & Ondernemen
Mits bronvermelding is reproductie toegelaten doch enkel voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

Dit is een uitgave van:

Agentschap Innoveren & Ondernemen
Koning Albert II-laan, 35 bus 12
BE-1030 Brussel
T 0800 20 555
info@vlaio.be
www.vlaio.be

Hoewel met de grootste zorg samengesteld, kunnen de uitgevers noch de auteur instaan voor de juistheid en de volledigheid van de hierin opgenomen informatie. Zij aanvaarden dan ook geen enkele aansprakelijkheid voor schade die hieruit zou kunnen ontstaan. Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend. De vermelding van bedrijven, producten, websites of andere informatiebronnen van derden in deze uitgave is alleen ter informatie bedoeld en betekent niet dat de uitgevers of de auteur deze bedrijven, hun producten, website of andere informatiebronnen steunt of aanbeveelt, of enige aansprakelijkheid terzake aanvaardt. Hoewel gebaseerd op gebeurtenissen uit de realiteit, zijn de cases opgenomen in deze uitgave fictief en enige gelijkenis met bestaande personen en bedrijven berust dan ook op louter toeval.

Alle in deze publicatie genoemde merknamen, productnamen of logo's zijn handelsnamen of geregistreerde merken van de respectievelijke bedrijven en eigendom van hun respectievelijke eigenaars.

Voorafje

Koken als uitgangspunt om intellectuele eigendom aan te prijzen?!

Als kok is dit niet onmiddellijk het eerste waar je aan denkt, ook niet als ondernemer. En toch leer je na een tijd dat je beschermen ook een deel is van je mogelijk succes, je zakelijk bestaan. Je knowhow, je bedrijfsnaam, je merk, je product, je logo, enz. vormen wie je bent, waarvoor je staat, wat je creëert of wat je onderscheidt.

Gelukkig kreeg ik deze boodschap al vroeg mee van een professional met heel wat ervaring in deze materie. Je investeringen in (familie)tijd, (doorgedreven) energie en (spaar)geld worden door intellectuele bescherming voor een stuk op veilig gesteld.

De Smaakbom® - de explosieve snack -, Légumaise® - de mayonaise van de toekomst - of Follade® - de culinaire "Fol" gezondheidsfilosofie om uit te lepelen -, zijn o.a. allen voorbeelden van merken die samen met mijn keukengeheimen een onderdeel vormen van het creatief patrimonium dat ik als ondernemer aan het opbouwen ben.

Laat "Ons patent boekje" jouw professionele aanzet worden om de stap te zetten om jouw ideeën en creativiteit te laten beschermen.

Ik wens je als ondernemer dan ook alle succes toe.

Frank Fol – De Groentekok®

www.degroentekok.com

Future Food bvba

Culinary Pea-oneer bvba

The Veggie Painter nv

Inleiding

Vandaag de dag stellen we vast dat je als Vlaamse kmo mooie innovaties weet te realiseren en heel wat inspanningen levert om nieuwe producten en diensten te lanceren. Vaak echter ontbreekt het nog aan de nodige basiskennis om een gedegen beleid op te zetten rond de bescherming en de valorisatie van de knowhow die je hier insteekt en de intellectuele rechten die je hierop geniet of kan genieten.

Met "Ons patent boekje" hebben wij de ambitie om je een reeks suggesties, wenken en inlichtingen te verschaffen, die een nuttige handleiding vormen bij de bescherming en het dagelijkse beheer van je knowhow en intellectuele rechten. Vat de titel van dit boekje dus gerust figuurlijk op. Ons opzet was om je een voortreffelijk, dus patent boekje aan te bieden waarin een nochtans niet-evidente materie op een heldere manier wordt uitgewerkt, in de hoop dat je er als kmo knappe innovatieprojecten weet mee 'klaar te stomen'.

Heb je bij het lezen van "Ons patent boekje" nog vragen, dan staat een heel team 'hulpkoks' voor je klaar. Lokale bedrijfsadviseurs van VLAIO kan je steeds vrijblijvend contacteren voor een eerste advies of een gesprek. In hoofdstuk 9 over de Hulpkoks lees je er alles over.

Weet dat het menu dat wij jou vandaag voorschotelen in de toekomst ook steeds verder aangevuld en herwerkt zal worden. Zoals elke goede chef zullen we blijvend aandacht hebben voor nieuwe trends en nieuwe producten en diensten die op de markt komen.

Deze smaakmaker wil zeker geen allesomvattend vademecum zijn, eerder een teaser met focus op de technologische en industriële innovaties binnen jouw kmo. Ons hoofdrecht bestaat dan ook vooral uit octrooien en octrooi-informatie. Andere 'ingrediënten' zoals bijvoorbeeld modellenbescherming worden eerder in een klein tussengerechtje verwerkt. Verder is een hoofdstuk gewijd aan de juridische aspecten van de samenwerking tussen bedrijven onderling en bedrijven en onderzoeksorganisaties.

Wij willen ook vooral aandacht besteden aan snelle en eenvoudige 'bereidingen', noem het tips, die je als Vlaamse kmo-bedrijfsleider in staat stellen om zelf al een beetje jouw potje te koken. Wij durven er op wedden dat dit naar meer zal smaken en dat wij jou, na dit voorsmaakje, aan de kook hebben gekregen om jouw knowhow en intellectuele rechten daadwerkelijk de aandacht te geven die ze verdienen.

Maar laten we niet vergeten dat Vlaanderen een land is van ondernemers, van kmo-bedrijfsleiders met beide voeten op de grond en gezond boerenverstand. Dus laten we beginnen bij het begin en een goede voorbereiding maken. Blader dus snel verder naar hoofdstuk 1 en bekijk zorgvuldig alle ingrediënten. In de verdere hoofdstukken ontdek je hoe de vork echt in de steel zit. Je zal merken, het zijn niet alleen koks die lange messen dragen, of met andere woorden schijn kan soms bedriegen.

Inhoudstafel

1. Koken: de ingrediënten

In een overzichtelijke tabel leer je in een oogopslag wat en hoe je kan beschermen.

2. Koken kost geld

Hier ontdek je meteen de lacunes binnen jouw eigen kmo en wij leggen je uit wat je meteen zelf al kan doen.

3. Koken: de bereiding

Tips bij het nemen van de juiste beslissingen rond de bescherming van jouw intellectuele eigendom.

4. Vastgekookt

Ontdek wat de meest efficiënte manier is om het bestaan van jouw intellectuele eigendom te bewijzen.

5. Samen koken

Ontdek hoe je kan samenwerken met anderen.

6. Kant-en-klare bereidingen

Leer snel waar je zeker aandacht moet voor hebben als je een contract wil onderhandelen.

7. Mee-eters

Hoe vermijd je best dat anderen met 'jouw' intellectuele rechten gaan lopen?

8. Keukengeheimen & onthullingen

Leer hier een aantal alternatieve beschermingsmogelijkheden kennen.

9. Hulpkoks

Wanneer doe je best een beroep op derden?

10. Keukenlatijn

Hoe maak je zelf een correcte copyright notice op?

1. Koken: de ingrediënten

Weet alvast dat:

- een 'patent' hetzelfde is als een octrooi (of brevet). Een merk wordt niet 'gepatenteerd', maar geregistreerd (ingeschreven in een register) nadat het gedeponeerd of aangevraagd werd;
- er zelden een ideaal beschermingsmiddel is, maar wel een meest aangewezen beschermingsmiddel of combinatie van middelen. Elk ingrediënt heeft zijn specifiek doel en zijn specifieke kenmerken met elk hun voor- en nadelen;
- een cumul van verschillende ingrediënten best mogelijk is en soms aangewezen, om een volledige afscherming te bekomen. Zo is jouw logo misschien al beschermd door het auteursrecht, maar je kan het daarbovenop ook nog eens laten registreren als merk;
- een ingrediënt nooit gewoonweg in de plaats kan gesteld worden van een ander duurder ingrediënt, in de verwachting dat men dan dezelfde bescherming geniet, maar aan een voordeligere prijs. Zo kan een model nooit een goedkope vervanging zijn van een octrooi. Iets wat louter nodig is om een technisch effect te verkrijgen, is namelijk net uitgesloten van bescherming als model.

Hieronder vind je een overzicht van alle ingrediënten die toelaten jouw vindingen en creaties te beschermen om - zo mogelijk - een monopolie te verwerven op de exploitatie van die vinding of creatie.

De bescherming van een glas

Een model, merk en/of octrooi?

Bescherming als model kan, maar:

- de louter conische vorm van het glas is mogelijk niet meer nieuw en dus niet meer beschermbaar als model. Wel kan voor het glas mogelijk een merk aangevraagd worden. Dit niet alleen voor de naam op het glas, maar ook voor het glas zelf, als driedimensionaal merk. Een merk moet immers op zich niet nieuw zijn.
- de ribbels onderaan in het glas zijn niet beschermbaar onder een modelregistratie, want ze zijn noodzakelijk om een technisch effect te verkrijgen. Ze zorgen er namelijk voor dat, bij het vastnemen van het glas, het bier niet opwarmt door de lichaamswarmte van je hand. Mocht het nieuw zijn en voldoende uitvinderswerkzaamheid hebben, dan zou hier eventueel een octrooi kunnen voor aangevraagd worden.

Alles hangt dus af van wat je precies wil beschermen en van wat je nog kan beschermen, rekening houdend met de beschermingsvoorwaarden van elk ingrediënt.

1. Koken: de ingrediënten

In de overzichtstabel hierna onderscheiden we een 8-tal rubrieken van wat je wil beschermen en waar; telkens zijn dan meerdere beschermingsvormen mogelijk. Daarna volgt alfabetisch de opsomming van alle beschermingsvormen met enige verdere toelichting.

Wat wil je beschermen?	Waar wil je bescherming?	Bescherming via
De naam op zich van je handelszaak of vennootschap	Lokaal of regionaal waar je actief bent	Handelsnaam
	België	Vennootschapsnaam
	België/Benelux	Benelux-woordmerk
	Benelux en nog 1 of 2 andere landen	Benelux-woordmerk + uitbreiding nationaal merk in de andere landen
	Buiten de Benelux nog meerdere landen uit de Europese Unie en/of daarbuiten	Benelux-woordmerk + uitbreiding internationaal via de World Intellectual Property Organization (WIPO)
	Europese Unie	Uniemerik
		Domeinnaam
De naam voor jouw product of dienst	België/Benelux	Benelux-merk
	Buiten de Benelux nog 1 of 2 andere landen	Benelux-merk + uitbreiding nationaal merk in de andere landen
	Europese Unie	Uniemerik
	Buiten de Benelux nog meerdere landen uit de Europese Unie en/of daarbuiten	Benelux-merk + uitbreiding internationaal via de World Intellectual Property Organization (WIPO)
		Domeinnaam
Jouw logo, los of in combinatie met je naam Dit betreft een specifieke grafische vormgeving, zoals een logo, het lettertype, de kleur (en combinatie), enz.	België/Benelux	Benelux-merk
	Buiten de Benelux nog 1 of 2 andere landen	Benelux-merk + uitbreiding nationaal merk in de andere landen
	Europese Unie	Uniemerik
	Buiten de Benelux nog meerdere landen uit de Europese Unie en/of daarbuiten	Benelux-merk + uitbreiding internationaal via de World Intellectual Property Organization (WIPO)
	Wereldwijd	Auteursrecht
Uiterlijke kenmerken van je product zelf en/of zijn verpakking Zoals een specifieke vorm (industriële vormgeving), grafische vormgeving, geluid, kleur, enz.	België	Belgisch octrooi
	België/Benelux	<ul style="list-style-type: none"> • Benelux-merk (vormmerk, beeldmerk, kleurmerk) • Benelux-tekening of model
	Buiten de Benelux nog 1 of 2 andere landen	Benelux-merk + uitbreiding nationaal merk in de andere landen
	Europese Unie	<ul style="list-style-type: none"> • Uniemerik • Gemeenschapsmodel • Niet-geregistreerd gemeenschapsmodel
	Buiten de Benelux nog 3 of meer landen uit de Europese Unie en/of daarbuiten	Internationale modelbescherming via de World Intellectual Property Organization (WIPO)
	Buiten de Benelux nog meerdere landen uit de Europese Unie en/of daarbuiten	Benelux-merk + uitbreiding internationaal via de World Intellectual Property Organization (WIPO)
	Buiten België in meerdere landen van de Europese Octrooiorganisatie (European Patent Office, EPO)	Europees octrooi
	Alle deelnemende Europese lidstaten	Europees octrooi met eenheidswerking (ook unitair octrooi of eenheidsoctrooi genoemd)
	Buiten Europese landen ook nog andere landen	Nationale octrooi(en) via PCT-procedure bij de World Intellectual Property Organization (WIPO)
	Wereldwijd	Auteursrecht

Wat wil je beschermen?	Waar wil je bescherming?	Bescherming via
Een technische uitvinding	België	Belgisch octrooi
	Buiten België in meerdere landen van de Europese Octrooiorganisatie (European Patent Office, EPO)	Europees octrooi
	Alle deelnemende Europese lidstaten	Europees octrooi met eenheidswerking (ook unitair octrooi of eenheidsoctrooi genoemd)
	Buiten Europese landen ook andere landen	Nationale octrooi(en) via PCT-procedure bij de World Intellectual Property Organization (WIPO)
	Wereldwijd	Bedrijfsgeheim
Software ¹	België	Belgisch octrooi
	Buiten België in meerdere landen van de Europese Octrooiorganisatie (European Patent Office, EPO)	Europees octrooi
	Alle deelnemende Europese lidstaten	Europees octrooi met eenheidswerking (ook unitair octrooi of eenheidsoctrooi genoemd)
	Buiten Europese landen ook andere landen	Nationale octrooi(en) via PCT-procedure bij de World Intellectual Property Organization (WIPO)
	Wereldwijd	Auteursrecht
Handleidingen, brochures, websites, databanken	België	'Sui generis' databankenrecht
	Wereldwijd	Auteursrecht
Ideeën	Wereldwijd	Bedrijfsgeheim

¹ Software wordt beschermd als auteurswerk. Wanneer de software ook een technisch effect creëert, kan mogelijk ook octrooibescherming verkregen worden.

1. Koken: de ingrediënten

Auteursrecht

Waar geldig?

Wereldwijd.

Voorwaarden

Het werk moet origineel zijn, het moet de uitdrukking zijn van de intellectuele inspanning van diegene die het gecreëerd heeft. Let op: het moet niet gaan om 'kunst'. Kunstzinnigheid is geen voorwaarde! Een logo of een ontwerp dat voldoende origineel is kan dus bescherming genieten onder het auteursrecht.

Opmerking

Enkel hetgeen veruiterlijkt wordt, wordt beschermd door het auteursrecht, niet het achterliggende idee, theorie, methode of principe! Er is geen gebruiksplicht van het werk. Zorg voor de correcte overdracht van de auteursrechten indien de auteur een werknemer of een onderaannemer is. Voor software en databanken - in de niet-culturele sector gecreëerd door werknemers binnen een arbeidsovereenkomst - geldt het vermoeden van de overdracht van de vermogensrechten aan de werkgever tenzij andere afspraken. Wordt de software of databank gecreëerd door een freelancer, dan liggen de rechten bij de freelancer.²

Duurtijd bescherming

Vanaf het moment dat het werk op enige wijze veruitwendigd (tastbaar, hoorbaar of waarneembaar) werd tot 70 jaar na de dood van de auteur te rekenen vanaf 1 januari volgend op het jaar van zijn of haar overlijden. Bij medewerking tussen verschillende auteurs is dit 70 jaar na de dood van de langstlevende auteur.

Bij anonieme werken waarop de naam van de auteur niet voorkomt (vaak het geval bij logo's) bedraagt de duur van de bescherming 70 jaar na 1 januari van het jaar waarin het werk voor het eerst publiek toegankelijk is gemaakt.

Aanvragen

Vormloze bescherming: er moet dus geen enkele formaliteit vervuld worden of geen enkele titel uitgereikt worden door een officiële instantie om de bescherming te genieten.³

Wanneer aanvragen?

Hoefdt niet aangevraagd te worden, het recht ontstaat automatisch door de creatie en vanaf het moment dat het werk veruitwendigd (tastbaar, hoorbaar of waarneembaar) werd.

² Zie hierover meer in hoofdstuk 7 Mee-eters.

³ Zie evenwel hoofdstuk 4 Vastgekookt in verband met de bewijslast en de voordelen van een vaste datumregistratie.

Bedrijfsgeheim

Waar geldig?

Wereldwijd.

Voorwaarden

Om voor bescherming als bedrijfsgeheim in aanmerking te komen moeten 3 voorwaarden vervuld zijn:

1. het moet gaan om geheime informatie
2. die een bepaalde handelswaarde heeft
3. er moeten maatregelen genomen zijn om de informatie geheim te houden.

Duurtijd bescherming

Onbeperkt tot vrijgave.

Aanvragen

Geen aanvraag op zich.

Belgisch octrooi

Waar geldig?

België⁴.

Voorwaarden

Een technische vinding of uiterlijke vorm van een product en/of zijn verpakking moet:

1. nieuw⁵ zijn;
2. voldoende uitvinderswerkzaamheid (inventiviteit) tonen;
3. een technisch effect genereren en dus industrieel toepasbaar zijn.

⁴ Zie hoofdstuk 3 De bereiding voor meer informatie in verband met territoria en procedures.

⁵ Zie hoofdstuk 2 Koken kost geld, onder punt 4 rond onderzoek octrooidatabanken en achteraan het boek in de bijlage bij hoofdstuk 2 voor een link naar de gratis online te consulteren octrooidatabanken.

Opmerking

In België worden octrooiaanvragen automatisch verleend, zonder rekening te houden met de resultaten van het nieuwheidsonderzoek.

Duurtijd bescherming

Na verlening retroactief vanaf de indieningsdatum en dit 20 jaar mits betaling van de jaartaksen.

Aanvragen

De Dienst Intellectuele Eigendom (DIE) van de FOD Economie.

Wanneer aanvragen?

Zo snel mogelijk na het doen van de vinding en voor enige publiekmaking.

Benelux-(woord)merk

Waar geldig?

België, Nederland en Luxemburg.

Voorwaarden

De naam:

1. moet voldoende onderscheidend vermogen hebben, de naam mag niet beschrijvend zijn;
2. moet nog beschikbaar zijn⁶;
3. mag geen aanleiding geven tot verwarring of associatie met een ouder merk dat voor dezelfde of soortgelijke waren of diensten is gedeponerd;

⁶ Zie hoofdstuk 2 Koken kost geld, onder punt 3 rond merkonderzoek en achteraan het boek in de bijlage bij hoofdstuk 2 voor een link naar de gratis online te consulteren merkenregisters.

1. Koken: de ingrediënten

4. mag niet ter kwader trouw gedeponeerd zijn;
5. mag het publiek niet misleiden omtrent de aard, hoedanigheid of geografische herkomst van jouw producten of diensten;
6. mag geen aanleiding geven tot verwarring met een algemeen bekend merk;
7. mag niet strijdig zijn met de goede zeden of openbare orde.

Voor een vormmerk geldt bovendien dat de vorm:

1. niet bepaald is door de aard van de waar;
2. geen wezenlijke waarde geeft aan de waar;
3. niet noodzakelijk is om een technisch effect te bekomen.

Deze voorwaarden gelden trouwens ook voor andere kenmerken van producten zoals kleur of geur.

Opmerking

Je kan geen merk laten registreren voor België, registratie geldt steeds voor de 3 Benelux-landen samen.

Duurtijd bescherming

Na registratie begint de bescherming retroactief te lopen vanaf de depotdatum. Deze termijn bedraagt 10 jaar. De beschermduur is onbeperkt verlengbaar voor nieuwe periodes van 10 jaar, telkens na betaling van de taksen..

Aanvragen

Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom (BOIP).

Wanneer aanvragen?

Best zo snel mogelijk eens de naam van je zaak, product of dienst gekend is, zelfs nog voor de eigenlijke opstart van je handelszaak of lancering van jouw logo, product of dienst. Je hebt 5 jaar de tijd om je merk ook effectief te gebruiken.

Benelux-(woord)merk + uitbreiding nationaal merk in de andere landen

Waar geldig?

Bescherming binnen de Benelux, plus enkele andere landen naar keuze.

Voorwaarden

Idem Benelux-(woord)merk.

Opmerking

Je kan eerst het merk in de Benelux deponeert en dan uitbreiden naar die andere landen, eventueel binnen een prioriteitstermijn van 6 maanden, waardoor de depotdatum van de Benelux ook juridisch geldt in die andere landen.

Duurtijd bescherming

Idem Benelux-(woord)merk.

Aanvragen

Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom (BOIP) en de bevoegde merkendienst van elk van die andere landen.

Wanneer aanvragen?

Binnen de Benelux best zo snel mogelijk eens je naam gekend is, zelfs nog voor de eigenlijke opstart van jouw handelszaak of

lancering van jouw logo, product of dienst. Je hebt 5 jaar de tijd om je merk ook effectief te gebruiken. Uitbreiding naar de andere landen best binnen de 6 maanden na het Benelux-depot zodat je kan genieten van de prioriteitstermijn.

Benelux-(woord)merk + uitbreiding internationaal via de World Intellectual Property Organization (WIPO)

Waar geldig?

Bescherming binnen de Benelux, plus verschillende andere landen naar keuze uit de Europese Unie en/of daarbuiten.

Voorwaarden

Idem Benelux-(woord)merk.

Opmerking

Na een basisdepot in de Benelux kan je uitbreiden naar die andere landen via 1 depot, waarna het een nationale procedure doorloopt in elk van de door jou gekozen landen. Deze uitbreiding kan eventueel binnen een prioriteitstermijn van 6 maanden.

Duurtijd bescherming

Idem Benelux-(woord)merk.

Aanvragen

Basisdepot via Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom (BOIP) / Internationale uitbreiding via World Intellectual Property Organization (WIPO).

Wanneer aanvragen?

Binnen de Benelux best zo snel mogelijk

Zie achteraan in het boek in de bijlage bij hoofdstuk 10 voor informatie onder de rubriek Keukenlatijn en in de bijlage bij hoofdstuk 9 voor de adresgegevens van de officiële instanties.

1. Koken: de ingrediënten

eens de naam van jouw zaak en/of logo, product of dienst gekend is, zelfs nog voor de eigenlijke opstart van jouw handelszaak of lancering van jouw logo, product of dienst. Je hebt 5 jaar de tijd om jouw merk ook effectief te gebruiken. Uitbreiding naar de andere landen best binnen de 6 maanden na het depot binnen de Benelux zodat je kan genieten van de prioriteitstermijn.

Benelux-tekening of model

Waar geldig?

Benelux.

Voorwaarden

De tekening of het model:

1. moet nieuw zijn en een eigen karakter bezitten;
2. mag niet noodzakelijk zijn om een technisch effect te verkrijgen;
3. mag niet strijdig zijn met de goede zeden of openbare orde.

Duurtijd bescherming

Na registratie retroactief vanaf de depotdatum en dit voor 5 jaar. Telkens na betaling van de taksen is de beschermduur verlengbaar voor nieuwe periodes van 5 jaar tot een maximum van 25 jaar.

Aanvragen

Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom (BOIP).

Wanneer aanvragen?

Best zo snel mogelijk na creatie van de tekening of het model en bij voorkeur voor

enige publiekmaking (er is wel een respijtermijn van 12 maanden na bekendmaking waarin de creatie alsnog kan geregistreerd worden).

Domeinnaam

Waar geldig?

In principe wereldwijd, per land kan je een eigen extensie toevoegen (bv. .be, .nl,...) en/of kiezen voor .com, .eu, ...

Voorwaarden

De naam moet nog beschikbaar zijn en voldoen aan de algemene voorwaarden van de betrokken domeinnaamorganisatie. Een domeinnaam moet uniek zijn. Een domeinnaam mag geen inbreuk vormen op oudere handels- of merknamen.

Opmerking

Denk aan de preventieve bescherming van zowel .be-, .eu- als .com-domeinnaam. Hou rekening met de beschikbaarheid van de domeinnamen bij de keuze van je vennootschaps- en handelsnaam of naam van jouw product of dienst.

Duurtijd bescherming

Zolang de registratietaksen betaald worden (in principe jaarlijks).

Aanvragen

Verplicht via een agent bij: DNS Belgium voor .be-domeinnamen / EURid voor .eu-domeinnamen.

Wanneer aanvragen?

Best zo snel mogelijk eens de naam van jouw zaak, product of dienst gekend is, zelfs nog voor de eigenlijke opstart van jouw activiteiten. Je hebt helemaal geen plicht om jouw domeinnaam ook effectief te gebruiken.

Europees octrooi (EP octrooi/European Patent)⁷

Waar geldig?

Bescherming mogelijk in de 39 landen die lid zijn van het Europees octrooiverdrag. Effectieve bescherming in die landen waar de octrooihouder het octrooi ook valideert.

Voorwaarden

Idem Belgisch octrooi.

Opmerking

Buiten rechtstreekse opstart van een EP-procedure kan men ook na een nationale indiening binnen de prioriteitstermijn van 12 maanden uitbreiden naar de EP-procedure.

Duurtijd bescherming

Idem Belgisch octrooi.

Aanvragen

Het Europees octrooi bureau.

Wanneer aanvragen?

Zo snel mogelijk na het doen van de vinding en voor enige publiekmaking.

⁷ Overzicht van landen die lid zijn van het Europees octrooi verdrag: www.epo.org/about-us/foundation/member-states

Europees octrooi met eenheidswerking (ook unitair octrooi of eenheidsoctrooi genoemd).⁸

Waar geldig?

Alle deelnemende Europese lidstaten (momenteel 17): België, Bulgarije, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Italië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Oostenrijk, Portugal, Slovenië en Zweden.

Voorwaarden

Idem Belgisch octrooi.

Duurtijd bescherming

Idem Belgisch octrooi.

Aanvragen

Na verlening van het Europees octrooi door het Europees Octrooi Bureau kan gekozen worden voor het Europees octrooi met eenheidswerking.

Wanneer aanvragen?

Idem Belgisch octrooi.

⁸ De belangrijkste verschillen tussen het EP octrooi en het unitair octrooi liggen hierin dat het unitair octrooi leidt tot één octrooi waarvan de geografische beschermingsomvang zich uitstrekt over het geheel van het grondgebied van de deelnemende lidstaten van de Europese Unie, en dat het EP octrooi in zijn geografisch meest maximale beschermingsomvang leidt tot een verzameling van nationale octrooititels in de 39 lidstaten van het Europees octrooibureau. Naast de territoriale beschermingsomvang heeft het unitair octrooi, eenmaal verleend, automatisch gelding over het genoemde gebied van de (op dat moment) deelnemende lidstaten van de Europese Unie; het EP octrooi heeft na verlening slechts gelding in die landen waar de octrooihouder de octrooititel ook effectief valideert, met name waar hij de nodige vertalingen indient en de taksen betaalt.

1. Koken: de ingrediënten

Gemeenschapsmodel

Waar geldig?

Europese Unie.

Voorwaarden

De tekening of het model:

1. moet nieuw zijn en een eigen karakter bezitten;
2. mag niet noodzakelijk zijn om een technisch effect te verkrijgen;
3. mag niet strijdig zijn met de goede zeden of openbare orde.

Opmerking

Eén procedure voor meteen alle lidstaten van de EU.

Duurtijd bescherming

Na registratie retroactief vanaf de depotdatum en dit voor 5 jaar. Telkens na betaling van de taksen is de beschermduur verlengbaar voor nieuwe periodes van 5 jaar tot een maximum van 25 jaar.

Aanvragen

Bureau voor Intellectuele Eigendom van de Europese Unie (EUIPO).

Wanneer aanvragen?

Best zo snel mogelijk na creatie van de tekening of het model en bij voorkeur voor enige publiekmaking (er is wel een respijtermijn van 12 maanden na bekendmaking waarin de creatie alsnog kan geregistreerd worden).

Handelsnaam

Waar geldig?

Enkel lokaal of regionaal in België waar je echt actief bent.

Voorwaarden

Je moet de naam publiek, zichtbaar en blijvend gebruiken.

Opmerking

Je kan je handelsnaam laten registreren bij de inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO).

Duurtijd bescherming

Vanaf het eerste gebruik in de handel en dit zolang je het gebruikt.

Aanvragen

Automatisch vanaf het eerste gebruik in de handel.

Internationale modelbescherming via de World Intellectual Property Organization (WIPO)

Waar geldig?

Naast bescherming in de Benelux, 3 of meer landen uit de Europese Unie en/of daarbuiten.

Voorwaarden

Idem Gemeenschapsmodel.

Opmerking

Anders dan voor merken is voor een modelaanvraag via WIPO geen voorafgaand nationaal basisdepot nodig en hoeft dus niet eerst een depotaanvraag in de Benelux te verrichten. Voor een aantal landen binnen de EU en daarbuiten kan via deze procedure een aanvraag ingediend worden.

Duurtijd bescherming

Na registratie retroactief vanaf de depotdatum en dit voor 5 jaar. Telkens na betaling van de taksen is de beschermduur verlengbaar voor nieuwe periodes van 5 jaar tot de maximum duurtijd van het land in kwestie.

Aanvragen

World Intellectual Property Organization (WIPO).

Wanneer aanvragen?

Zo snel mogelijk na creatie van de tekening of het model en bij voorkeur voor enige publiekmaking (er is een respijttermijn van 12 maanden na bekendmaking waarin de creatie alsnog kan geregistreerd worden).

Nationale octrooi(en) via PCT-procedure bij de World Intellectual Property Organization (WIPO)

Waar geldig?

Bescherming is mogelijk in de landen die aangesloten zijn bij het Patent Cooperation Treaty (PCT). Er zijn 155 landen aangesloten bij het PCT.

Voorwaarden

Idem Belgisch octrooi.

Opmerking

Buiten de rechtstreekse opstart van een PCT-procedure kan men ook na een nationale indiening binnen de prioriteitstermijn van 12 maanden uitbreiden naar de PCT-procedure. Uiteindelijk zal een Europees octrooi (met of zonder eenheidswerking) en/of zullen nationale octrooiën verleend worden.

Duurtijd bescherming

Idem Belgisch octrooi.

Aanvragen

World Intellectual Property Organization (WIPO).

Wanneer aanvragen?

Zo snel mogelijk na het doen van de vinding en voor enige publiekmaking.

1. Koken: de ingrediënten

Niet-geregistreerd gemeenschapsmodel

Waar geldig?

Europese unie.

Voorwaarden

Idem Gemeenschapsmodel.

Opmerking

Enkel bescherming tegen opzettelijke kopie.

Duurtijd bescherming

3 jaar vanaf beschikbaarstelling aan het publiek.

Aanvragen

Vormloze bescherming: er moet dus geen enkele formaliteit vervuld worden of geen enkele titel uitgereikt worden door een officiële instantie om de bescherming te genieten.⁹

Wanneer aanvragen?

Hoeft niet aangevraagd te worden. Het recht ontstaat automatisch vanaf het moment dat het werk publiek bekend werd gemaakt.

'Sui Generis' databankenrecht

Waar geldig?

België.

Voorwaarden

Een databank is een systematisch of methodisch geordende verzameling van gegevens met een gestructureerde opzet (alle onderdelen zijn afzonderlijk op te vragen). De maker moet substantieel investeren in de productie van de databank (verkrijgen, controleren en presenteren van de inhoud).

Opmerking

De producent van de databank is de recht-hebbende. Bij een databank gemaakt in opdracht wordt de opdrachtgever aanzien als de producent.

Duurtijd bescherming

Tot 15 jaar vanaf de voltooiing van de productie van de databank.

Aanvragen

Vormloze bescherming: er moet dus geen enkele formaliteit vervuld worden of geen enkele titel uitgereikt worden door een officiële instantie om de bescherming te genieten.

Wanneer aanvragen?

Hoeft niet aangevraagd te worden, het recht ontstaat automatisch door de creatie.

⁹ Zie evenwel hoofdstuk 4 Vastgekookt in verband met de bewijslast en de voordelen van een vaste datumregistratie.

Uniemerk

Waar geldig?

Europese Unie.

Voorwaarden

Idem Benelux-(woord)merk.

Opmerking

Eén procedure voor meteen alle lidstaten van de EU. Is wel alles-of-niets procedure: wordt de registratie bijvoorbeeld geweigerd omdat het woord beschrijvend is in één van de EU-landen, dan wordt de gehele aanvraag geweigerd voor registratie. De mogelijkheid bestaat het depot vervolgens om te zetten in nationale aanvragen met uitzondering van de landen waar het beschrijvend is.

Duurtijd bescherming

Idem Benelux-(woord)merk.

Aanvragen

Bureau voor Intellectuele Eigendom van de Europese Unie (EUIPO).

Wanneer aanvragen?

Best zo snel mogelijk eens je naam gekend is, zelfs nog voor de eigenlijke opstart van jouw handelszaak of lancering van jouw logo, product of dienst. Je hebt 5 jaar de tijd om je merk ook effectief te gebruiken.

Vennootschapsnaam

Waar geldig?

België.

Voorwaarden

Dat die naam zo gepubliceerd staat in het Belgisch Staatsblad. Ook al gebruik je een andere handelsnaam of merk voor je handelsactiviteiten, je vennootschapsnaam blijft beschermd.

Duurtijd bescherming

Vanaf de publicatie van de oprichtingsakte (of wijzigingsakte) in het Belgisch Staatsblad en zolang de vennootschap bestaat.

Aanvragen

Automatisch bij publicatie.

2. Koken kost geld

Maar het sop is de kolen wel degelijk waard!

6 redenen waarom je als kmo aandacht moet besteden aan IE-rechten:

- het kan je geld opbrengen;
- het kan heel wat kosten besparen;
- je kan er fiscaal voordeel uit halen;
- je kan genieten van steunmaatregelen van de overheid;
- het kan je helpen vroegtijdig opportuniteiten te ontdekken;
- het kan je helpen vroegtijdig marktbedreigingen of nieuwe concurrenten op te sporen.

Ontdek verder in dit hoofdstuk hoe je ook zelf de bedreigingen voor jouw activiteiten vroegtijdig kan opsporen!

Niet overtuigd? Lees dan zeker verder!

Misschien denk je dat de bescherming van jouw intellectuele eigendom een dure zaak is, eerder iets voor grote ondernemingen, maar zeker niets voor een kmo zoals de jouwe.

Wist je dat er een fundamentele VRIJHEID VAN KOPIE geldt?

Dacht je dat kopiëren verboden was? Verkeerd gedacht! Het recht op kopiëren is een fundamenteel recht in het verlengde van de vrijheid van handel. Dit staat in het zogenaamde “decreet d’Allarde” tot afschaffing van het gildenwezen. Dit decreet dateert uit 1791, maar leeft door tot op vandaag! In 2013 werd de vrijheid van ondernemen immers opgenomen in het nieuwe Wetboek van Economisch Recht. Intellectuele rechten vormen dus een uitzondering op de regel. Kan je geen intellectueel recht invoeren, dan kan je ook geen monopolie claimen. Het staat iedereen dan vrij om jouw vinding na te maken en te verhandelen, uiteraard rekening houdend met de eerlijke handelsgebruiken.

Stel, jouw kmo ontwikkelt en produceert grasmachines. Zou je geweten hebben dat er bijvoorbeeld al octrooien bestaan voor genetisch gemanipuleerd gras, dat stopt met groeien op 2 cm? Waarschijnlijk niet, maar wanneer zou je het dan wel gemerkt hebben? Eens het op de markt kwam en het dus eigenlijk te laat was? Was het dan niet beter geweest om hierop te kunnen anticiperen? Dan kon je met deze kennis jouw bedrijfsactiviteit aanpassen aan deze bedreiging.

2.1. Bescherming van je intellectuele eigendom is soms gewoon gratis

Heb je er geen aandacht voor, ook al is het gratis, dan LET OP! kan het je veel geld kosten.

Inderdaad, van sommige intellectuele rechten kan je, ook als kmo, genieten zonder dat het je ook maar iets hoeft te kosten en zonder dat je er veel moeite voor moet doen. Je bent dus beschermd zonder het misschien goed en wel te beseffen. Alleen moet je er even aandacht aan besteden want, zelfs al is het gratis, het wordt toch al te vaak verwaarloosd. We geven 3 concrete voorbeelden: de bescherming van jouw vennootschaps- en handelsnaam en het auteursrecht.

- Jouw vennootschapsnaam en jouw handelsnaam zijn wel degelijk beschermd, zelfs al heb je geen geregistreerd merk. Je geniet kosteloos van deze bescherming.
- Zelfs zonder een geregistreerd merk te hebben, kan je effectief optreden tegen vennootschappen die plots dezelfde vennootschapsnaam gebruiken.
- Zelfs zonder een geregistreerd merk te hebben, kan je effectief optreden tegen handelaars die plots dezelfde handelsnaam gebruiken binnen dezelfde regio voor eenzelfde soort activiteiten.
- Je handelsnaam is soms zelfs sterker dan een geregistreerd merk. Zo kan iemand die een overeenkomstig merk later registreert, jou niet altijd verbieden om jouw handelsnaam nog verder te gebruiken.
- Auteursrechten moeten niet geregistreerd worden. Je geniet dus automatisch en kosteloos van deze bescherming.
- Onderaannemers die voor jou iets creëren, behouden de auteursrechten op hun werk ook al heb je betaald voor dat werk. Om dit te vermijden volstaat het om de overdracht van die auteursrechten naar jouw kmo op papier overeen te komen met je onderaannemer.

Elke onderneming wordt met zijn vennootschapsnaam opgenomen in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO). Het kan nuttig zijn om ook je handelsnaam te laten opnemen in de KBO.

Surf naar de website van de KBO:
kbopub.economie.fgov.be/kbopub.
Het duurt geen 2 minuten om er via een nieuwe opzoeking op naam zelf achter te komen of:

- jouw vennootschapsnaam (en eventueel handelsnaam) wel degelijk (correct en volledig) is opgenomen in de KBO.
- anderen eenzelfde vennootschapsnaam of handelsnaam geregistreerd hebben.

Een Vlaamse kmo contacteerde een grafisch bureau om etiketten voor hun producten te ontwerpen. Eens de offerte ontvangen, werd deze door de kmo gewoon ondertekend voor akkoord en kon het bureau onmiddellijk aan de slag. Het etiket werd een origineel geheel van productfoto's, genomen door het bureau, gecombineerd met grafische elementen. Jaren later ontving onze Vlaamse kmo een factuur van enkele tienduizenden euro. De factuur bleek afkomstig van het grafisch bureau. Ze had uitgerekend hoeveel miljoenen stuks van de door hen ontwikkelde etiketten, de afgelopen 10 jaar door de kmo werden gereproduceerd en hierop wou het bureau nu auteursrechten innen.

Dat het grafisch bureau intussen in zware financiële problemen zat, speelde natuurlijk een rol, maar feit bleef dat zij volkomen gerechtigd waren om deze auteursrechten te claimen. De kmo kon hiertegen niets inbrengen, omdat zij destijds nergens contractueel de overdracht van de intellectuele rechten op de foto's en het ontwerp van het etiket schriftelijk was overeengekomen. Integendeel, in de algemene verkoopsvoorwaarden op de ondertekende offerte stond expliciet gestipuleerd dat alle intellectuele rechten aan het bureau voorbehouden bleven. Het feit dat de kmo destijds voor het ontwerp betaald had, betekent niet dat het grafisch bureau later geen auteursrechten meer mag vorderen.

Een gespecialiseerde jurist werd er bijgehaald. Hoewel er eigenlijk geen enkele grond bestond, werd de factuur door de kmo geprotesteerd. Nu was het aan het grafisch bureau om de kmo te dagvaarden, maar zover kwam het gelukkig niet.

De kmo was zich terdege bewust van de aanzienlijke som geld die ze verloren kon hebben, louter door onvoldoende aandacht te hebben voor haar intellectuele rechten. Meteen werd dan ook besloten met een deel van het uitgespaarde geld een screening van de intellectuele eigendom uit te voeren.

**Ga snel naar hoofdstuk 7
Mee-eters, en ontdek of jouw intellectuele rechten
wel degelijk bij jou liggen.**

2.2. Bescherming van je intellectuele eigendom kost soms niet veel

Inderdaad, van sommige intellectuele rechten kan je genieten mits een relatief kleine investering. Toch bevestigen de cijfers dat Vlaamse kmo's en Belgen hier in het algemeen weinig aandacht aan besteden. Als je er geen aandacht aan besteedt, kan het je nochtans wel veel geld kosten! Twee concrete voorbeelden om dat te illustreren: de domeinnaam en de bescherming van jouw merk.

Wist je dat:

- er eind 2022 ongeveer 1.743.500 .be domeinnamen geregistreerd waren (bron: dns.be).
Ter vergelijking: in NL waren er eind 2022 ongeveer 6.292.500 .nl domeinnamen geregistreerd (bron: sidn.nl).
- er eind 2002 ongeveer 3.700.000 .eu domeinnamen geregistreerd waren (bron eurid.eu) waarvan:
 - 4% door Belgen
 - 12% door Nederlanders
 - 27% door Duitsers

Wist je dat:

- 65% van alle merken die in de Benelux geregistreerd worden, aangevraagd worden door Nederlanders?

LET OP!

Het gevaar is reëel dat je als Vlaamse kmo steeds vaker zal stoten tegen de exclusieve rechten van buitenlandse bedrijven.

Dit betekent dat de kans alsmat groter wordt dat:

- je door een buitenlandse firma, die over een ouder geregistreerd merk beschikt, verplicht wordt om elk gebruik van jouw naam meteen stop te zetten;
- je het alsmat moeilijker zal krijgen om een naam te vinden en te gebruiken die nog beschikbaar is, en ook beschikbaar zal blijven in de toekomst.

Jouw bewegingsruimte, ook in eigen land, dreigt hierdoor aanzienlijk ingeperkt te worden. Het is dus essentieel dat ook jij, als Vlaamse kmo, zoveel mogelijk je merken registreert.

De relatief lage kostprijs, zeker voor een domeinnaam, maakt het economisch haalbaar om preventief te werken bij de bescherming van je intellectuele rechten.

Lees ook verder in dit hoofdstuk dat hetzelfde gevaar schuilt in het toenemend aantal Europese octrooien en het beperkt aantal octrooien dat door Belgische bedrijven ingediend wordt.

Stel, je bent een Vlaamse kmo, een kwekerij van anjers, die handel drijft onder de naam KANJERS. Je registreert de domeinnaam "KANJERS.COM". De .be-domeinnaam was ook nog beschikbaar. De registratie ervan zou je maar zo'n €20/jaar gekost hebben, maar wat ben je nu met 2 domeinnamen?

Niet veel later registreert iemand effectief de domeinnaam "KANJERS.BE" en hij plaatst hierop weinig verhullende foto's van kanjers van vrouwen in de fleur van hun leven ... je lacht? Het zal je maar overkomen en zo'n dingen komen vaker voor dan je zou vermoeden.

De preventieve afscherming van die domeinnaam had maar een paar tientallen euro's per jaar gekost, een peulschil in vergelijking met de schade die je als kmo in dergelijk geval lijdt!

LET OP!

Besteed je geen aandacht aan preventieve bescherming, ook al kost het niet veel, dan kan het je veel geld kosten.

Bij een domeinnaam is het zo dat diegene die hem eerst registreert, hem verkrijgt. De kostprijs van een registratie van een domeinnaam is vrij beperkt, terwijl het recupereren van een domeinnaam die ingenomen werd door een concurrent een procedure is die in de duizenden euro's kan lopen. Bijvoorbeeld de prijs voor de registratie van een .eu-domeinnaam varieert, maar €15 is realistisch. Een .eu-domeinnaam proberen recupereren van iemand die onrechtmatig 'jouw' .eu-domeinnaam registreerde, kost via de alternatieve geschillenbeslechting (ADR – Alternative Dispute Resolution) van EURid reeds €300 tot €4.000. En dit alleen al om de zaak voor te brengen! Reken daar nog eens erelonen van advocaten bij en je komt al gauw aan gemiddeld €3.000 tot €6.000 kosten.

Met dit geld kan je gedurende 20 jaar dus 10 domeinnamen preventief registreren en betalen! In een internationale context kan het aangewezen zijn om verschillende domeinnaamextensies in te nemen, al is het maar om concurrenten te snel af te zijn. Regelmatig worden ook nieuwe extensies gelanceerd, denk maar aan .vlaanderen. Het blijft dus belangrijk om deze op te volgen.

Heb je geen:

- .be-domeinnaam? Surf dan meteen al eens naar de website van DNS Belgium: www.dnsbelgium.be. In enkele minuten kan je er zelf opzoeken of 'jouw' domeinnaam nog beschikbaar is en zo niet, wie deze geregistreerd heeft.
- .com, .net of .int-domeinnaam? Surf dan meteen al eens naar WHOIS service van ICANN: whois.icann.org. Hier kan je opzoeken of 'jouw' domeinnaam nog beschikbaar is en zo niet, wie deze geregistreerd heeft.
- .eu-domeinnaam? Surf dan meteen al eens naar de website van het EURid: eurid.eu/en/. Hier kan je zelf ontdekken of 'jouw' domeinnaam nog beschikbaar is en zo niet, wie deze geregistreerd heeft.

2.3. Preventief merkonderzoek kan gratis. Je kan er bovendien veel kosten mee besparen

Je kan zelf volledig gratis de merkenregisters consulteren en nagaan of 'jouw' merk nog beschikbaar is en of er al identieke of gelijkaardige merken bestaan voor dezelfde of gelijkaardige producten en diensten als de jouwe.

Surf dus meteen al eens naar het online merkenregister van het Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom (BOIP): www.boip.int (via 'Merken' en vervolgens 'Merk zoeken'). Het duurt maar even om er zelf achter te komen of 'jouw' merknaam nog beschikbaar is en zo niet, wie deze gedeponereerd of geregistreerd heeft.

Het merkenregister bevat niet alleen alle geregistreerde merken, maar ook alle merk-aanvragen (gedeponeerde merken waarvan de procedure nog loopt en die dus nog niet geregistreerd werden) die geldig zijn of eventueel zullen worden in de Benelux. Dit zijn niet alleen de Benelux-merken zelf, maar ook de Uniemerken (merken die via 1 procedure in de hele Europese Unie, en dus ook de Benelux, aangevraagd werden) en internationale merken waarbij ook de registratie in de Benelux aangevraagd werd.

Je kan voor het onderzoek ook een beroep doen op een merkengemachtigde of op een jurist gespecialiseerd in intellectuele eigendom (zie voor meer informatie in het hoofdstuk 9: Hulpkoks). Hij of zij heeft de vereiste kennis en expertise om de onderzoeksresultaten correct te interpreteren en de risico's juist in te schatten. Zo ben je gerust dat je niet de verkeerde conclusies trekt uit de onderzoeksresultaten en weet je welke volgende stappen je kan nemen.

Is jouw merknaam nog beschikbaar, dan kan het aangewezen zijn om deze ook effectief te registreren. De kostprijs van een merkregistratie is immers vrij beperkt. Wil je jouw merk beschermen in de Benelux, dat vind je de tarieven op www.boip.int, onder 'Tarieven'.

In de bijlage achteraan bij dit hoofdstuk vind je onder A.1. een aantal gratis online merkendatabanken.

LET OP! **Besteed je er geen aandacht aan, ook al is het gratis, dan kan het je veel geld kosten.**

CASE

Een Vlaamse kmo actief in de reclamesector ontwikkelt in opdracht van haar belangrijkste klant een grootse reclamecampagne voor de pan-Europese lancering van een nieuw auto-accessoire. Deze klant is een multinational en één van de belangrijkste wereldspelers binnen haar sector, waardoor de opdracht immens is, evenals de belangen die ermee gepaard gaan. Een mislukte lancering is gewoon geen optie, niets mag aan het toeval overgelaten worden. De hele campagne wordt opgehangen aan een baseline die het reclamebureau voor het product heeft bedacht. De advertenties worden aangemaakt, de reclamefilmmpjes ingeblikt, radiospots opgenomen, de pers ingelicht, ...

En dan loopt er iets fout, waardoor de hele campagne noodgedwongen meteen wordt ingetrokken. Frappant is dat dit alles perfect kon vermeden worden. Door een eenvoudige zoektocht in de merkendatabanken (overigens volledig gratis online beschikbaar!) had men al na 15 minuten beseft dat de betreffende baseline niet mogelijk was, omdat die reeds geregistreerd was als merk door een andere multinational actief in de automobielsector.

Een kwartiertje aandacht voor de intellectuele rechten en het belang van een preventieve en proactieve omgang, had kunnen vermijden dat:

- een dure campagne voortijdig diende stopgezet te worden;
- de naam en faam van de kmo zwaar geschaad was;
- de kmo haar belangrijkste klant verloor.

GOED OM WETEN

Ben je op zoek naar een nieuw sterk merk dat niet alleen goed klinkt, maar ook nog eens juridisch volledig onderzocht is, weet dan dat er bureaus bestaan die zich gespecialiseerd hebben in naamcreatie. Bovendien combineren zij marketingstrategische ervaring met juridische merkenrechtelijke kennis.

2.4. Pro-actief onderzoek van octrooidatabanken kan gratis. Het kan je bovendien veel kosten besparen of opportuniteiten opleveren

Wist je dat:

- jaarlijks ± 3 MILJOEN octrooidocumenten gepubliceerd worden?
- deze documenten gratis online beschikbaar zijn?

Volgens een studie in opdracht van het Europees Octrooibureau van 2016 maken 70% van de innovatieve bedrijven (met activiteiten op het vlak van onderzoek & ontwikkeling) gebruik van octrooi-informatie. Octrooi-informatie wordt voornamelijk gebruikt voor technisch onderzoek ten behoeve van productontwikkeling, voor het opvolgen van de markt, technologie en concurrentie en ten slotte voor het ontwikkelen van technische ideeën. (Bron: The role of (patent) information in the innovation proces, EPO)

Octrooien zijn de meest ruime bron van technische informatie. Voor veel ondernemingen is dit zelfs de enige weg waarlangs zij hun onderzoek en ontwikkeling-(O&O) activiteiten kenbaar maken. Het opzoeken van octrooien is daarom een efficiënte manier om dubbel onderzoek te vermijden: tot 30% van alle O&O-uitgaven wordt verspild aan het opnieuw ontwikkelen van bestaande uitvindingen.

Uitgaande van het gegeven dat het merendeel van alle octrooien - rond 85% - niet meer aangehouden wordt, kunnen we stellen dat een belangrijk aandeel van de uitvindingen gratis ter beschikking staat. (bron: ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/patents_for_researchers.pdf)

CASE Het wiel opnieuw uitvinden

Een kmo actief in de milieusector, meende dat de toekomst van de waterzuivering in membraantechnologie lag. De mensen binnen deze kmo kenden de markt door en door en zagen dat wereldwijd geen enkele van hun concurrenten dergelijk systeem al op de markt had gebracht. Vastberaden over de opportuniteit van deze technologie, werd binnen de kmo een ambitieus O&O-programma opgestart, waarvoor verscheidene specialisten werden aangetrokken. Na twee jaar intensief onderzoek, met het vooruitzicht op een eerste prototype het daaropvolgende jaar, werd een internationale vakbeurs bezocht. Zo konden ze alvast hun deelname van het jaar daarop voorbereiden en intussen, overtuigd van hun gelijk, even meewarig kijken naar de weldra verouderde systemen van de concurrenten.

Tot hun grote consternatie zagen ze op die beurs plots een stand met een systeem zoals zij er nu al twee jaar één aan het ontwikkelen waren, maar dan wel volledig operationeel en eigenlijk nog beter dan datgene wat zij finaal zouden gelanceerd hebben. Niet alleen was hun systeem al verouderd nog voordat het op de markt kwam, er werd bovendien jarenlang geïnvesteerd in een project dat totaal zinloos bleek te zijn.

De fabrikant, hen tot dan toe totaal onbekend, was immers al jaren in het bezit van meerdere octrooien rond de toepassing van de membraantechnologie in de waterzuivering. Een eenvoudige controle van de octrooidatabank had volstaan om in te zien dat het systeem al bestond en hun onderzoek weggesmeten geld zou zijn geweest.

Het zal je maar overkomen: uren zitten zwoegen in de keuken aan de bereiding van een lekkere waterzooi, om dan de koelkast te openen en vast te stellen dat er al een klaargemaakte waterzooi in stond. Frustrerend, want alle moeite is voor niets geweest! Het komt er dus op aan om eerst al eens in de koelkast te kijken en te zien wat er al klaargemaakt is, alvorens zelf aan de bereiding te beginnen.

Jij ook niet?

Als kmo volg je ongetwijfeld met argusogen de nieuwe producten en technologieën die concurrenten op de markt brengen. Als bedrijfsleider weet je waarschijnlijk perfect wat er allemaal in de winkelrekken verschijnt. Je bezoekt misschien jaarlijks enkele internationale vakbeurzen en je leest hoogstwaarschijnlijk vaktijdschriften om op de hoogte te blijven van de innovaties die op de markt verschijnen. Je bent alert, en dit kan alleen maar positief genoemd worden.

Wat als je nu eens wist wat jouw concurrenten ontwikkelen nog voor het op de markt komt? Waarom niet gewoon eens op geregelde tijdstippen systematisch alle nieuwe octrooien van je concurrenten opvragen? Als je iets breder zoekt en ook je technologiedomein opvolgt, kan je bovendien vroegtijdig (potentiële) concurrenten ontdekken waarvan je het bestaan nog niet kende. Het is immers goed mogelijk dat deze nieuwe speler, alvorens de markt op te gaan, zijn vernieuwend product of proces geoctrooieerd heeft. Een octrooidatabank is een onuitputtelijke bron van gratis beschikbare technologie en business opportuniteiten!

Beschikbare technologie? Ja, inderdaad:

- **Een octrooi is namelijk steeds territoriaal beperkt.** Concreet houdt dit in dat een octrooi, eens verleend, enkel een monopolie toekent in die landen waar het octrooi ook effectief werd aangevraagd, is verleend en in stand wordt gehouden. In alle andere landen is de technologie die beschermd wordt door het octrooi dus VRIJ TE GEBRUIKEN. Dit is het geval wanneer bijvoorbeeld octrooien worden aangevraagd in de Verenigde Staten en niet in Europa. Als Vlaamse kmo kan je deze technologie perfect zelf gebruiken en zelfs commercialiseren in België en de rest van Europa, zonder een inbreuk te plegen op dit octrooi. Hierbij moet wel een kanttekening gemaakt worden dat er verwacht wordt dat sinds de inwerkingtreding van het unitair octrooi meer actieve octrooien in België zullen zijn dan vroeger. Maar ook nu blijft het belangrijk te kijken of deze wel nog steeds actief zijn, en de taksen dus betaald werden.
- **Een octrooi wordt al snel aangevraagd maar wordt finaal vaak niet toegekend.** Dat maakt dat de technologie in de octrooiaanvraag publiek domein wordt en dus VRIJ TE GEBRUIKEN is. Zo wordt via de PCT-procedure (zie hoofdstuk 1 De ingrediënten) vaak een octrooi aangevraagd in tientallen landen maar wordt het octrooi finaal, als het überhaupt al wordt toegekend, slechts toegekend in een paar landen. Reden hiervoor is vaak dat de aanvrager niet (meer) in staat of bereid is, in elk van de landen waar hij het octrooi wou indienen, de nodige taksen te betalen. LET OP: wordt een octrooi finaal niet verleend omwille van het feit dat er reeds prior art was (enig bewijs dat de uitvinding al bekend is), die vervat zat in eerdere octrooien of octrooiaanvragen dan is de technologie misschien toch niet vrij te gebruiken en dient men eerst de status van deze eerdere octrooien of octrooiaanvragen te checken.

2. Koken kost geld

Ben je vertrouwd met het Five Forces Model van Michael E. Porter (1979) dan kan het belang van pro-actief onderzoek van de octrooidatabanken als volgt schematisch voorgesteld worden¹:

Waarom octrooi-informatie?

Vroege detectie van ...	NIEUWE TOETREDERS	
LEVERANCIERS	CONCURRENTEN	KLANTEN
<ul style="list-style-type: none"> • Voorwaartse integratie van leverancier <ul style="list-style-type: none"> - eigen achterwaartse integratie - substituten voor producten van leveranciers 	<ul style="list-style-type: none"> • Handelingsvrijheid en vrij gebruik van producten • Vergelijking van patent-portfolio's (bv. licensing) <ul style="list-style-type: none"> - nieuwheidsonderzoek (beroep) - O&O-patentering en marketingstrategie van concurrent 	<ul style="list-style-type: none"> • Achterwaartse integratie van klant <ul style="list-style-type: none"> - eigen voorwaartse integratie - andere gebruiksmogelijkheden voor eigen technologie
Waardeketen Inkomend > activiteiten > uitgaand	SUBSTITUTEN	Vet: bedreigingen 'Niet vet': opportuniteiten
	<ul style="list-style-type: none"> - technologische voordelen. - bepaling van overschakelingskosten. 	

Het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) organiseert op geregelde tijdstippen workshops waar je leert zoeken in gratis online octrooidatabanken. Je vindt deze via vlaio.be/events (filter de events op 'Intellectuele Eigendom').

In de bijlage achteraan bij dit hoofdstuk vind je onder A.5. een overzicht van een aantal online octrooidatabanken.

1. © 2006 European Patent Office (Johannes Schaaf)

In een octrooidatabank kan je onder meer zoeken op:

> naam van de octrooiaanvrager, bijvoorbeeld de naam van jouw concurrent.

Let op: de octrooiaanvrager is de (rechts)persoon die het octrooi heeft aangevraagd. Misschien is jouw concurrent niet de aanvrager van het octrooi maar heeft hij het octrooi naderhand gekocht of in licentie genomen en staat hij geregistreerd als octrooihouder of licentienemer. Hou er ook rekening mee dat jouw concurrent misschien een andere vennootschap gebruikt dan zijn exploitatievennootschap voor het aanvragen of houden van octrooien.

Een eigen zoektocht levert je alvast een eerste resultaat op maar aarzel zeker niet een beroep te doen op een specialist voor een diepgaander onderzoek alvorens je beleid hierop af te stemmen;

- De Dienst Intellectuele Eigendom (DIE) van de FOD Economie helpt je, net als de PATLIB centra, bij het doorzoeken van de octrooidatabanken (zie hoofdstuk 9 Hulpkoks).
- Voor een volledig onderzoek en/of deskundig advies bij de interpretatie van de zoekresultaten kan je ook terecht bij een octrooigemachtigde (zie hoofdstuk 9 Hulpkoks).

> één of meerdere trefwoorden over het geoctrooierde of zelf te ontwikkelen onderwerp.

Let op: levert een bepaalde zoekterm geen of weinig octrooidocumenten op, trek hieruit dan geen voorbarige conclusies! Maak bij je zoektocht ook gebruik van synoniemen of schrijf afkortingen ook voluit (bv. In Mould Labeling voor IML) en aarzel vooral niet een beroep te doen op een specialist als second opinion (zie Goed om weten). Hou ook in gedachte dat opzoekingen op basis van een merknaam van een product of een technologie niet mogelijk zijn.

> octrooiklasse(n).

Om de grote massa aan octrooidocumenten overzichtelijk en doorzoekbaar te houden, is het volledige technologiedomein opgedeeld volgens fijn vertakte classificatiesystemen. De octrooidatabank Espacenet toont zowel het IPC (International Patent Classification) als het CPC (Cooperative Patent Classification) systeem. Elk octrooidocument wordt ingedeeld in één of meerdere klassen. Dit laat je toe gerichte opzoekingen te doen binnen een bepaald domein. De CPC code is opgebouwd uit een combinatie van letters en cijfers. Inmiddels zijn er meer dan 250.000 CPC klassen en onderklassen. De CPC code voor bijvoorbeeld rubberen schoeisel is A43B1/10:

A	SECTIE	Human necessities
43	KLASSE	Footwear
B	ONDERKLASSE	Characteristic features of footwear; parts of footwear
1	HOOFDGROUP	Footwear characterized by the material
10	ONDERGROUP	Footwear made of rubber

2. Koken kost geld

“HELP! Mijn concurrent heeft een nieuw product op de markt gebracht dat hij heeft geoctrooieerd.”

MAAK VAN JE PROBLEEM EEN OPPORTUNITEIT!

De hele filosofie achter een octrooi is dat je als concurrent via de publicatie van het octrooi perfect kan achterhalen welke technologie er nu achter dit nieuwe product zit, zodat je het kan:

- trachten te omzeilen (door bijvoorbeeld hetzelfde resultaat te bereiken maar via een andere weg) of zelfs;
- trachten te verbeteren.

Het opzet van de publicatie van octrooidocumenten is het versnellen van de technologische vooruitgang, alleen kan je concurrent nu wel een monopolie hebben van maximaal 20 jaar op zijn technologie. Maar je hoeft intussen helemaal niet stil te zitten. Met het octrooi van je concurrent als gegeven, kan je op jouw beurt innoveren en een nog betere technologie ontwikkelen of eenzelfde resultaat bereiken via een andere weg. Bovenstaande opzoekingsstips voor het zoeken in octrooidatabanken bieden

je de mogelijkheid de stand van de techniek in jouw technologisch domein te onderzoeken. In octrooiregisters kom je dan weer meer te weten over de juridische status van specifieke octrooidocumenten: zo kan je zien of de octrooiaanvraag al dan niet wordt voortgezet (en in welke landen), of de instandhoudingstaksen jaarlijks worden betaald en of er eventueel oppositie is gevoerd. Een aantal van deze octrooiregisters (bvb. Europees register en Belgisch register) geven we jou ook in de bijlage van dit hoofdstuk mee.

TIP

Een octrooigemachtigde kan samen met jou analyseren wat de grenzen zijn van het octrooi van je concurrent, zodat je weet of en hoe je ernaast kan werken zonder in aanvaring te komen met de rechten van je concurrent.

2.5. Een octrooi: de kostprijs

Eén ding staat vast: voor veel kmo's is de kostprijs van een octrooi geen evidente zaak. Dit moet er net voor zorgen dat je als kmo wel-doordacht omgaat met een octrooi. Het moet een bewuste keuze zijn, een beslissing die je met

kennis van zaken neemt. Opzet van dit en andere hoofdstukken, is alle elementen aanreiken die voor jou van belang zijn bij je keuze om al dan niet een octrooi aan te vragen.

LET OP!

Voor de opmaak en de indiening van een octrooiaanvraag ben je wettelijk niet verplicht om een octrooigemachtigde in te schakelen. Strikt genomen kan je dit perfect zelf doen. Lees in hoofdstuk 9 Hulpkoks, wat de meerwaarde is van een octrooigemachtigde.

Essentieel element is natuurlijk de kostprijs.

Die is onder te verdelen in 3 groepen:

- de initiële aanvraagkosten, bestaande uit (eventueel) het ereloon van de octrooige-machtigde voor de opmaak van de octrooi-aanvraag en de officiële indieningstaksen;
- de procedurekosten, waaronder ook de vaak hoge vertaalkosten;
- de kosten voor de instandhouding (afhankelijk van de procedure) van het octrooi (officiële jaartaksen). Als we al deze kosten samen-tellen voor een typisch octrooidocument bestaande uit 8.000 woorden, 15 conclusies en 3 figuren, dan komen we ruwweg uit op:
 - €6.500 voor een Belgisch octrooi in stand gehouden gedurende 10 jaar (BE);
 - €39.000 voor een octrooi aangevraagd via de Europese procedure in 6 landen en in stand gehouden gedurende 10 jaar (EP->DE, FR, BE, NL, GB & IT);
 - €44.000 voor een octrooi aangevraagd via de PCT-procedure in diezelfde 6 lan-den en in stand gehouden gedurende 10 jaar (PCT->EP ->DE, FR, BE, NL, GB & IT). Deze PCT-procedure (ingevoerd door de Patent Cooperation Treaty die beheerd wordt door WIPO, de World Intellec-tual Property Organization) maakt het mogelijk om via 1 centrale aanvraag een octrooiaanvraag in te dienen in verschil-lende landen tegelijkertijd. Na deze cen-trale aanvraag volgt dan een nationale of regionale verleningsprocedure waarbij de procedure niet langer centraal wordt verdergezet maar in elk van deze landen (of groep van landen) afzonderlijk.

De nationale taksen verschillen van land tot land en de uiteindelijke kostprijs van zo'n PCT-procedure hangt dus in ruime mate af van welke landen je specifiek kiest.

Hierbij willen we ook nog de bijkomende kosten - vaak vergeten of onderschat - plaatsen:

- de bewakingskosten: want wie investeert in een octrooi, wil toch weten wanneer iemand een inbreuk pleegt op zijn octrooi;
- de kosten voor de handhaving van het octrooi en de namaakbestrijding.

Misschien doet dit je meteen besluiten af te zien van enig octrooi. Toch moet je beseffen dat de kost wel een belangrijke, maar zeker geen door-slaggevende reden mag zijn.

TIP

Afhankelijk van de keuze van de oc-trooiprocedure, kan je het tijdstip van betaling van belangrijke uitgaven zoals vertaalkosten en instandhoudingstaksen strategisch inplannen.

In hoofdstuk 3 De bereiding, vind je meer informatie over deze strategische aanpak.

2.6. Een octrooi: jouw noodzakelijke freedom-to-operate

Een octrooi is niet goedkoop, maar je wil als kmo-bedrijfsleider toch de vrijheid om met je product of technologie naar de markt te gaan wanneer je wil, naar de markten die je zelf verkiest, waarbij je niet wil vasthangen aan monopolies van anderen.

We moeten je echter waarschuwen dat je als Vlaamse kmo alsmaar meer het risico loopt in je bewegingsvrijheid belemmerd te worden door twee evoluties: ten eerste de grote toevloed van octrooien die in België toegekend werden aan buitenlandse octrooihouders, ten tweede de inwerkingtreding van het unitair octrooi. Doordat unitaire octrooien onmiddellijk werking zullen hebben in België (waar dat vroeger veel

minder het geval was, aangezien België specifiek aangeduid diende te worden) zal de Freedom To Operate zeker verkleinen.

Als we het aantal Europese octrooiaanvragen per miljoen inwoners bekijken in het jaar 2021 dan hebben Nederlanders met 383 octrooien beduidend meer octrooien aangevraagd als Belgen (214).

Van alle internationale octrooiaanvragen (via de PCT-procedure) worden er maar 0,5% door Belgen aangevraagd. (meer info: www.wipo.int).

Ook de overheid beseft dit en moedigt, via een aantal voor jou interessante maatregelen, de kmo's aan om octrooiaanvragen in te dienen.

LET OP!

Als we jouw markt voorstellen als een bord tomatensoep, waarbij de balletjes octrooien weergeven die in handen zijn van concurrenten, en waar je dus als Vlaamse kmo niet aan mag raken, dan moet je eens trachten om met je lepel een deel te verorberen zonder ook maar tegen 1 balletje aan te botsen. Ook al ben je de gelukkige eigenaar van dat ene octrooi, dan nog is het heel moeilijk om te manoeuvreren tussen alle andere balletjes.

2.7. Een octrooi: van cost naar profit

Tegenover de kosten staan de inkomsten: je wil jouw octrooi immers vermarkten en zoveel mogelijk valoriseren.

Om een maximale return te halen uit jouw octrooi, moet je reeds van bij de octrooiaanvraag aandacht hebben voor de valorisatiemogelijkheden en de beschermingsomvang. Tracht binnen je budget het octrooi zo ruim mogelijk

te nemen, zodat je een monopolie verkrijgt op zoveel mogelijk toepassingen. Voor toepassingen of markten waar je het octrooi niet zelf exploiteert, kan je het octrooi in licentie geven aan anderen en zo extra inkomsten verwerven. Vraag je enkel een octrooi aan voor die specifieke toepassing die voor je eigen kmo interessant is, dan laat je mogelijk heel wat inkomsten liggen.

2.8. Subsidies en fiscale maatregelen voor intellectuele eigendom

Kmo-portefeuille

Via de kmo-portefeuille kunnen kmo's subsidie aanvragen voor bepaalde opleidingen en adviezen, verstrekt door geregistreerde dienstverleners. Dit kan ook voor opleidingen en advies met betrekking tot intellectuele eigendom. Kosten voor het opmaken en indienen van merk/model, octrooiaanvraag komen echter niet in aanmerking voor de kmo-portefeuille.

In het kader van de kmo-portefeuille kunnen kleine ondernemingen 30% en middelgrote ondernemingen 20% steun genieten. Het maximale steunplafond is €7.500 steun per jaar.

Onderzoeks- en ontwikkelingsproject

Ondernemingen die innoveren kunnen een subsidie aanvragen bij Agentschap Innoveren & Ondernemen. In deze subsidieaanvraag kunnen ook de kosten voor IE opgenomen worden. Het gaat dan over kosten voor activiteiten ter oriëntering van het project of ter vrijwaring van de exploitatie van de tijdens het project opgebouwde kennis. Typisch betreft dit opzoekingen in de databanken van intellectuele eigendomsrechten en de analyse van de opzoekingsresultaten. Zowel personeelskosten als kosten van externen (factuur) zijn aanvaardbare kosten binnen de subsidieaanvraag. Voor kmo's, en enkel in ontwikkelingsprojecten, worden ook de kosten voor de bescherming van de projectresultaten tot €20.000 aanvaard als kosten. Het gaat dan over de kosten van externen voor het aanvragen van een merk, model en/of octrooi (met uitzondering van de instandhoudingstaksen en kosten in het kader van een juridisch

geschil). Het steunpercentage is afhankelijk van het type dossier en van de grootte van de onderneming.

Fiscale regeling inzake auteursrechten en naburige rechten

Inkomsten uit auteursrechten voor zelfstandigen worden tot een (bruto) bedrag van €37.500 beschouwd als roerend inkomen (geïndexeerd bedrag voor inkomstenjaar 2022 €64.070) en zo onderworpen aan een fiscaal gunstig tarief van 15%. Bovendien geldt ook nog een vrij belangrijk kostenforfait. Sinds 1 januari 2023 werd deze regeling grondig hervormd waardoor de toepassing vernauwd werd. Meer informatie via vlaio.be/subsidiedatabank.

Investeringsaftrek en belastingkrediet voor onderzoek en ontwikkeling

Ondernemingen die investeren in octrooien, kunnen onder bepaalde voorwaarden een verhoogde investeringsaftrek krijgen. Via dit fiscaal voordeel kan de onderneming een bepaald percentage van de aanschaffings- of beleggingswaarde van investeringen aftrekken van de belastbare winst.

Naast de investeringsaftrek is er ook het systeem van belastingkrediet voor onderzoek, waarbij het fiscaal voordeel bestaat uit een belastingvermindering op de verschuldigde vennootschapsbelasting.

Meer informatie over de subsidiemogelijkheden en fiscale maatregelen voor intellectuele eigendom via vlaio.be/subsidiedatabank.

2. Koken kost geld

LET OP!

- **Voor eerstelijnsadvies rond subsidiemogelijkheden of andere bijkomende financiële ondersteuning, kan je je richten tot de VLAIO bedrijfsadviseurs en subsidieadviseurs van de verschillende intermediaire organisaties. Ga hiervoor naar hoofdstuk 9 Hulpkoks. Hun contactgegevens vind je achteraan in de bijlagen terug;**
- **Je kan je ook steeds wenden tot VLAIO of al eens een kijkje nemen op www.vlaio.be met informatie over de verschillende steunprogramma's die door hen worden aangeboden.**

2.9. De innovatieaftrek: een mooi financieel cadeau

Via de innovatieaftrek (of aftrek voor innovatie-inkomsten) kunnen vanaf 1 juli 2016 netto-inkomsten voortvloeiend uit een aantal intellectuele eigendomsrechten voor 85% vrijgesteld worden van vennootschapsbelasting.

De intellectuele eigendomsrechten die hiervoor in aanmerking komen zijn:

- octrooien;
- aanvullende beschermingscertificaten;
- kwekersrechten;
- auteursrechtelijk beschermde software;
- weesgeneesmiddelen;
- data- en/of marktexclusiviteit voor gewasbeschermingsmiddelen en geneesmiddelen voor menselijk of dierlijk gebruik.

De aftrek bedraagt 85% van de netto-inkomsten uit het intellectuele eigendomsrecht en is toepasbaar vanaf de aanvraag van het betreffende intellectuele eigendomsrecht. Voor auteursrechtelijk beschermde software geldt de bijkomende voorwaarde dat deze moet voortvloeien uit een

onderzoeks- of ontwikkelingsproject of -programma.

Om de netto-inkomsten te berekenen, moet je de kosten voor O&O om het intellectuele eigendom tot stand te brengen aftrekken van de inkomsten uit het intellectuele eigendomsrecht. Verder is er nog een correctiefactor, de zogenaamde nexusbreuk, die berekend wordt op basis van de verhouding van de eigen O&O-uitgaven t.o.v. het geheel van alle O&O-uitgaven voor die intellectuele eigendom.

Inkomsten uit een intellectueel eigendomsrecht kunnen zowel licentievergoedingen zijn, als (fictieve) royalties inbegrepen in de verkoopprijs van beschermde goederen of diensten, (fictieve) royalties voor beschermde producten of werkwijzen aangewend in het 'productieproces' van de vennootschap, inkomsten uit de verkoop van het intellectuele eigendomsrecht en schadevergoedingen naar aanleiding van inbreuk op het intellectuele eigendomsrecht. Meer info: vlaio.be/subsidi databank/IE

Bijlage: online databanken

A.1. MERKENREGISTERS

- BOIP: <http://register.boip.int/bmbonline/intro/show.do>
- TMview: <https://www.tmdn.org/tmview/welcome>
- WIPO: <https://www.wipo.int/branddb/en/>
- Nice classificatie: <http://tmclass.tmdn.org/ec2/>

A.2. DATABANK VENNOOTSCHAPSNAMEN

- http://www.ejustice.just.fgov.be/tsv_pub/index_n.htm

A.3. KRUISPUNTBANK VAN ONDERNEMINGEN (KBO)

- <https://kbopub.economie.fgov.be/kbopub/zoeknaamfonetischform.html>

A.4. TEKENINGEN- EN MODELLENDATABANKEN

- BOIP: <https://register.boip.int/designsOnlineWeb/?l=nl>
- Designview: <https://www.tmdn.org/tmdsview-web/welcome>
- WIPO: <http://www.wipo.int/designdb/hague/en/>
- Locarno classificatie: <http://euipo.europa.eu/designclass/>

A.5. OCTROOIDATABANKEN EN OCTROOIREGISTERS

- ESPACENET: <https://worldwide.espacenet.com/>
- Deutsches Patent- und Markenamt (DPMA): <http://www.dpma.de/english/index.html>
- United States Patent and Trademark Office: <https://www.uspto.gov/>
- WIPO
 - Patentscope: <https://www.wipo.int/patentscope/en/>
 - IPC: <https://www.wipo.int/classifications/ipc/en/>
- Belgisch octrooiregister: <https://bpp.economie.fgov.be/bpp-portal/home>
- Europees octrooiregister: <https://register.epo.org/advancedSearch?lng=en>

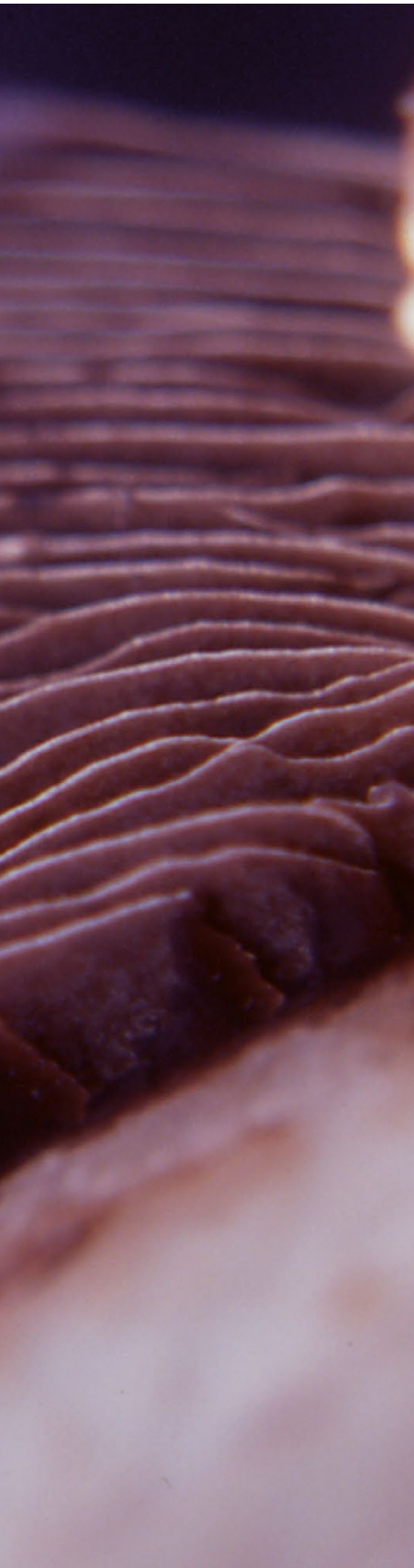
A.6. SUBSIDIEDATABANK

Via de subsidiedatabank van Agentschap Innoveren & Ondernemen vind je een overzicht van alle subsidies en financieringsmaatregelen voor ondernemers: vlaio.be/subsidiedatabank. Deze databank bevat de belangrijkste steunmaatregelen van de provinciale, Vlaamse, federale en Europese overheden voor ondernemers actief in het Vlaamse Gewest.

3. Koken: de bereiding

Maar het sop is de kolen wel degelijk waard!

De ingrediënten (octrooi, geheimhouding, merkbescherming, ...) zijn gekend. Nu is het een kwestie van de beste beschermingsmix te bereiden, de juiste ingrediënten te kiezen en slimme combinaties te maken, waarbij de duurste combinatie niet per definitie de beste is. De juiste timing en dosering zijn daarentegen essentieel.

3.1. De juiste ingrediënten kiezen

a. Heb ik wel een octrooi nodig?

Een octrooi is vaak een basisingrediënt voor een geslaagde beschermingsmix. Zonder octrooi zouden zelfs de beste technologieën maar flauw beschermd zijn. Nochtans heeft een octrooi een aantal inherente nadelen. Deze nadelen zorgen ervoor dat het in jouw specifieke geval misschien net niet aangewezen is om een octrooi aan te vragen. Zelfs al is jouw uitvinding perfect octrooierbaar, kunnen er toch argumenten zijn om hier van af te zien.

Zie tabel op de volgende pagina.

3. Koken: de bereiding

KENMERKEN	NADEEL	STRATEGISCHE AFWEGINGEN DIE JE MOET MAKEN
<p>Na de octrooiaanvraag (in principe na 18 maanden) wordt jouw uitvinding PUBLIEK gemaakt.</p>	<p>Anderen kunnen jouw uitvinding dus zien, bestuderen, verbeteren en/of namaken. Ook de procedure die je gekozen hebt voor de bescherming van jouw octrooi wordt dan zichtbaar voor iedereen. Dit is strategische informatie die je concurrenten kunnen gebruiken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • je concurrent zal kunnen nagaan of jouw octrooiaanvraag al dan niet veel kans maakt op verlening; • je commerciële strategie: men kan zien in welke landen jij het octrooi hebt aangevraagd en hieruit afleiden in welke landen je plant te produceren en/of commercialiseren; • jouw financiële strategie: men weet perfect wanneer jij welke taksen moet betalen en hoe omvangrijk die zijn (zie infra: case Overdaad schaadt). 	<ul style="list-style-type: none"> > Is er een afdoende hoeveelheid knowhow nodig die niet is opgenomen in de octrooiaanvraag? Dit zorgt er immers voor dat de geïnteresseerde lezer, zelfs al is de octrooiaanvraag gepubliceerd, de uitvinding moeilijk zelfstandig zal kunnen realiseren bij gebrek aan deze knowhow. > Hoelang zou het duren om op basis van de gepubliceerde octrooiaanvraag de uitvinding na te maken en heb ik dan voldoende middelen om deze namaak te bestrijden? > Hoelang zou het duren om op basis van de gepubliceerde octrooiaanvraag tot verbeteringen te komen? > Hoe snel zal jouw uitvinding verouderd zijn en hoe snel zal ze marktpotentieel verliezen?
<p>Het octrooi verleent jou een tijdelijk monopolie: de bescherming geldt voor een periode van 20 jaar na de indieningsdatum. In specifieke gevallen kan deze termijn bijkomend voor 5 jaar verlengd worden via een aanvullend beschermingscertificaat (ABC). Dit is mogelijk voor gewasbeschermingsmiddelen of voor geneesmiddelen. Voor bepaalde geneesmiddelen kan hier bovenop een pediatrische verlenging van 6 maanden toegekend worden.</p>	<p>Je hebt maar een beperkte periode om je octrooi te vermarkten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> > Eens je technologie ontwikkeld is, is het raadzaam om zo snel mogelijk een octrooi aan te vragen om onnodige risico's te vermijden. Maar wat als je dan nog moet starten met al de rest? > Zie ook verder onder punt 3 en in hoofdstuk 5 Samen koken over het belang van een multidisciplinaire aanpak vanaf de start van het ontwikkelingsproject. > Zie ook hoofdstuk 2 Koken kost geld onder punt 7 over het belang van de vermarkting van jouw octrooi. > Hoe lang is jouw time-to-market? > Is jouw product of technologie al marktklaar of nog in ontwikkeling? > Heb je meteen toegang tot de markt of heb je nog vergunningen nodig en hoelang duurt deze aanvraagprocedure? > Heb je financieel voldoende middelen voor de vermarkting of moet je nog op zoek gaan naar financiële middelen of partners? > Hoever staat jouw interne organisatie? Is er voldoende gekwalificeerd personeel of moet je nog aanwervingen doen? En hoe snel kan je dan de gewenste profielen vinden en aanwerven? > Staat jouw verkoopsnetwerk op punt of moet je nog op zoek gaan naar handelsvertegenwoordigers, licentienemers, agenten, distributeurs, enz..? > Is de markt nu al rijp voor jouw product of technologie? Is er al een marktbehoefte of moet deze nog bewerkt worden?

KENMERKEN	NADEEL	STRATEGISCHE AFWEGINGEN DIE JE MOET MAKEN
Wat je geoctrooieerd wil zien, moet in de octrooiaanvraag duidelijk afgebakend worden.	De beschermingsomvang van het octrooi is steeds beperkt tot de geformuleerde toepassingsgebieden. (Zie ook in hoofdstuk 2 Koken kost geld, onder punt 7 het belang van een ruime beschermingsomvang). Een octrooi is tegelijkertijd een momentopname.	<ul style="list-style-type: none"> > Is de uiteindelijke beschermingsomvang voldoende om de investering te verantwoorden? > Is jouw monopolie dusdanig ruim dat je afdoende exploitatiemogelijkheden hebt? > Ben je verplicht om nog een licentie te verkrijgen op een ander octrooi om naar de markt te kunnen stappen? > Is jouw technologie of product af of nog in ontwikkeling? > Wat als je constant verder ontwikkelt en verbeteringen aanbrengt of nieuwe varianten ontwikkelt? > Kan je een basisoctrooi nemen? Heb je voldoende middelen om fencing, surrounding of blanketing¹ te doen (octrooistrategieën om via meerdere octrooien een heel technologie-domein voor jezelf af te bakenen).
De bescherming van een octrooi is steeds territoriaal beperkt.	In alle landen waar je geen octrooi hebt aangevraagd of de aanvraag hebt laten vallen, behoort jouw vinding tot het publiek domein en geldt terug de vrije concurrentie (in hoofdstuk 2 Koken kost geld wordt dit principe verder uitgelegd).	<ul style="list-style-type: none"> > Kan je alle relevante afzetmarkten en idealiter ook alle mogelijke productielanden afdekken? > Heb je in deze landen dan ook al commercialiseringmogelijkheden via licentienemers, agenten, distributeurs, etc. of kan je een louter preventieve bescherming in die landen (financieel) verantwoorden?
De kostprijs	Duur	<ul style="list-style-type: none"> > Heb je nog voldoende middelen om na de aanvraag ook de kosten voor de verdere procedure, de vertalingskosten (sinds 01/01/2017 is het niet meer nodig om een Europees octrooi in het Engels te vertalen in België) en de nationale instandhoudingstaksen te (blijven) betalen? (Zie hoofdstuk 2 Koken kost geld voor een inschatting van de kosten.)
Opvolging namaak: je moet zelf actie ondernemen om je rechten te kunnen afdwingen.		<ul style="list-style-type: none"> > Je moet de namaak nog kunnen opsporen. Kan je jouw eigen geoctrooieerde product makkelijk onderscheiden van namaakproducten? Zo niet, kan je terugvallen op traceringstechnieken (bijvoorbeeld door middel van onzichtbare inkt of tags, codenummers, softwaresleutels, enz.)? Heb je naast een beschermingsstrategie ook een bewakingsstrategie om namaak op te sporen in die landen waar je het octrooi verleend hebt? Kan je in elk van deze landen meteen juridische actie ondernemen of moet je dan nog eerst op zoek naar lokale advocaten en andere specialisten die jou ter plaatse kunnen bijstaan? > Je moet de namaak nog bewijzen en gelijk hebben is niet altijd gelijk krijgen. > Kan je de dure procedurekosten dragen en dit voor de volledige duur ervan? > Is jouw octrooi sterk genoeg, want voor de tegenpartij is de beste verdediging nog altijd de aanval. Ook de geldigheid van jouw eigen octrooi zal in het geding naar voren komen.

1. Zie voor een definitie in de bijlage achteraan bij hoofdstuk 10 Keukenlatijn.

3. Koken: de bereiding

Strategisch kan het aangewezen zijn om op zoek te gaan naar alternatieven:

- Mogelijk via geheimhouding.
 - Mogelijk door te trachten zo veel mogelijk de bescherming van jouw vinding en jouw monopolie op de exploitatie ervan contractueel af te dwingen. In principe kan je, rekening houdend met de (Europese) verbodsbepalingen inzake mededingingsbeperkende afspraken, met andere partijen verplichtingen contractueel vastleggen. Zo kan je overeenkomen dat bepaalde acties niet verricht mogen worden. Concreet erkent en aanvaardt de contractpartij dat de vinding jouw eigendom is en dat hij hierop geen enkel recht heeft, afziet van het recht jouw vinding te exploiteren en belooft deze geheim te houden. Deze aanpak kadert bijvoorbeeld binnen een commerciële samenwerking.
 - Mogelijk door een combinatie van beiden.
- Dat maakt een gecontroleerde vrijgave mogelijk.
- Mogelijk omgekeerd via een preventieve of defensieve publicatie of onthulling. Hierdoor wordt blokkering van jouw exploitatievrijheid vermeden omdat daarna een octrooi-name door derden, maar ook voor jezelf niet meer mogelijk is.

Lees hierover ook meer in hoofdstuk 8
Keukengeheimen & onthullingen.

CASE

De heer Dyson had een revolutionaire stofzuiger ontwikkeld. Hij dacht dat de eerste de beste grote fabrikant van stofzuigers, aan wie hij zijn ontwerp toonde, meteen zijn uitvinding op de markt zou willen brengen. Tot zijn grote verbazing draaide het even anders uit. Hoewel de interesse in zijn ontwikkeling groot was, wou geen van zijn gesprekspartners zijn stofzuiger zonder stofzuigzak produceren en op de markt brengen. Het enige wat ze wilden horen was of zijn uitvinding al dan niet geoctrooieerd was en, indien dit niet zo was, hoeveel het zou kosten om zijn uitvinding te kopen. Wat Dyson over het hoofd zag? Wij kopen met z'n allen jaarlijks voor meer dan €200 miljoen aan stofzuigzakken! De beste beschermingsstrategie voor een grote fabrikant van stofzuigers was dus om de uitvinding niet te octrooieren, maar deze in zijn kluis te bewaren om zo zijn eigen markt te beschermen.

De black box-strategie

Voor de bescherming van bepaalde productieprocessen of samenstellingen van producten is het aangewezen de opgebouwde knowhow niet te octrooieren. Het meest legendarische voorbeeld is natuurlijk de Coca-Cola formule. Voorbeelden die in dezelfde lijn liggen, zijn samenstellingen van verven of polymeren. Het typische aan elk van deze samenstellingen is dat een octrooiname de bekendmaking kan impliceren van elk van de componenten van de samenstelling en hun bereidingswijze, terwijl het opsporen van namaak niet evident is.

Ook al is jouw vinding op het eerste zicht niet octrooieerbaar dan kan het toch interessant zijn om een (Belgische) octrooiaanvraag in te dienen louter omwille van strategische doeleinden. De octrooiaanvraag zelf (in tegenstelling tot een toegekend octrooi) heeft op zich weinig juridische waarde. Het geeft de aanvrager wel het voordeel dat er eventueel nog een octrooi bekomen kan worden en dat dit naar de buitenwereld gecommuniceerd kan worden.

Op een internationale vakbeurs of bij klanten uitpakken met een product waarop 'patent pending' is aangegeven, maakt deel uit van een marketingstrategie, zelfs als het octrooi weinig juridische waarde heeft.

Concreet wordt er dan een octrooiaanvraag ingediend, worden de indieningstaksen en het onderzoeksrapport betaald en zal een octrooi automatisch (wanneer het een Belgisch octrooi betreft) verleend worden of worden de taksen niet betaald en zal er geen verlening, noch publicatie plaatsvinden.

3. Koken: de bereiding

b. Heb ik wel een merk nodig?

Naast de innovatie op zich, geeft ook de naam of het logo een onderscheidend vermogen aan jouw vennootschap, haar producten en diensten. Het merk onderscheidt jouw producten en/of diensten van die van concurrenten en is in tegenstelling tot een octrooi onbeperkt geldig als je maar tijdig hernieuwt. Nogtans zijn er afhankelijk van je commerciële politiek, situaties waarbij de uitbouw van een eigen merkenportefeuille onnodig is:

- Ben je bewust een lokale speler dan biedt jouw handelsnaam op zich al voldoende bescherming. Ben je de eerste in de regio die producten onder die handelsnaam verkoopt dan is jouw 'freedom to operate' veiliggesteld en kunnen toekomstige merkhouders je niet verhinderen blijvend die naam te gebruiken, weliswaar beperkt tot die kleine regio.

Lees hierover meer in hoofdstuk 2 Koken kost geld onder punt 1 en in hoofdstuk 1 De ingrediënten.

- Je kan ervoor kiezen om je product of dienst te laten vermarkten door een derde onder zijn eigen (distributie)merk: private labeling.
- Je kan ervoor opteren om je product of dienst te promoten onder een collectief merk of een certificeringsmerk (bijvoorbeeld Keurslager of Woolmark).
- Je kan ervoor kiezen om niet alleen te werken onder het merk van een derde, maar ook zijn volledig concept en knowhow gebruiken: franchising.

Lees hierover meer in hoofdstuk 6 Kant-en-klare bereidingen.

3.2. De juiste timing

De verschillende beschermingsmogelijkheden hebben verschillende systemen qua beschermingsduur en de start van de voorrangstermijn.

Octrooien

Hou er rekening mee dat het toch enige tijd kan duren alvorens je jouw octrooi toegekend krijgt:

- Voor een Belgisch octrooi in principe 18 maanden na de indiening van de octrooiaanvraag;
- Voor een Europees octrooi (dus ook een unitair octrooi) gemiddeld 5 jaar na de indiening van de octrooiaanvraag.

De lange looptijd tussen de octrooiaanvraag en de uiteindelijke definitieve toekenning van het octrooi betekent niet dat je al die tijd niet naar buiten kan komen met jouw uitvinding. Belangrijk is de datum van de octrooiaanvraag. Is dit bijvoorbeeld 1 juni 2017, dan zal je vermoedelijk pas in 2023 je Europees octrooi verkrijgen, maar je bent wel retroactief beschermd vanaf 1 juni 2017. Hetzelfde geldt voor een merk of model: je bent potentieel retroactief beschermd vanaf de depotdatum (indieningsdatum) en niet vanaf de registratiedatum.

Het octrooi dat je indient, is niet altijd het octrooi dat je op het einde van de rit eventueel verleend krijgt! Zo kan je verplicht worden bepaalde conclusies uit jouw octrooiaanvraag te laten varen of in te perken, om alsnog het octrooi verleend te krijgen. Hou hier dus rekening mee bij de valorisatie van je octrooiaanvraag. Ken geen rechten toe of geef geen garanties, waarvan je niet zeker bent dat je ze wel kan geven. Maak in je contracten desnoods voorbehoud voor een mogelijke inperking van de beschermingsomvang van je octrooi. Een alternatief is het invoeren van milestones in het contract waarbij bepaalde clausules gelden op het moment dat een bepaalde kaap in de procedure succesvol doorlopen werd of op voorwaarde dat bepaalde claims al dan niet dienden ingeperkt te worden.

Strategisch is het mogelijk om bij een octrooiaanvraag de voor jou meest geschikte timing uit te werken via de **voorrangstermijn**. De voorrangstermijn (prioriteitstermijn) is een moeilijk begrip voor een logische oplossing.

- Vroeger kon een uitvinder met paard en kar naar Brussel rijden om zijn octrooiaanvraag in te dienen. Reed hij vervolgens naar Parijs, dan kon hij strikt genomen zijn octrooiaanvraag niet meer indienen, want de uitvinding was niet meer nieuw. Ze was immers al ingediend in Brussel. Om dit euvel te verhelpen kreeg de indiener van een octrooi de kans om gedurende 1 jaar overal (met paard en kar) zijn octrooi in te dienen. In Parijs zou onze uitvinder dan een fictieve datum op zijn aanvraag krijgen, met name de datum van zijn eerste indiening, in dit geval in Brussel.
- Voordeel is dat dit recht jou de kans biedt om bijvoorbeeld eerst enkel een octrooi in te dienen in België en dan, afhankelijk van het succes, alsnog te beslissen om binnen de voorrangstermijn van 1 jaar deze octrooiaanvraag uit te breiden naar andere landen.

3. Koken: de bereiding

Er zijn een aantal essentiële verschillen die maken dat er voor merken of modellen andere wetmatigheden gelden bij de strategische invulling van de tijdsfactor:

MERKEN:

Er bestaat ook een voorrangstermijn (prioriteitstermijn) van 6 maanden voor merken. Voor merken geldt echter geen nieuwheidsvereiste. Het merk moet enkel nog beschikbaar zijn opdat het geldig ingediend kan worden. Het is daarenboven aan de betreffende merkhouder om op te treden tegen mogelijke inbreuken op zijn/haar merk. Het is daarenboven aan de betreffende merkhouder om op te treden. De dienst waar je het merk gedeponeerd hebt, zal jouw registratie niet weigeren omdat het merk niet meer beschikbaar is. Wél als je merk niet onderscheidend is. Anders dan bij octrooien, kan je ook na de prioriteitstermijn nog steeds je merk indienen in een ander land, maar dan zal de depotdatum de echte datum zijn waarop het merk werd ingediend in dat land.

De keuze van de aanvraagprocedure

Ook op dit vlak kunnen een aantal strategische afwegingen worden gemaakt. Opgelet: ongeacht het resultaat van dit nieuwheidsonderzoek en de schriftelijke opinie is het mogelijk om een Belgisch octrooi te verkrijgen. Dit heeft als gevolg dat ook “zwakke” Belgische octrooien toegekend worden. Deze octrooien kunnen dan makkelijk onderuit gehaald worden door concurrenten en hebben weinig juridische waarde.

OPTIE 1: financieel efficiënte weg + maximaliseren van je kansen op verlening van het aangevraagde octrooi.

Buiten het feit dat je best zelf een goede voorbereiding kan maken met opzoeken naar de stand van de techniek in de octrooidatabank en hierover voorafgaand aan de indiening extern een second opinion in te winnen, bestaat de eerste route uit een nationale indiening met de aflevering van het internationaal nieuwheidsrapport en de schriftelijke opinie inzake octrooieerbaarheid. Je kan dan de resultaten ervan meenemen om een beslissing te nemen om de procedure al dan niet verder te zetten

MODELLEN:

Voor modellen geldt wel een nieuwheidsvereiste. Maar anders dan voor octrooien is er ook een respijttermijn (grace period) van 12 maanden voor de ontwerper van het model. Concreet houdt dit in dat de ontwerper tot 12 maanden na de eerste bekendmaking van zijn model een modeldepot kan verrichten zonder dat deze eerdere bekendmakingen nieuwheidsschadelijk zijn en dus zouden verhinderen dat zijn model nog registreerbaar is.

en om dus eventueel uit te breiden naar Europa (ofwel via nationale validatie(s) van een verleend Europees octrooi, ofwel d.m.v. een Europees octrooi met eenheidswerking (unitair octrooi)). Met andere woorden laat deze procedure je toe 1) tijdig te stoppen met de hele octrooiaanvraag en zelfs te verhinderen dat één en ander in de openbaarheid komt en 2) tijdig te stoppen en geen dure Europese procedure op te starten. Ook kan je ervoor opteren toch een “zwak” Belgisch octrooi te nemen wanneer het onderzoek en de opinie niet gunstig is.

OPTIE 2: je wil een octrooi aanvragen in meerdere (ook niet-Europese) landen? Dan kan je

strategisch opteren voor de PCT-procedure. Deze procedure heeft het grote voordeel dat je bij de indiening van het octrooi in de PCT-procedure een maximum aan landen kan aanduiden, en dat je de nationale (of regionale) fase waarin jouw octrooi wordt overgemaakt aan de nationale of regionale octrooi-instanties kan uitstellen tot 30 (en soms 31) maanden na de voorrangsprioriteitsdatum van jouw octrooi-aanvraag.

Concreet heb je dus 30 maanden de tijd om met jouw uitvinding naar die landen te gaan en te kijken of het interessant kan zijn om effectief in dat land een octrooi aan te vragen.

Ben je overtuigd van het commercieel potentieel van jouw uitvinding in die landen, dan betaal je de taksen voor de nationale (of regionale) fase binnen de 30 maanden na jouw octrooiaanvraag.

Het aanduiden van een maximaal aantal landen maakt ook dat je minder in je kaarten laat kijken.

Nog elementen om mee rekening te houden:

- De taal van de indiening om latere hoge vertalingskosten te verminderen: zo kan men bijvoorbeeld opteren om eerst in het Engels in te dienen in België. De actuele Belgische octrooiwetgeving laat dit toe mits een vertaling in 1 van de 3 erkende Belgische landstalen. Dit geldt bovendien ook voor Nederland. Men combineert dan het voordeel van een financieel doenbare indiening in een nationale procedure met een beperking van de latere vertalingskosten in het geval men beslist de octrooiaanvraag uit te breiden naar andere – lees: Engelstalige – landen.
- Verlaagde taksen van het nieuwheidsonderzoek: zo kent de Belgische overheid (automatisch) een korting toe op de taksen te betalen voor het nieuwheidsonderzoek.
- De prijs (qua taksen, vertaalkosten,...) van het klassieke Europees octrooi voor bescherming in 4 landen, komt overeen met de prijs van een Europees octrooi met eenheidswerking (unitair octrooi) dat werking heeft in 17 landen.

LET OP!

Toch deze nuancing: wil je jouw octrooiaanvraag uiteindelijk enkel uitbreiden naar 3 Europese landen of meer, dan is de PCT-procedure veel duurder dan een gewone Europese octrooiaanvraag.

3.3. De juiste aanpak

De noodzaak van een multidisciplinaire aanpak 'ab initio'

Voor de bereiding is het essentieel dat iedereen in dezelfde richting in de mayonaise draait. Anders riskeert ze te schiften. Alle lijnverantwoordelijken en disciplines (ook externe expertise zoals juridisch advies) worden best van meet af aan betrokken bij een geplande innovatie, productontwikkeling of creatie. Zo vermijd je dat er producten of systemen worden ontwikkeld waarvan de sales- of marketingmensen aanvoelen dat hier (nog) geen markt voor bestaat.

Lees hierover meer in hoofdstuk 5
Samen koken.

First things first

De bescherming van jouw innovaties tegenover derden is essentieel. Nochtans mag je ook andere partijen niet over het hoofd zien:

- je eigen werknemers of onderaannemers;
- je O&O-partners;
- je licentiegevers: is jouw vinding een verbetering van of een combinatie met een bestaand product, creatie of technologie waarop je als licentienemer bepaalde gebruiksrechten hebt dan is het verstandig dit contract na te lezen en te kijken:
 - of je daartoe het recht hebt: soms kunnen jou dergelijke gebruiksrechten contractueel ontzegd zijn;
 - of je geen informatieplicht hebt: vaak is het zo dat je contractueel verplicht wordt verbeteringen of combinaties schriftelijk te melden;
 - of je überhaupt het (exclusieve) eigendomsrecht hebt op deze verbetering of combinatie en of je derhalve het recht hebt hiervoor intellectuele eigendomsstels zoals een octrooi aan te vragen: de kans is reëel dat de licentiegever automatisch (mede-)eigenaar wordt van deze vinding en je dus niet eigenhandig een octrooiaanvraag kan indienen.

Lees hierover meer in hoofdstuk 5
Samen koken en hoofdstuk 7 Mee-eters.

Bescherming is nooit een doel op zich, maar wel een middel

Essentieel is dus de vraag wat je met het resultaat zou willen EN KUNNEN doen. Wat zijn met andere woorden de valorisatiemogelijkheden en intenties.

Realisme met kennis van jouw mogelijkheden

Kijk ook altijd eerst eens hoe je tot het gewenste resultaat wil komen. Realiseer je het hele project zelf, intern binnen de eigen onderneming of is hulp van buitenaf noodzakelijk of wenselijk?

3.4. De juiste dosering

Koken kost geld. Voor vele kmo's is het geen en/en-verhaal, maar een of/of-verhaal. Bij de juridische bescherming van je creaties en vindingen is het in de eerste plaats belangrijk steeds oog te hebben voor de realiteit binnen jouw onderneming.

Een ideale bescherming is niet de beste bescherming maar de meest haalbare bescherming!

Hierbij wordt rekening gehouden met:

- financiële beperkingen;
- operationele en organisatorische beperkingen;
- de technologie zelf.

LET OP! Overdaad schaadt!

CASE Een kmo, actief als distributeur van machines voor de assemblage, werd in haar dagelijkse contacten met klanten als bevoorrechte getuige geconfronteerd met de noden van die klanten en de beperkingen van de op de markt beschikbare machines. Dit gegeven bracht de onderneming tot de strategische keuze om additioneel ook zelf tijd en middelen te investeren in de ontwikkeling van een innovatieve machine die zou beantwoorden aan de verzuchtingen van de klanten. En zo geschiedde. Een eerste machine werd ontwikkeld en een eerste octrooi aangevraagd. Al gauw stond een grote wereldspeler (voor wie deze kmo ook als distributeur optrad) aan haar deur, met het verzoek gesprekken op te starten rond een overname.

Strategisch werd echter de beslissing genomen om de kandidaat-overnemers nog even op hun honger te laten zitten en om alle mensen en middelen in te zetten voor de verdere ontwikkeling van de machine, zodat de waarde van de vennootschap nog hoger zou worden. Intussen werden de distributieactiviteiten gewoon stopgezet aangezien de kandidaat-overnemers toch enkel interesse hadden in de octrooien en de knowhow. Nieuwe octrooien werden ingediend en de kmo achtte het moment rijp om rond de onderhandelingstafel te gaan zitten. Haar verbazing was groot toen er geen interesse meer bleek voor een overname.

Punt was dat de wereldspeler begreep dat deze kmo geen inkomsten meer had en tegelijkertijd aankeek tegen een enorme schuldenlast als gevolg van de gedane investeringen in de ontwikkeling. Ook wist hij dat de octrooien snel in de nationale fase kwamen en dat daarvoor aanzienlijke sommen aan taksen betaald moesten worden. De kans was dus reëel dat deze kmo ofwel failliet zou gaan, ofwel de octrooiaanvragen voor een appel en ei zou verkopen.

3. Koken: de bereiding

Als toetje, het verhaal van de Fisher Space Pen, een klassieker uit de innovatieliteratuur. We spreken midden jaren '60. De strijd om het heelal en de planeten kende zijn hoogtepunt. De ruimtevaart werd de motor achter heel wat innovaties. De uitzonderlijke omstandigheden in de ruimte vroegen om veeleisende producten. Van uiterst gesofisticeerde tot heel basic producten als een pen. Ook in de ruimte moest men kunnen schrijven. Het probleem was duidelijk: men had nood aan schrijfmateriaal dat kon functioneren in gewichtloze toestand en onder grote temperatuurschommelingen. En bestaande balpennen voldeden niet omdat er door de gewichtloosheid geen inkt naar de pen vloeide.

Na jaren onderzoek en ontwikkeling kwam het Amerikaanse bedrijf Fisher met een sterk staaltje technologie op de markt: de Fisher Space Pen (www.spacepen.com). Een pen die in gewichtloze toestand kon schrijven omdat de inkt door middel van een gas naar de punt gestuwd werd. Ook onder extreme temperaturen van -50° tot $+200^{\circ}$ Celsius bleef de pen functioneren.

Interessant is dat de Russen dezelfde uitdaging kenden. We kunnen dus vergelijken hoe zij dit probleem op een innovatieve manier opgelost hebben. Hun oplossing bestond uit een cilinder van grafiet die in een houten staafje werd gestoken... Een potlood dus!

De les die hieruit te trekken valt? Wanneer zich een probleem voordoet, doe dan niet enkel een beroep op de meest voor de hand liggende resources, vaak O&O-personeel, maar ook op mensen die nauw betrokken zijn bij het probleem. Mogelijk was een eenvoudige arbeider van Fisher met het nodige gezond verstand tot dezelfde oplossing gekomen als de Russen.

4. Vastgekookt

Laat het je niet ontglippen,
simpelweg omdat je het niet kan bewijzen.

Los van de bescherming van jouw intellectuele rechten, is het vaak ook raadzaam de creatie of het bestaan zelf van je vinding, auteurswerk, ontwerp, concept, enz. of die van je werknemers of partners te (laten) documenteren en vast te (laten) leggen.

Binnen een onthullingsstrategie wordt het bestaan van de creatie gedocumenteerd en vastgelegd via een elektronische publicatie of een uitgave op papier zoals een tijdschrift.

**Je leest hierover ook meer in hoofdstuk 8
Keukengeheimen & onthullingen.**

Binnen een geheimhoudingsstrategie is de zogenaamde 'vaste datumregistratie' of 'vaste dagtekening' het meest aangewezen middel om het bestaan van jouw vinding of creatie te bewijzen. De wet voorziet dat een bevoegd registratiekantoor een 'vaste datum' kan verlenen aan documenten, waardoor de datum op deze akten tegenstelbaar wordt aan derden. Daarnaast bestaan er ook nog andere middelen die je toelaten de datum te bewijzen waarop jouw creatie of vinding bestond, om het aan een rechter voor te leggen. Wij sommen ze in dit hoofdstuk even op.

4. Vastgekookt

Wanneer kan een vaste dagtekening nuttig zijn als bewijs?

- Bij de ontwikkeling van een technologie die je (nog) niet wil of kan octrooieren. Bijvoorbeeld: tijdens de ontwerpfase kan het mogelijk nog te vroeg zijn om al een octrooi aan te vragen. Je loopt intussen wel het risico dat anderen zelfstandig dezelfde technologie ontwikkelen en wel (al) een octrooiaanvraag indienen. Aan de hand van een vaste dagtekening kan je eventueel voorgebruik bewijzen waardoor je, ondanks het octrooi van die andere, de technologie zelf nog ten persoonlijke titel mag gebruiken, weliswaar in beperkte mate.
- Bij de ontwikkeling van een model dat je (nog) niet wil of kan registreren. Ook hier kan je via een vaste dagtekening eventueel voorgebruik bewijzen, wanneer anderen eenzelfde model registreren. Ook wanneer je beroep wil doen op de bescherming van niet-geregistreerde modellen is een bewijs van datum nuttig.
- Bij O&O personeel of in samenwerking met partners en softwareontwikkelaars. Het kan nuttig zijn om de knowhow of software door hen ontwikkeld of door jouw bedrijf aan hen ter beschikking gesteld gedocumenteerd vast te leggen. Zo kan, bijvoorbeeld bij het verlaten van de firma, een eventuele schending van het bedrijfsgeheim gemakkelijker bewezen worden. Ook kan dit discussies vermijden over de vraag welke intellectuele eigendom precies overgedragen werd, wanneer er een stopzetting van de samenwerking is.
- Bij de creatie van een auteurswerk. Het auteursrecht ontstaat automatisch en de bescherming is niet onderworpen aan enige registratie. Wordt de creatie niet meteen publiek gemaakt, dan zorgt een vaste datumregistratie ervoor dat de bestaansdatum van die creatie eenvoudig kan bewezen worden.
- Bij de onthulling van confidentiële informatie aan derden. Vaak is het niet makkelijk om duidelijk af te bakenen wie op een gegeven moment welke informatie heeft vrijgegeven. Vaste datumregistratie kan het eenvoudiger maken om te bewijzen welke informatie op een bepaald tijdstip aanwezig was en dat zo aan te tonen bij de onthulling van een merk of een naam. Heb je de naam nog niet als merk geregistreerd, maar wil je de naam al onthullen aan anderen, dan kan het soms aangewezen zijn die naam te laten vastleggen, zodat een eventueel depot te kwader trouw makkelijker kan aangetoond worden.

VOORDELEN

- Indien je een geschil hebt, vergemakkelijkt dit je bewijslast aanzienlijk.
- Het legt de datum vast waarop jouw creatie al bestond.
- Het legt de identiteit van de ontwerper of de rechthebbende vast.
- Het legt de inhoud van jouw creatie vast.
- Vermelding van de vaste datumregistratie kan preventief werken en mogelijke namakers ontmoedigen.
- Relatief lage kostprijs.
- Snelle en eenvoudige procedures.
- In sommige gevallen beschik je meteen ook over een back-up van je creatie die veilig bewaard wordt buiten jouw bedrijfsgebouwen.

NADEEL

- GEEN bescherming op zich!

Je leest hierover ook meer in hoofdstuk 5 Samen koken en in hoofdstuk 7 Mee-eters.

De datum die geregistreerd wordt, is de datum waarop je de creatie laat vastleggen en niet de creatiedatum! Het is dus essentieel om zo snel mogelijk na de creatiedatum tot vaste datumregistratie over te gaan!

4. Vastgekookt

CASE

Een jonge ondernemer heeft een uniek winkelconcept en dito naam bedacht en wil hierrond een bedrijf opstarten. Aan een merkendepot had hij nog niet gedacht. Hij knoopt verkennende gesprekken aan met mogelijke partners, die eventueel geld willen investeren in zijn nog op te richten vennootschap.

In deze prille fase ligt het heel moeilijk om die mensen een geheimhoudingsovereenkomst te laten ondertekenen. Hij waagt het erop zijn concept en de originele naam te onthullen. Het duurt echter niet lang of deze potentiële partners haken af. Onze jonge ondernemer gaat alleen van start en opent een eerste winkel onder de naam die hij bedacht had.

Groot is zijn verwondering wanneer hij een aangetekend schrijven ontvangt van een advocaat. Daarin wordt hij dringend aangemaand elk gebruik van die naam te staken, aangezien deze naam als merk geregistreerd werd door zijn cliënten. Die cliënten bleken de mensen te zijn aan wie hij alles had onthuld. In het geschil gaven ze toe dat er een ontmoeting was geweest, maar dat net zij diegenen waren die de naam bedacht en onthuld hadden aan de jonge ondernemer.

Had onze ondernemer de datum van het bestaan van deze naam laten vastleggen voor de datum van die ontmoeting, dan had hij eenvoudigweg kunnen aantonen dat het depot van de naam door die mensen te kwader trouw en dus nietig was.

4.1. Het i-DEPOT

Je kan via een i-DEPOT jouw vinding, auteurswerk, ontwerp, concept, enz. laten vastleggen bij het Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom (BOIP, zie www.boip.int).

Via het elektronische i-DEPOT

Via de website van het BOIP kan je direct een i-DEPOT indienen. In vier stappen wordt jou gevraagd om gegevens in te vullen en een omschrijving of weergave van jouw concept of idee toe te voegen (maximum 100 MB). Na de elektronische betaling van €37 kan je jouw i-DEPOT bewijs meteen downloaden.

Het i-DEPOT bewijs is ondertekend door het BOIP met behulp van een digitaal certificaat. Hierdoor is de integriteit van het document gewaarborgd. Elke wijziging maakt het i-DEPOT certificaat meteen ongeldig.

Je kan er ook voor kiezen dit bewijs pas te downloaden op het moment dat je het wil gebruiken, bijvoorbeeld bij een juridisch geschil of conflict. Het BOIP houdt jouw i-DEPOT geheim door het versleuteld op te slaan. De bewaartermijn voor een online i-DEPOT is 5 jaar (€37) of 10 jaar (€53), maar deze termijn kan een onbeperkt aantal keren verlengd worden (€26 voor 5 jaar).

Via de i-DEPOT envelop

De i-DEPOT envelop kan je gebruiken wanneer je jouw concept of idee niet in een elektronisch formaat wil vastleggen, of wanneer je niet elektronisch wil of kan betalen. Je vindt het bestelformulier voor de i-DEPOT envelop op de website van het BOIP (zie www.boip.int). Deze gekartonnerde envelop bestaat uit twee compartimenten. In elk van de beide compartimenten stop je identiek hetzelfde materiaal

(papieren documenten, cd-roms, enz.) waarin jouw creatie zo helder mogelijk omschreven of afgebeeld wordt. Je plakt de envelop dicht en stuurt hem (bij voorkeur aangetekend) terug naar het BOIP.

Bij ontvangst wordt jouw envelop door het BOIP verzegeld en op beide compartimenten wordt een vignet gekleefd waarop de ontvangstdatum en -tijd duidelijk vermeld staan. Compartiment 1 wordt naar jou teruggestuurd om zelf te bewaren. Je mag dit niet openen.

Compartiment 2 wordt ongeopend bewaard in de archieven van het BOIP. De bewaartermijn is 5 of 10 jaar (kost voor envelop respectievelijk €47 en €68), maar kan onbeperkt verlengd worden met bijkomende periodes van 5 jaar (€47). Zonder betaling wordt de envelop vernietigd. Agentschap Innoveren & Ondernemen is een erkend i-DEPOT agent. Wanneer je via ons een ID-code voor een i-DEPOT aanvraagt, betaal je slechts € 27 (i.p.v. € 37) voor het indienen van je online i-DEPOT. Meer info: vlaio.be/idepot.

VOORDELEN

- Goedkoop
- Veilig
- Gebruiksvriendelijk
- Optie om het elektronisch en niet elektronisch vast te leggen
- Onbeperkte verlenging mogelijk.
- Het elektronisch i-DEPOT kan een onbeperkt aantal keer opgevraagd worden..

NADELEN

- Beperkte duurtijd indien je niet verlengd (5 jaar)
- Per verlenging moet je (beperkt) betalen
- Bij de i-DEPOT envelop kan je compartiment 2 van de envelop maar 1 keer als bewijsmiddel opvragen

4.2. De notaris

Je kan een notaris verzoeken een authentieke akte op te stellen omtrent het bestaan van je vinding, auteurswerk, ontwerp, concept, enz. De notaris zal het origineel van de notariële akte (de minuut) bewaren. De documenten en materialen (waaronder ook diverse gegevensdragers) zal hij onder de minuten bewaren en van een vaste dagtekening voorzien. Concreet worden deze dan onder een gesloten omslag aan het origineel van de notariële akte gehecht.

De notaris kan je een voor eensluidend verklaard afschrift van de originele akte bezorgen voor jouw bewijsvoering. Dit is een zogenaamde expeditie of uitgifte die door de notaris ondertekend en van zijn zegel voorzien wordt. De kosten van het depot hangen in ruime mate af van de omvang van de akte.

4. Vastgekookt

Neem hiervoor gerust contact op met een notaris. Je vindt contactgegevens van notarissen ook op www.notaris.be.

VOORDELEN

- Geen beperkingen qua omvang en aard van de stukken die de notaris onder de minuten kan bewaren.
- Geen beperkte bewaartijd en dus ook geen bijkomende kosten en administratie voor het verlengen van de bewaring.
- Je beschikt meteen ook over een back-up die bewaard wordt buiten jouw onderneming.
- Het origineel blijft steeds bewaard bij de notaris en wordt nooit afgegeven.
- Je kan de voorwaarden voor de uitgifte van een expeditie vastleggen en moduleren: je kan bepalen wie onder welke voorwaarden zo'n kopie kan opvragen. Zo ben je zeker dat enkel daartoe bevoegde personen dit opvragen en dit alleen voor een heel specifiek doel.
- Het wettelijk gereguleerde ambt van de notaris biedt je zekerheid over de continuïteit van de bewaring. Dit in tegenstelling tot privéondernemingen die gelijkaardige diensten aanbieden.

NADELEN

- Een notaris is niet altijd vertrouwd met dit soort aktes.
- De kluisen van een notariskantoor zijn vaak niet specifiek uitgerust voor de bewaring van magnetische dragers, met zodoende een risico op verlies van gegevens.
- Een notaris verifieert nooit de inhoud van wat neergelegd wordt. Zeker bij het deponeren van broncodes, kan je best bijkomend een expert inschakelen, die nagaat of het gedeponeerde materiaal leesbaar, compleet en bijgevolg bruikbaar is (zie verder 4.5. Escrow).

4.3. Het registratiekantoor

Op het registratiekantoor (lokale kantoren te vinden via de FOD Financiën) kan je documenten met betrekking tot jouw vinding, auteurswerk, ontwerp, concept, enz. laten voorzien van een vaste dagtekening. Het document wordt niet bewaard op het registratiekantoor, maar wordt je meteen terugbezorgd. Dit nadat hierop een stempel werd aangebracht met vermelding van onder meer het aantal pagina's van je document, de datum van de registratie en het boek, blad en vak van het register waarin jouw registratie genoteerd werd bij de administratie.

NADELEN

- Je kan geen documenten onder omslag afgeven, want zo wordt enkel de omslag geregistreerd en niet de inhoud!
- Je kan geen cd, usb-stick of een andere herschrijfbaar gegevensdrager afgeven.

In voorkomend geval heb je geen bewijs van vaste dagtekening van de inhoud en kan er dus aangevoerd worden dat je de inhoud na registratie gewijzigd hebt.

Het document wordt niet extra bewaard op het registratiekantoor.

4.4. De gerechtsdeurwaarder

Je kan aan een gerechtsdeurwaarder vragen om een vaststelling te doen van het feit dat je op een bepaalde dag in het bezit bent van een vinding of een creatie. Je kan hem vragen om deze te beschrijven en te documenteren met door hem genomen foto's en eventueel ander materiaal, dat je hem overhandigt. Van zijn vaststellingen maakt hij een proces-verbaal op. Dit PV, met de daarin opgenomen documenten of de daaraan gehechte extra documenten, wordt je toegestuurd, nadat het eerst door hem geregistreerd werd op het registratiekantoor.

De kostprijs hangt in ruime mate af van de omvang van de vaststellingen en het proces-verbaal, maar je moet rekening houden met een gemiddelde kost van zo'n €250. Je kan een deurwaarder zoeken via de website www.gerechtsdeurwaarders.be.

De tot hiertoe beschreven kanalen voor het bekomen van een vaste datumregistratie kunnen enkel zuiver materiële feiten vaststellen en kunnen geen uitspraak doen over de gevolgen. Concreet zal bijvoorbeeld een deurwaarder vaststellen dat je hem zaken toont en dat je beweert dat deze door jou werden ontwikkeld. Hij kan niet in zijn proces-verbaal vastleggen dat hij op basis van de getoonde stukken, vaststelt dat jij de eigenaar bent van deze vinding of creatie. Dergelijke gevolgtrekkingen kan een deurwaarder niet maken.

Een gerechtsdeurwaarder kan voorwerpen verzegelen. Zo kan een omslag met inhoud, bijvoorbeeld een cd-rom, verzegeld worden en mee gehecht aan het proces-verbaal, zodat ook deze cd-rom vaste dagtekening krijgt.

4.5. Escrow

Escrow is een systeem waarbij softwarebroncodes, data en/of technische documentatie gedeponereerd worden bij een onafhankelijke commerciële dienstverlener, een escrow-agent genoemd.

VOORDELEN

- Escrow-agenten bieden abonnementsformules aan waarbij je periodiek updates van de broncode elektronisch kan doorsturen en laten deponeren, zodat gedurende het hele ontwikkelingsproces de gedeponeerde broncodes steeds up-to-date blijven.
- Escrow-agenten verifiëren daarnaast ook de compleetheid en leesbaarheid van het gedeponeerde materiaal, zodat je zeker bent dat deze achteraf ook daadwerkelijk bruikbaar zijn als bewijsmateriaal of als back-up.
- Uit cijfers van escrow-agenten blijkt dat 90% van de gedeponeerde broncodes bij verificatie niet bruikbaar blijken wegens onleesbaar en/of onvolledig!
- Tegelijkertijd kan je als softwareleverancier ook jouw eigen licentienemers opnemen als begunstigde van de gedeponeerde broncodes. Zo hebben zij toegang tot de broncodes in het geval je failliet gaat of niet langer jouw onderhoudsverplichting kan of wil naleven.
- Ben je voor de continuïteit van je onderneming afhankelijk van bijvoorbeeld software, bestuursprogramma's of een industriële formule van anderen en heb je zelf geen toegang tot de broncodes of de noodzakelijke data en/of technische documentatie, dan kan je jouw partner vragen deze bij een escrow-agent te deponeren. De voorwaarden waaronder een escrow-agent verplicht is je deze te overhandigen, zodat de continuïteit van jouw onderneming niet in het gedrang wordt gebracht, worden dan vastgelegd.

4.6. Een aan zichzelf gerichte aangetekende brief

Heel wat mensen zoeken nog steeds hun heil in dit eenvoudig en goedkoop middel. Toch moeten wij waarschuwen voor de juridische risico's bij dit zogenaamde 'poor man's patent'. Een dergelijke aan jezelf verstuurd aangetekende brief, bewijst alleen dat je op die dag de omslag hebt verstuurd, maar levert op zich geen bewijs van

de inhoud van deze brief. In een rechtsgeding wordt dan ook vaak als tegenargument opgeworpen dat niet kan uitgesloten worden dat je de omslag na ontvangst opnieuw geopend en nieuw materiaal toegevoegd hebt. Vandaar dat het valt aan te bevelen om geen gebruik te maken van deze methode tenzij als volgt:

- steek in de omslag slechts 1 vel briefpapier en maak naast de postzegel een uitsparing, zodat de datumstempel van de post ook gedeeltelijk op dit vel papier staat. Zo kan je aantonen dat die brief ook daadwerkelijk in de omslag zat op de dag van de verzending;

of

- vouw enkel 1 vel briefpapier dusdanig dicht dat het een gesloten omslag wordt die je aan jezelf aangetekend verstuurt.

4.7. De beheersvennootschappen

Beheersvennootschappen, ook auteurs(rechten) verenigingen genoemd, zijn verenigingen die wettelijk erkend zijn om voor hun leden in te staan voor het collectief beheer en het innen van hun auteursrechten.

Ook een aantal van deze beheersvennootschappen hebben binnen hun organisatie een depotdienstverlening opgezet en zodoende kan je hen, soms ook als niet-aangesloten lid, verzoecken het bestaan van jouw werk te registreren en het betreffende werk bij hen deponeren.

Voor alle soorten auteurswerken kan je terecht bij SABAM. Het initiële depot is gratis.

Een verlenging (na 5 jaar) kost €5/depot. Het opvragen van een certificaat ingeval van rechtspraak of dispuut kost €15.

Het Huis van de Auteurs is een vzw die een aantal beheersvennootschappen groepeerd (SACD België, Sofam en deAuteurs). Ook zij bieden een gezamenlijke depotdienst aan voor alle mogelijke vormen van auteurswerken. Denk hierbij dus niet alleen aan muziek of literatuur, maar net zo goed aan software, websites, grafische werken, foto's, enz. Ook voor dergelijke werken kan een vaste datumregistratie in de ontwikkelingsfase immers nuttig zijn.

In de bijlage bij hoofdstuk 9 onder punt A.6. vind je een overzicht van alle beheersvennootschappen, hun activiteiten en de contactgegevens alsook de gegevens van de nationale Controledienst voor de Beheersvennootschappen.

4. Vastgekookt

Een werk deponeren bij SABAM kan via: sabam.depotonline.eu. Op www.e-dpo.com vind je meer informatie betreffende een depot en de tarieven van een depot bij Het huis van de Auteurs.

Beheersvennootschappen hebben personeelsleden die bij ministerieel besluit beëdigd werden als agent voor de registratie van auteursrechten. Daardoor kunnen zij de ontvangst van een werk op een bepaalde datum officieel bevestigen en zoals een gerechtsdeurwaarder een overtreding op de auteursrechten vaststellen en vastleggen in een proces-verbaal. De bescherming van deze beheersvennootschappen heeft een beperkte omvang en is enkel van toepassing op werken beschermbaar door auteursrecht, niet op technische uitvinding.

LET OP!

Wij willen je tot slot waarschuwen voor meestal buitenlandse privéondernemingen die via hun website diensten aanbieden rond online depot en registratie. Wees kritisch en stel jezelf de vraag of deze ondernemingen voldoende garanties bieden omtrent de continuïteit van de dienstverlening en een correcte en vertrouwelijke bewaring van je depot.

5. Samen koken

Samen koken kan een prachtig resultaat opleveren omdat iedere partij vanuit zijn eigen kennis en expertise een meerwaarde geeft aan de bereiding van het gerecht.

Als het er op aankomt om samen een potje te koken is het echter belangrijk iedere partij in zijn 'stiel' te erkennen. Een keuken kan pas draaien en een gerecht maar lukken als elke Chef de Partie perfect weet wat zijn rol of functie is en wanneer wat van de ander mag verwacht worden. Een Chef Saucier staat in voor de bereiding van de saus, een Chef Entremetier voor de bereiding van de groenten, een Chef Poissonnier voor de bereiding van de vis. Wie een Chef Poissonnier in zijn keuken binnenhaalt en verwacht dat hij ook wel een sausje zal bereiden voor bij zijn vis, komt bedrogen uit.

Er zijn verschillende scenario's denkbaar om samen te koken. Hebben beide partijen kennis van bepaalde kooktechnieken en/of recepten ("achtergrond"), dan kunnen ze samenwerken om een hele menu te bereiden ("voorgond"). Je kan anderzijds ook tot een uitgebreid menu komen zonder nauwe samenwerking maar door afzonderlijke inbreng van complementaire expertise en kennis. De ene partij zorgt voor het hoofdgerecht en een andere partij zorgt voor het nagerecht. Misschien heeft de partij die voor het hoofdgerecht moet zorgen, geen tijd of kennis en besluit deze een kant-en-klaargerecht bij een traiteur te kopen ("verkoop"). Je kan ook iemand vragen of je zijn recept mag lenen ("licentie" of "gebruiksrecht" verkrijgen) om een gerecht te maken. Misschien heb je zelf wel een excellent recept en zie je wel een opportuniteit om je recept uit te lenen aan een bakker aan de andere kant van het land ("licentie" of "gebruiksrecht" geven).

Net zoals bij de mayonaise is het essentieel dat iedereen in dezelfde richting draait of ze gaat schiften. Van in het begin duidelijke afspraken maken is dus essentieel en wie mayonaise wil maken weet dat hij eieren moet breken.

5. Samen koken

Welk het scenario voor samenwerking of contractonderhandeling ook is, dit kan maar lukken als elk van de partijen perfect weet wat zijn rol of functie is en wanneer hij wat van de andere partij mag verwachten. Deze principes zijn zowel van toepassing op samenwerkingen tussen één of meerdere bedrijven als met een onderzoeksorganisatie.

Laat ons eerst een aantal begrippen introduceren:

Achtergrond kan zowel vertrouwelijke kennis en/of informatie als octrooien en andere intellectuele eigendomsrechten omvatten die eigendom zijn van of gecontroleerd worden door een partij en die voorafgaand aan of buiten het kader van de samenwerking tot stand zijn gebracht.

Voorgrond kan zowel vertrouwelijke kennis en/of informatie als octrooien en andere intellectuele eigendomsrechten omvatten die gegenereerd worden onder een samenwerkingsovereenkomst.

Basisingrediënten om tot een goed samenwerkingsakkoord te komen:

Vorbereidend werk

Welke kennis en expertise heb je zelf (achtergrondkennis)? Is deze kennis en expertise voldoende beschermd (achtergrondoctrooien)? Wat is de reden om samen te werken met een andere partij? Bekijk daarom intern het hele (innovatie)project met alle lijnverantwoordelijken: O&O, sales, marketing, HR, juridisch departement, enz. Bekijk dus niet enkel met je eigen technici wat concreet de inhoud moet zijn van een mogelijke samenwerking.

Ook nu al moet je oog hebben voor de valorisatie van de resultaten van deze samenwerking en daarom moet je ook oog hebben voor de nodige afspraken rond eigendom en gebruik van achtergrond en voorgrond. Bekijk met je sales & marketingteam ook al de vermarkting ervan en hun inzichten over de ontwikkeling van het uiteindelijke product of dienst.

Ga met je personeelsverantwoordelijke na of je voor het hele project intern voldoende geschikt personeel beschikbaar hebt. Bespreek met je juristen de bescherming van de mogelijke

(onderzoeks)resultaten en de intellectuele rechten hierop. Bekijk ook al het juridisch kader van de vermarkting (distributie, franchise, licenties, enz.). Ook tussentijds en bij de afwerking van een samenwerking is zo'n interdisciplinair overleg aanbevolen.

LET OP!

In geval van softwareontwikkeling dient vooraf bepaald te worden of er gebruik gemaakt wordt van 'opensource software' (dit is software waarvan de broncode publiek ter beschikking gesteld wordt voor eventueel gebruik, aanpassingen, verspreiding ...). Want dit gebruik is gebonden aan specifieke voorwaarden en bepalingen (opensource softwarelicenties) die op voorhand bekeken moeten worden.

De geschikte partner vinden

Bepaal duidelijk naar wie of wat je op zoek bent: een onderzoekspartner binnen een bepaald domein, bepaalde kennis, expertise of een specifieke infrastructuur? Wil je effectief samenwerken of heb je enkel toegang nodig tot bepaalde kennis (via een gebruiksrecht)? Of wil je zelf je kennis en expertise exploiteren? In jouw zoektocht kan je ook gebruik maken van de kennis die aanwezig is in octrooien. Gebruik hiervoor octrooidatabanken (zie hiervoor Hoofdstuk 2 Koken kost geld onder rubriek 4 over proactief onderzoek van octrooidatabanken).

Weet ook dat je contact kan opnemen met de interfacedienst van een universitaire kennisinstelling, hogeschool of met een strategisch onderzoekscentrum. In de bijlage achteraan dit hoofdstuk vind je de contactgegevens van de Vlaamse interfacediensten en de strategische onderzoekscentra. Concrete vragen kunnen ook aan VLAIO bedrijfsadviseurs voorgelegd worden. Zij adviseren jou op maat van je onderneming en zijn bereikbaar telefonisch of via WhatsApp op 0800 20 555. Zie ook vlaio.be/afspraak.

Je leest hier alles over in hoofdstuk 9 Hulpkoks.

Goede en open communicatie met de partner

- Voorafgaand aan het samenwerkingsakkoord (precontractuele fase).
Voor een samenwerking is het van belang dat beide partijen bereid zijn om inzage te verlenen in elkaars opgedane expertise, ambities en de voorwaarden om deze in te zetten voor nieuwe projecten. Het achter-

houden van deze informatie kan wantrouwen creëren, afbreuk doen aan de bereidwillige inzet en tijdsopslopende misverstanden teweegbrengen. Verder hebben de betrokkenen er ook belang bij elkaar de win-win-punten mee te delen die ze bij het project hebben. Ook indien je enkel een gebruiksrecht wil verkrijgen of verlenen, is het van belang om duidelijke afspraken te maken.

In hoofdstuk 6 Kant-en-klare bereidingen, vind je meer tips over onderhandelen en precontractuele afspraken.

- Tijdens de samenwerking
Voorzie periodiek overleg op operationeel niveau, eventueel met een mogelijkheid om het overleg op managementniveau te brengen in het geval er zich bepaalde situaties zouden voordoen of in geval van een meningsverschil. Dergelijke aanpak is aanbevolen in situaties waarin er veel onbekende parameters zijn. Rapporteer en documenteer dit overleg, de uitwisseling van informatie en stukken en de stand van het O&O-project met de reeds behaalde onderzoeksresultaten zodat hierover naderhand geen discussie of misverstanden ontstaan.

Zie ook hoofdstuk 4 Vastgekookt i.v.m. het documenteren en vastleggen van onderzoeksresultaten en vindingen.

Het komt er dus op aan de verwachtingen van elke partij scherp te stellen, zowel op het vlak van het onderzoek en de ontwikkeling als op het vlak van de verdere exploitatie.

5. Samen koken

Maak dit op gezette tijdstippen kenbaar aan elkaar. Dit zal de onderhandelingen over de juridische aspecten van samenwerking (geheimhouding, intellectuele eigendomsrechten, enz.) vergemakkelijken.

Hieronder lichten we toe waarom:

Geheimhouding

Wat verwachten de samenwerkende partijen? Hou er rekening mee dat sommige partijen (zoals onderzoeksorganisaties) bepaalde zaken willen of zelfs moeten publiceren. Overgaan tot publicatie in plaats van het nemen van een octrooi kan ook een strategische keuze zijn.

Intellectuele eigendomsrechten op de samenwerkingsresultaten

Wie krijgt de eigendom? Worden alle eigendomsrechten overgedragen aan de opdrachtgever? Of wordt de partij die de voorgrond heeft gegenereerd, de eigenaar? Is eigendom nodig of is een gebruiksrecht voldoende? Is het mogelijk om alle intellectuele eigendomsrechten over te dragen? Let op met auteursrecht en software (zie hoofdstuk 7 onder punt 2). Welke partij kan of mag deze resultaten valoriseren? Met of zonder een billijke vergoeding naar de andere partij? Met of zonder toestemming van de andere partij? Maar vergeet ook de achtergrond niet: welke achtergrond wordt door wie ingebracht?

Gebruiksrecht of licentie

Wat is het onderwerp van de licentie? Omvat dit enkel een octrooi of een technologiepakket waaronder ook kennis vervat zit? Is dit recht beperkt in de tijd, tot een geografisch gebied of een specifiek domein? Is het een exclusief of niet-exclusief recht? Wordt er een financiële compensatie voorzien of volstaat een gratis licentie op de achtergrond voor de uitvoering van de samenwerking? Dient er enkel na de samenwerking betaald te worden bij exploitatie?

Een uitgebreide checklist en meer achtergrondinformatie bij de opstelling van samenwerkingsovereenkomsten tussen ondernemingen en onderzoeksorganisaties is te vinden in de bijlagen bij dit hoofdstuk. Zie de checklist louter als een eerste kennismaking met een mogelijke opbouw en inhoud van de verschillende bestanddelen van een dergelijk contract.

Om de noodzaak en het belang van elk van deze bestanddelen goed te kunnen inschatten en de concrete invulling ervan voor jouw project mogelijk te maken is het steeds raadzaam een beroep te doen op het deskundig advies van een jurist of advocaat gespecialiseerd in intellectuele eigendomsrechten. (Zie hiervoor hoofdstuk 9 Hulpkoks onder punten 5 en 6.)

Ook een O&O-project waarin een onderneming een onderzoeksorganisatie onder de arm neemt, is een specifiek te bekijken situatie (meer hierover in de bijlagen bij dit hoofdstuk). Een onderzoeksorganisatie kan een instelling van het hoger onderwijs¹ (universiteit, hogeschool) zijn of één van de strategische of collectieve onderzoekscentra.

Samenwerking tussen een kmo en een onderzoeksorganisatie levert een evidente meerwaarde op: het kan een positief effect hebben op de duur van het ontwikkelingstraject en dus op de kosten en op de time-to-market. Bovendien krijgt men toegang tot bepaalde kennis en technologieën.

¹ Voor de samenwerking met Vlaamse universiteiten en hogescholen wordt één en ander geregeld in Hoofdstuk 4 Titel 2 Deel 4 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013.

Tussen een kmo en een onderzoeksorganisatie zijn verschillende samenwerkingsvormen mogelijk gaande van routinematig onderzoek (dienstverlening op basis van expertise en infrastructuur) over het door de kennisinstelling

laten uitvoeren van een onderzoeksproject om tot een innovatieve oplossing te komen tot een onderzoekssamenwerking waarbij beide partijen een evenredige financiële en innovatieve bijdrage leveren.

LET OP!

Wil je een onderzoek laten uitvoeren door een universitaire kennisinstelling of een hogeschool, hou er dan rekening mee dat een dergelijke instelling van oorsprong een driedelige missie heeft:

- **Onderwijs**
- **(Vrij) onderzoek**
- **Wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening**

In het kader van hun WETENSCHAPPELIJKE EN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING verrichten zij voor bedrijven contractonderzoek (onderzoek uitgevoerd door universiteiten en hogescholen in opdracht van de overheid of bedrijven die het onderzoek betalen). Maar deze missie is steeds ondergeschikt aan hun hoofdmissie: ONDERWIJS EN (VRIJ) ONDERZOEK. Dit houdt concreet in dat een kennisinstelling haar diensten maar zal aanbieden op voorwaarde dat hiermee voor haar de mogelijkheid om onderwijs te geven en (vrij) onderzoek te verrichten niet beperkt wordt en idealiter haar dienstverlening hier zelfs ten dienste van staat. Hou dit in het achterhoofd bij het aangaan van de onderhandelingen over een onderzoekscontract en je zal begrijpen waarom zij zich contractueel niet kunnen verbinden tot:

- een absolute en onbeperkte geheimhouding van het onderzoeksproject of van het geheel van de onderzoeksresultaten aangezien er steeds een mogelijkheid moet zijn om hierover te doceren en te publiceren;
- een absolute en onbeperkte overdracht van alle intellectuele rechten op de onderzoeksresultaten aangezien er in principe steeds een mogelijkheid moet zijn om hierop verder onderzoek te verrichten.

Nuancering

De soep wordt echter nooit zo heet gegeten als ze wordt opgediend. Immers:

- soms wil de kmo slechts een deel van de onderzoeksresultaten, namelijk die met betrekking tot het toepassingsdomein waarin zij haar activiteiten uitoefent (zie evenwel hoofdstuk 2 onder punt 7 over het belang van een ruime beschermingsomvang);
- geheimhouding van de commerciële gegevens van de onderneming of van de knowhow van het bedrijf hoeft niet per se een probleem te vormen voor een kennisinstelling. Bovendien kunnen contractueel bepaalde afspraken gemaakt worden inzake publicaties waarbij de kmo bijvoorbeeld de mogelijkheid heeft om voorafgaand aan de publicatie deze te kunnen inkijken en bezwaar te maken tegen de opname van bepaalde passages.
- soms zal de kennisinstelling zelf ook vragende partij zijn om een zekere geheimhouding in acht te nemen totdat een beslissing is genomen om al dan niet een octrooiaanvraag in te dienen.

5. Samen koken

Voor samenwerking met andere types van onderzoeksorganisaties – bijvoorbeeld die louter onderzoeksactiviteiten verrichten en geen onderwijsopdracht hebben - gelden analoge voorschriften als deze die hiervoor beschreven staan. Deze voorschriften vanuit de Europese regelgeving op de staatssteun zijn in de onderling op te maken samenwerkingsafspraken tussen onderneming en onderzoeksorganisatie steeds na te leven (zie ook verder in de bijlage bij dit hoofdstuk).

Naast de specifieke aspecten rond geheimhouding en intellectuele eigendom moet bij de onderhandeling van een samenwerkingsovereenkomst met een onderzoeksorganisatie ook rekening gehouden worden met volgende principes:

- Het principe van de billijke return wat maakt dat er voor de kennisinstelling contractueel steeds een return dient voorzien te worden die billijk is in functie van de kennis die zij ter beschikking heeft gesteld van het onderzoek en waarvan zij rechten op de valorisatie van de resultaten heeft overgelaten aan de kmo. Eén en ander heeft te maken met het gegeven dat prestaties verricht door een onderzoeksorganisatie aan marktprijs dienen te worden vergoed.
- Een onderzoeksorganisatie zal in de regel nooit een resultaatsverbintenis aangaan, enkel een middelenverbintenis. Dit betekent dat je geen garantie met betrekking tot het resultaat van het onderzoek mag verwachten, men verbindt er zich contractueel toe het onderzoek te verrichten volgens de regels van de kunst en alle nodige inspanningen te leveren die redelijkerwijze van haar mogen verwacht worden om het project te realiseren..

Bijlage A: Formulieren en documenten

A.1. CHECKLIST BIJ HET OPSTELLEN VAN EEN SAMENWERKINGSOVEREENKOMST²

Een samenwerkingsovereenkomst bestaat idealiter uit:

1. de juridische regeling van een aantal specifieke onderwerpen en gemaakte afspraken (zie verder - Rubrieken van de samenwerkingsovereenkomst) én
2. de concrete invulling hiervan opgenomen in de bijlagen aan de overeenkomst. Voorbeelden van dergelijke bijlagen zijn:
 - a. de omschrijving van het project (technische bijlage);
 - b. de data van het onderling operationeel overleg;
 - c. een oplistijng van gegevens die onder de regeling van geheimhouding vallen, ...Belangrijkste doelstelling van dergelijke bijlagen is dat het voor beide partijen duidelijk is op welke concrete gegevens/informatie de juridische regelingen betrekking hebben. Indien vereist kunnen dergelijke bijlagen tijdens de uitvoering van het project of na de afwerking ervan aangepast worden.

RUBRIEKEN IN DE SAMENWERKINGSOVEREENKOMST

Hierna vind je een overzicht van de rubrieken in de samenwerkingsovereenkomst aangevuld met een toelichting en achtergrondinformatie. Meteen weet je dus ook welke onderwerpen dienen uitgeklaard te worden en waarover eventueel moet worden onderhandeld.

Dit overzicht kan je gebruiken als leidraad of hulpmiddel bij de voorbereiding van de onderhandelingen en het opstellen van een voorstel van samenwerkingsovereenkomst. De checklist is in algemene termen opgesteld en is bruikbaar voor verschillende types van O&O-samenwerking. In het geval het voorwerp van de samenwerkingsovereenkomst de O&O-samenwerking betreft tussen een onderneming en een onderzoeksorganisatie is het toepasselijke staatssteunrechtelijk kader belangrijk voor de regeling van een aantal rubrieken in de O&O-samenwerkingsovereenkomst. Meer toelichting hierover is te vinden in het deel A.2. Achtergrondinformatie bij de opstelling van samenwerkingsovereenkomsten tussen ondernemingen en onderzoeksorganisaties.

Voor de effectieve uitwerking van een overeenkomst is het verder steeds raadzaam om juridisch advies in te winnen.

² © 2007-2020 Agentschap Innoveren & Ondernemen, rechtsopvolger van Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT).

5. Samen koken

Aanhef

> Titel

Aanduiding van het type overeenkomst, bijvoorbeeld samenwerkings-, licentie-, valorisatieovereenkomst of gewoon overeenkomst

> Voorwerp van de samenwerkingsovereenkomst

Titel van het project of van de opdracht

> Aanduiding van de partijen

Identificatie aan de hand van naam, rechtsvorm, ondernemingsnummer, adres (maatschappelijke zetel), rechtsgeldige vertegenwoordiger (naam en functie waarin deze tekent). Eventueel ook nog aanduiding van betrokken personen bijvoorbeeld uitvoerders indien bepaalde specifieke bepalingen op hen rechtstreeks van toepassing zijn.

> Preliminaire bepalingen

- Hierin kan men achtergrondinformatie opnemen om het kader van de samenwerkingsovereenkomst beter te begrijpen en om de overeenkomst te interpreteren.
- Aanduiding van het kader waarin deze overeenkomst past, bijvoorbeeld samenwerkingsovereenkomst in uitvoering van een bedrijfsproject met steun van Agentschap Innoveren & Ondernemen (aanduiding dossiernummer en titel).
- Aanduiding van de aangezochte expertise van één of beide partijen en explicitering van de inzet en van het belang van dit project voor beide partijen.

> Definities

Nadere verklaring van termen of begrippen die een speciale betekenis hebben en in de rest van de overeenkomst verder gebruikt worden en dus voor het gemak met één enkel woord of begrip worden aangeduid. Je kunt de lijst zo uitgebreid maken als je zelf wil.

Technische bepalingen – beschrijving van het project

Dit omvat onder andere:

> De doelstellingen en scope van het project

De technische bijdrage van elke partij in de uitvoering van het project in termen van te leveren diensten en/of producten. Indien dit reeds in verbonden overeenkomsten is geregeld kan best daarnaar verwezen worden.

> De aanduiding van personen en technische middelen die ter beschikking worden gesteld voor uitvoering van het project

- Mogelijkheid tot onderaanneming:
Wanneer is dit toegelaten en onder welke voorwaarden? Wie heeft de rechten op de resultaten? Heb hierbij aandacht voor mogelijke voorwaarden of beperkingen van bepaalde subsidieregelingen.
- Het uitvoeringsschema met het oog op afstemming van taken die met elkaar verbonden zijn en planning van deze taken.
- De verwachte medewerking, maximaal verwachte prestaties.

> De procedure in geval van aanpassingen

> Bepalingen indien wanprestatie

Dit kan ook in de rubriek “Wettelijke bepalingen” geregeld worden.

Bepalingen betreffende geheimhouding, bescherming en gebruik van kennis, exploitatie van de projectresultaten

> Geheimhouding

Bepaal in welke mate de projectinformatie vertrouwelijk is.

> Omschrijf zo concreet mogelijk welke informatie onder deze geheimhouding valt

Dergelijke informatie kan wetenschappelijk-technologisch zijn, kan gegevens bevatten omtrent de samenwerking of kan commerciële bedrijfsgegevens bevatten.

> Bescherming en gebruik van kennis, exploitatie van de projectresultaten

- Bepaal hoe de kennis wordt beschermd en hoe de projectresultaten worden gedeeld. Hou hierbij wel rekening met mogelijke voorwaarden of beperkingen van specifieke subsidieregelingen.
- De volgende aspecten kunnen hieronder geregeld worden:
 - Welke partijen eigenaar zijn van de reeds voor het project aanwezige kennis (achtergrondkennis – zie definitie), evenals welke partijen de gebruiksrechten hebben van deze achtergrondkennis tijdens en/of na de afloop van het project.
 - Welke partijen eigenaar zijn van kennis die voortkomt uit het onderzoek (voorggrondkennis – zie definitie). Wordt deze kennis eigendom van één partij, bijvoorbeeld de partij die ze gecreëerd heeft, wordt de eigendom gedeeld tussen de partijen of zijn de resultaten openbaar?
 - Hoe wordt de kennis beschermd en voor welke termijn, wie is hiervoor verantwoordelijk?
 - Hoe worden de kosten voor de kennisbescherming verdeeld over de partijen?
 - De exploitatie van de voorggrondkennis (individueel of gezamenlijk).
 - De verdeling van de (netto)-opbrengsten uit exploitatie van de ontwikkelde kennis (voorggrondkennis).
 - De verkoop/exploitatie van de kennis en voorwaarden hierbij (bijvoorbeeld licenties).

Publicatie

Naast kennisbescherming is het verstandig om afspraken over publicatie vast te leggen. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan:

- het moment waarop projectresultaten bekend gemaakt worden;
- afspraken over de werkwijze bij tussentijdse publicatie van resultaten;
- embargo's.

Organisatorische bepalingen

> Projectorganisatie

Beschrijf de projectorganisatie of verwijst naar het project waarin deze beschreven staat:

- de leden van de projectgroep (en op welk niveau de deelnemers daarin zijn vertegenwoordigd);
- de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de projectgroep (op elk niveau: sturing, management, technisch, kwesties van intellectuele eigendom, financieel, enz.);
- werkafspraken, zoals afspraken omtrent terugkoppeling (rapportage, monitoring en evaluatie), vergaderfrequenties en besluitvormingsprocessen.

Hierin wordt best rekening gehouden met de multidisciplinaire aanpak van technologische innovatieprojecten.

> Wijzigingen

Beschrijf de procedure voor het wijzigen van afspraken over projectorganisatie, de inhoud van het project en de condities waaronder nieuwe deelnemers aan het samenwerkingsverband kunnen deelnemen. Hou hierbij steeds rekening met extra voorwaarden en/of beperkingen van specifieke subsidieregelingen.

> Afloop samenwerking

Regel de hoofdlijnen van de samenwerking na afronding van het project.

5. Samen koken

Financiële bepalingen

Beschrijf de bijdrage van de deelnemers (personeel, faciliteiten, materiaal, enz.) gerelateerd aan het projectplan en geef aan in welke mate deelnemers elkaar assistentie verlenen (financieringsplan). Bespreek:

- budgetwijzigingen (wat te doen wanneer extra budget nodig is?);
- kostenposten en –soorten (bijvoorbeeld toegestane tarieven);
- projectadministratie;
- de werving en verdeling van (overheids-) subsidies;
- regeling omtrent het omgaan met de financiële collectieve verantwoordelijkheid;
- bepalingen met betrekking tot wanprestatie. Dit kan ook in de rubriek “Wettelijke bepalingen” geregeld worden.

Wettelijke bepalingen

> **Schade aan goederen of personen**

Bepaal in welke mate een partij verantwoordelijk moet worden gehouden wanneer schade of letsel is aangebracht aan goederen of personen van een andere deelnemer als gevolg van het uitvoeren van het project.

> **Sancties**

- Bepaal welke sancties van toepassing zullen zijn wanneer een partij zijn deel van het project niet goed uitvoert of anderszins in gebreke is.
- Bepaal wat er gebeurt bij faillissement of wanneer een partij zich ‘onrechtmatig’ terugtrekt.

> **Overmacht**

Het is verstandig een clause op te nemen die regelt wat er gebeurt bij veranderende of onvoorziene omstandigheden, die mogelijk gevolgen hebben voor de bijdrage van een deel-

nemer en zijn vermogen om aan zijn contractuele verplichtingen te voldoen.

Slotbepalingen

Hier kunnen zaken geregeld worden die elders niet opgenomen zijn zoals:

> **Machtiging penvoerder**

In geval van een subsidieaanvraag. Eén van de deelnemers wordt gemachtigd als vertegenwoordiger van alle deelnemers om op te treden ten opzichte van de subsidieverstrekker.

> **Duur van de overeenkomst**

Regeling met betrekking tot de overleving van specifieke regelingen na het einde van de overeenkomst, bijvoorbeeld met betrekking tot geheimhouding.

> **Wet- en regelgeving**

Die van toepassing is (toepasselijk recht).

> **Geschillenbeslechting**

Deze bepaling bestaat het best uit één of meerdere verschillende types van geschillenbeslechting die partijen moeten uitproberen alvorens naar de rechtbank te kunnen stappen. Voorbeelden van alternatieve geschillenbeslechting zijn:

- onderlinge minnelijke regeling;
- arbitrage (bijvoorbeeld CEPINA, International Chamber of Commerce, WIPO Arbitration and Mediation Center);
- Mediatie (bijvoorbeeld WIPO Arbitration and Mediation Center).

A.2. ACHTERGRONDINFORMATIE BIJ DE OPSTELLING VAN SAMENWERKINGSOVEREENKOMSTEN TUSSEN ONDERNEMINGEN EN ONDERZOEKSORGANISATIES³

Zoals hoger aangegeven is het ingeval van O&O-samenwerking tussen een onderneming en een onderzoeksorganisatie belangrijk te weten welke het toepasselijke staatssteunrechtelijk kader is. Dit kader speelt een rol voor de wijze van regeling van een aantal rubrieken in de O&O-samenwerkingsovereenkomst zoals bijvoorbeeld de eindverantwoordelijkheid voor uitvoering van het project en de valorisatie ervan, de eventuele cofinanciering, de vestiging van eigendomsrechten en de toekenning van toegangsrechten op nodige en gegeneerde kennis, publicatieregeling.

Dit onderdeel bevat een toelichting omtrent twee rubrieken eigen aan samenwerkingsovereenkomsten waarin onderzoeksorganisaties samenwerken met een onderneming in het kader van een door de onderneming gefinancierd O&O-project. De twee rubrieken betreffen volgende topics:

- de vergoeding en regeling van de intellectuele eigendom, met inbegrip van het principe van billijke return⁴;
- de regelingen van publicatie en geheimhouding.

Voor beide principes behandelen we de wettelijke basis en geven we bijkomende verduidelijking van de begrippen.

DE VERGOEDING EN IE-REGELING, MET INBEGRIJ VAN HET PRINCIPE VAN BILLIJKE RETURN

Wettelijke basis

De Europese staatssteunregelgeving⁵ bepaalt dat samenwerking met een onderzoeksorganisatie aan marktconforme condities dient te gebeuren. Indien dit niet zo gebeurt dan is er een risico dat de betrokken onderneming een voordeel geniet dat moet worden beschouwd als indirect ongeoorloofde staatssteun.

Verduidelijking van het begrip

Concreet zijn er twee types van betrokkenheid van een onderzoeksorganisatie in een O&O-bedrijfsproject, met name via een uitbesteding of via medewerking als onderzoekspartner. In beide situaties blijft de eindverantwoordelijkheid voor uitvoering van het project en de valorisatie steeds bij de onderneming en dient de onderzoeksorganisatie steeds volledig vergoed te worden voor de geleverde prestaties. Het feit dat de onderneming een subsidie ontvangt voor het O&O-project, verandert niets aan deze situatie. De onderneming is subsidiegerechtigde en de onderzoeksorganisatie dient in elk geval te factureren om te worden vergoed.

Uitbesteding naar een onderzoeksorganisatie voor uitvoering van specifieke diensten en/of contracton-

³ © 2007-2020 Agentschap Innoveren & Ondernemen, rechtsopvolger van Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT).

⁴ Billijke return is voorzien in Hoofdstuk 4 Titel 2 Deel 4 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 (vroegere Dienstverleningsdecreet van 22 februari 1995 betreffende de wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening door de universiteiten of de hogescholen en betreffende de relaties van de universiteiten en de hogescholen met andere rechtspersonen, Artikel IV.75).

⁵ De Kaderregeling betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie (EU Publicatieblad van 27 juni 2014, C 198/1) en alle latere wijzigingen; de Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard, en alle latere wijzigingen (dit is de Algemene Groepsvrijstellingsverordening).

5. Samen koken

derzoek (zoals bijvoorbeeld uitvoeren van testen of meetopdrachten) is vergelijkbaar met de situatie bij uitbesteding naar een onderneming. Het gaat om duidelijk omliggende opdrachten en/of diensten uitgevoerd in opdracht van de onderneming waarbij al de rechten maar ook het risico volledig bij de onderneming liggen. In zo'n situatie moet de dienst en/of het contractonderzoek aangeboden worden aan marktprijs. Zoals bij ondernemingen kan dat bij voorkeur berekend worden aan de hand van eenheidskosten. Indien er geen marktprijs voorhanden is, dient de onderzoeksorganisatie haar diensten te leveren tegen een prijs die de volledige kosten dekt en daarenboven een redelijke marge omvat.

Onderzoeksorganisaties kunnen ook bijdragen aan een bedrijfsproject als onderzoekspartner. In deze hoedanigheid zijn zij contractueel gezien ook onderaannemers, maar er zijn verschillen in de modaliteiten ten opzicht van een uitbesteding.

De onderzoekspartner draagt, als onderaannemer, bij aan de uitvoering van het project en is actief betrokken in de uitbouw van het project. In deze situatie betreft het doorgaans onderzoek waarbij intellectuele eigendomsrechten kunnen opgebouwd worden en is een eenheidskost niet van toepassing.

De kosten van de onderzoekspartner worden volledig vergoed door de onderneming op basis van de reële kost. Daarnaast is er een mogelijkheid voor participatie van de onderzoeksorganisatie in de eigendomsrechten op de projectresultaten die voortvloeien uit de activiteiten van de onderzoeksorganisatie.

Dit kan volgende vormen aannemen:

- eigendomsrechten bij de onderneming met een billijke vergoeding naar de onderzoeksorganisatie bij exploitatie van de projectresultaten;
- opdeling van de eigendomsrechten waarbij de onderneming en de onderzoeksorganisatie elk eigendomsrechten heeft op een verschillende groep van deelresultaten met toekenning van domeinen voor (autonome) exploitatie. Ingeval van onmogelijkheid van opsplitsing van de projectresultaten kan deze toekenning van domeinen voor (autonome) exploitatie ook binnen een regime van gedeelde eigendomsrechten;
- eigendomsrechten op de projectresultaten bij de onderzoeksinstelling met minstens een gebruiksrecht op de benodigde projectresultaten voor de onderneming;
- regeling van onverdeelde gemeenschappelijke eigendomsrechten op de projectresultaten bij de onderneming en de onderzoeksorganisatie.

Bovengenoemde opties zijn slechts voorbeelden. Diverse combinaties van de voorgestelde situaties en andere opties waar de eigendomsrechten op de projectresultaten uit activiteiten van de onderzoeksorganisatie gedeeld worden, zijn aanvaardbaar. Essentieel is dat de onderneming minstens over de nodige vrijheid beschikt om de geplande valorisatie waar te maken.

Als de onderzoeksorganisatie als onderzoekspartner functioneert, dient ze op een correcte manier een vergoeding voor achtergrondkennis in rekening te brengen.

Wettelijke basis

De reeds vermelde Codex Hoger Onderwijs (het vroegere Dienstverleningsdecreet) bepaalt dat de samenwerkingsovereenkomst tussen onderzoeksorganisatie en bedrijf een regeling moet bevatten van het recht op publicatie van de dienstverlenende onderzoekers, het gebruik van de resultaten in colleges of wetenschappelijke bijeenkomsten en van de verdere valorisatie van het onderzoek (dus ook het onderzoek voor derden). Hierbij kan bepaald worden dat publicatie, gebruik of mededeling gedurende een redelijke termijn worden uitgesteld, om een partij de mogelijkheid te geven de resultaten van de wetenschappelijke of maatschappelijke dienstverlening te valoriseren. De invulling van de “redelijke termijn” varieert in de praktijk van 3 à 4 maanden tot maximum 6 maanden.

Andere bronnen om het recht op publicatie binnen het academisch milieu te schragen, zijn het principe van de academische vrijheid, wetenschappelijke normen of nog het recht of veeleer de plicht tot publicatie in het kader van publiek gefinancierde onderzoeksorganisaties en de missie van universiteiten/hogescholen.

Verduidelijking van het begrip

Wat de concrete regeling betreft, bevat deze materie verschillende onderdelen:

- de publicatieregeling voor de betrokken onderzoekers;
- de bekendmaking van de resultaten/het project tijdens de onderwijsopdracht (hoorcolleges);
- de link met het verder gebruik van de resultaten voor het doen van (vrij) onderzoek of onderzoek voor derden (alhoewel deze materie eerder verband houdt met intellectuele eigendomsrechten (IER) dient men toch na te gaan hoe de regeling voor verder onderzoek met derden zich verhoudt met de voorschriften in verband met de geheimhouding);
- publicaties door de onderneming: bijvoorbeeld jaarverslagen.

Het principe is dus dat een totale (onbeperkte) geheimhouding van de onderzoeksresultaten uit een O&O-samenwerkingsproject met een publieke onderzoeksorganisatie niet realistisch is. Indien de mogelijke samenwerking toch resultaten beoogt die een nauw verband hebben met de kernactiviteiten van een bedrijf die voor een groot stuk onder vertrouwelijke knowhow vallen, moet de onderneming overwegen of samenwerking met een publieke instantie al dan niet opportuun is. Indien de samenwerking toch doorgaat, is het in deze situatie zeer belangrijk om duidelijk aan te duiden welke resultaten juist onder de vertrouwelijke behandeling vallen. Eventueel laat dergelijke analyse toch nog ruimte voor een wetenschappelijke publicatie. Door de onderneming verstrekte informatie kan wel onder een geheimhoudingsclausule vallen.

Een tijdelijke en/of beperkte geheimhouding op de onderzoeksresultaten is wel onderhandelbaar, doch zal zoals exclusiviteitsbedingen zijn prijs hebben in de regeling van bijvoorbeeld de billijke return. Verder is het natuurlijk ook mogelijk dat de onderzoeksorganisatie zelf baat heeft bij geheimhouding namelijk deze die voorafgaat aan de indiening van een octrooiaanvraag.

Een goede geheimhoudingsregeling houdt minimaal volgende afspraken in (zie ook de bijlage bij hoofdstuk

5. Samen koken

8):

- aanmerken van documenten als “vertrouwelijk”;
- schriftelijke bevestiging van mondeling doorgegeven geheim te houden informatie;
- mogelijkheid tot weigeren van documentatie/informatie indien deze niet nodig is;
- geheimhoudingsregime beperken tot hetgeen echt nodig is;
- doorwerking van de afspraken naar de direct betrokken personeelsleden/aangestelden (zie ook bij uitbesteding of onderaanneming);
- eventueel ook geheimhouding afspreken in verband met het feit van de samenwerking en dit expliciteren in de overeenkomst (zowel in negatieve als in positieve zin);
- beperking in duur;
- vermelding van de uitzonderingen op de geheimhoudingsverplichtingen.

Een goede publicatieregeling omvat onder meer:

- eventueel een aanduiding van de beweegredenen tot publicatie (bijvoorbeeld betrokkenheid van een postdoonderzoeker die normalerwijze publiceert);
- eventueel een regeling van inspraak/inzage in de te verrichten publicatie met de mogelijkheid om aanpassingen aan te brengen (+ voorzien dat de toestemming tot publicatie niet op onredelijke gronden zal worden onthouden of voorzien van stilzwijgende toestemming na verloop van 30 dagen);
- eventueel een tijdelijk uitstel van publicatie.

NUTTIGE REFERENTIEWERKEN BIJ DE OPSTELLING VAN SAMENWERKINGSOVEREENKOMSTEN TUSSEN BEDRIJVEN EN ONDERZOEKSORGANISATIES

www.earto.eu/wp-content/uploads/EARTO-Note-on-EU-state-aid-rules-for-RDI-final.pdf

Bijlage B: Contactgegevens universitaire interfacediensden en strategische onderzoekscentra

B.1. TTO Flanders

TTO Flanders is een gezamenlijk initiatief van de diensten voor kennis- en technologietransfer (Technology Transfer Offices, TTO) van de vijf Vlaamse universiteiten: Universiteit Gent, Universiteit Antwerpen, Katholieke Universiteit Leuven, Vrije Universiteit Brussel en Universiteit Hasselt.

Op www.ttoflanders.be, onder de rubriek "Leden TTO Flanders", vind je de contactgegevens van alle leden.

- Universiteit Antwerpen: www.uantwerpen.be/forcompanies
- Vrije Universiteit Brussel: www.vubtechtransfer.be
- Universiteit Gent: www.ugent.be/techtransfer
- Universiteit Hasselt: www.uhasselt.be/techtransfer
- Katholieke Universiteit Leuven: www.lrd.kuleuven.be

B.2. IMEC

www.imec.be

B.3. VIB

www.vib.be

B.4. VITO

www.vito.be

B.5. Flanders Make

www.flandersmake.be

6. Kant-en-klare bereidingen

Je staat voor het uitstalraam van de traiteur en ziet een kant-en-klare bereiding die je wel ziet zitten. Je wil het aankopen voor eigen gebruik of misschien zie je het commercieel potentieel van dit gerecht en heb je interesse om met die traiteur samen te werken. Mogelijk wil je gewoon zijn recept om het gerecht zelf klaar te maken en verkopen of je wil dat de traiteur instaat voor het klaarmaken ervan, zodat jij je kan concentreren op de verkoop.

Hier krijg je alvast een overzicht van de belangrijkste aandachtspunten bij de aankoop of het verwerven van een gebruiksrecht op de intellectuele eigendom van iemand anders. Dezelfde aandachtspunten moeten in het achterhoofd gehouden worden wanneer je zelf een octrooi wil licentiëren of verkopen. Zo kan het zijn dat je potentieel ziet om het gerecht te combineren met een eigen gerecht en wil je jouw recept aan de traiteur verkopen. Bekijk deze aandachtspunten dus zeker ook vanuit het perspectief van de licentiegever. Ook wanneer je samen wenst te koken (zie hoofdstuk 5) zijn deze aandachtspunten goede ingrediënten voor een vlotte samenwerking.

6. Kant-en-klare bereidingen

LET OP!

- Je moet geen geschreven contract hebben om een overeenkomst en juridische rechten en plichten te hebben.
- De titel van een contract heeft juridisch geen belang! Wat telt zijn de concrete afspraken die gemaakt zijn in het contract zelf. Ga er dus niet zomaar vanuit dat je een technologie koopt omdat de titel van het contract dat zegt.

6.1. Rond de onderhandelingstafel gaan zitten

Geheimhoudingsovereenkomst (Non Disclosure Agreement (NDA))

Intentieverklaring

Letter of Intent (LOI)

Memorandum of Understanding (MOU)

Term Sheet

Onderhandelingsovereenkomst

Dit zijn allemaal overeenkomsten waar men in een precontractuele fase mee te maken kan krijgen.

Het voordeel van dergelijke overeenkomsten is dat partijen verplicht worden het voorwerp van de onderhandelingen en hun intenties duidelijk op papier te zetten. Dit is niet alleen goed om de intenties van de andere partij te kennen, ook voor jezelf is het een nuttige denkoefening. De ervaring leert dat het tijdens een onderhandeling vaak nuttig is om terug te grijpen naar dit document om de eigen oorspronkelijke intenties opnieuw voor de geest te halen en hierop te focussen. Is er geen afzonderlijke geheimhoudingsovereenkomst opgemaakt, dan kunnen deze clausules in zo'n voorafgaande overeenkomst mee opgenomen worden.

Los van het algemeen rechtsbeginsel dat partijen te goeder trouw dienen te onderhandelen en niet zomaar ontijdig de onderhandelingen kunnen stopzetten, is zo'n document ook handig om een timing en een onderhandelingsagenda op te maken en een onderhandelingsteam te benoemen. Het is immers geen overbodige luxe te weten of de persoon aan de andere kant van de tafel wel degelijk onderhandelingsbevoegdheid heeft en voldoende gemandateerd is om knopen te kunnen doorhakken om alles efficiënt te laten verlopen.

We willen je wel waarschuwen voor een aantal gevaren:

- Hoewel het opzet van dergelijke overeenkomsten in de regel alleen is om een aantal intenties (vrijblijvend) op papier te zetten, leert de praktijk dat het merendeel van deze intentieverklaringen eigenlijk, zonder dat de partijen het zelf beseffen, op zich reeds volwaardige contracten zijn met rechten en plichten voor elk van de partijen. Wil je je nog niet binden en is het enkel jouw bedoeling even het kader op papier te zetten waarrond je wil onderhandelen, dan is het

essentieel dat een dergelijke intentieverklaring juridisch correct wordt opgesteld! Er is niks mis mee om het even te laten nalezen door een gespecialiseerde advocaat of jurist.

- Al te snel wordt een onvoorwaardelijke exclusieve onderhandeling gevraagd of gegund. Op zich is een exclusieve onderhandeling niet slecht, het biedt een comfortabele onderhandelingspositie. Anderzijds blokkeert en hypothekeert het ook mogelijke andere opportuniteiten voor de licentiegever. Wordt een exclusiviteit bedongen, zorg dan als licentiegever in ieder geval voor een korte duur en een duidelijke context waarin de exclusiviteit van toepassing is. Zorg dat deze voldoende ingeperkt is, bijvoorbeeld enkel met betrekking tot een bepaald geografisch gebied of een bepaald soort product of technologie.

Tijdens de onderhandelingsfase van een commerciële samenwerkingsovereenkomst moet je rekening houden met de verplichtingen inzake precontractuele informatie die de wet bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten oplegt¹. Deze hebben immers een enorme impact op de manier waarop commerciële samenwerkingsovereenkomsten dienen te worden onderhandeld!

De partij die het recht verleend wil krijgen, de kandidaat-rechtsverkrijger, wordt in bescherming genomen. Zo zorgt de wetgever ervoor dat deze partij, nog voor het ondertekenen van een dergelijk contract, zo juist en zo volledig mogelijk wordt ingelicht omtrent de partij met wie zij de samenwerking aangaat en omtrent haar rechten en plichten.

De wet is van toepassing op commerciële samenwerkingsovereenkomsten: de overeenkomsten gesloten tussen meerdere personen, waarbij de ene persoon het recht verleent aan de andere om bij de verkoop van producten of de verstrekking van diensten een commerciële formule te gebruiken onder één of meer van de volgende vormen:

- een gemeenschappelijk uithangbord;
- een gemeenschappelijke handelsnaam;
- een overdracht van knowhow;
- een commerciële of technische bijstand.

Het toepassingsgebied van de wet is zeer breed! Het omvat niet alleen franchiseovereenkomsten, maar ook bepaalde distributieovereenkomsten, licentieovereenkomsten en andere vormen van overeenkomsten waarbij een commerciële formule ter beschikking wordt gesteld van een andere partij.

¹ Zie hiervoor Titel 2 van het Boek X van het Wetboek van 28 februari 2013 van economisch recht.

6. Kant-en-klare bereidingen

LET OP!

Je krijgt een creatie of vinding spontaan aangeboden?

Deze persoon wil met jou afspreken om zijn uitermate interessante creatie of vinding kort aan je voor te stellen? Hij vraagt om alvast even een geheimhoudingsovereenkomst te ondertekenen? Wees op je hoede!

Het gevaar bestaat immers dat hij je iets komt voorstellen dat voor jou niet nieuw is of dat je in alle discretie toevallig zelf ook aan het ontwikkelen bent. Voorzie een clause in de geheimhoudingsovereenkomst die je de mogelijkheid biedt om te weigeren bepaalde informatie te ontvangen.

Anders kom je misschien ongevraagd in een conflictsituatie en ben je plots gedwongen te bewijzen dat die vinding of creatie voor jou niet nieuw is. Ook hier zal een gedocumenteerde aanpak zoals besproken in hoofdstuk 4 ervoor zorgen dat je sterker in je schoenen staat.

6.2. Je wil een octrooi(aanvraag) kopen

Kopen betekent juridisch dat de andere partij de eigendom (en niet alleen een gebruiksrecht) van een octrooi aan jou overdraagt en dat je hiervoor een prijs in geld betaalt. Wordt er geen prijs in geld betaald, dan is er geen koop. Niets verplicht je echter deze prijs al meteen volledig vast te leggen en in één keer te betalen. Zo kan je de betaling van bepaalde sommen afhankelijk stellen van bepaalde mijlpalen of voorwaarden (milestone payments), zoals bijvoorbeeld het feit dat het octrooi definitief verleend wordt.

Weet wat je koopt!

Gaat het om een octrooi of om een octrooi-aanvraag? Vraag (aan de kandidaat-verkoper) een officieel afschrift van het octrooi of de octrooi-aanvraag uitgereikt door een officiële octrooi-instantie.

Onderzoek de juridische status van het octrooi of de octrooi-aanvraag en laat je idealiter bijstaan door een specialist. De juridische status van het octrooi kan je nagaan in het nationaal octrooiregister.

In het octrooiregister, en dus ook op een afschrift ervan, kan je ontdekken:

- of de kandidaat-verkoper wel de octrooi-aanvrager was. Is dit niet het geval dan is het verstandig te informeren naar de eerdere overdracht en de daaraan verbonden rechten en plichten;
- of de kandidaat-verkoper wel degelijk (nog steeds) de eigenaar is;
- of het octrooi of de octrooi-aanvraag nog niet vervallen is en alle taksen tijdig betaald zijn;

- in welke landen het octrooi werd aangevraagd, in welke fase van de procedure men zich bevindt en voor welke landen eventueel het octrooi is toegekend.

De contactgegevens van de Dienst voor de Intellectuele Eigendom (DIE) vind je in de bijlage bij hoofdstuk 9.

In hoofdstuk 2 Koken kost geld en in de bijlage achteraan dat hoofdstuk vind je meer informatie over hoe je zelf de status van een octrooi kan opzoeken en krijg je een overzicht van de octrooidatabanken en de octrooiregisters. Je vindt meer informatie over de specialisten in hoofdstuk 9 Hulpkoks.

Koop nooit alleen een octrooi. Een octrooi is immers een tijdelijk verleend recht, dat na uiterlijk 20 jaar gewoon niet meer bestaat. Koop dus ook de uitvinding zelf, de knowhow en eventueel andere gerelateerde intellectuele eigendomsrechten (zoals merken, modellen) hierop. Baken heel duidelijk af wat in de koop zit en wat niet.

Zonder knowhow ben je weinig. Zorg er dus effectief voor dat de modaliteiten over hoe die knowhow zal overgedragen worden duidelijk worden afgesproken. Dit bijvoorbeeld via opleidingen, via het verlenen van advies en ondersteuning gedurende een bepaalde periode, enz.

Vergeet niet om de overdracht van het octrooi te laten registreren, want anders is het niet tegenstelbaar aan derden. Concreet houdt dit in dat voor derden de verkoper nog steeds de eigenaar is van het octrooi.

Bij het kopen van andere intellectuele eigendomsrechten zoals geregistreerde merken en modellen gelden in grote mate dezelfde principes.

Informeer je over de fiscale voordelen alvorens een octrooi te kopen of in licentie te nemen. Zie hiervoor hoofdstuk 2 Koken kost geld.

6.3. Je wil een gebruiksrecht of licentie verwerven

Er bestaan zowel publieke als private handelsplatformen voor intellectuele eigendomsrechten waarvoor licentienemers worden gezocht.

Baken duidelijk het voorwerp van de licentie af.

Weet wat je in licentie neemt en vraag een officieel afschrift aan van het intellectueel eigendomsrecht (octrooi, merk, geregistreerd model of tekening, enz.) dat je in licentie neemt. Voeg dit in bijlage bij de licentieovereenkomst. Controleer nadien ook geregeld zelf preventief het juridisch statuut van het in licentie genomen intellectueel eigendomsrecht in het betrokken register. Niets verhindert dat je bijvoorbeeld contractueel overeenkomt dat de licentiegever, als onderdeel van zijn informatieplicht, zich ertoe verbindt jou er periodiek (bijvoorbeeld jaarlijks), of telkens als er zich een wijziging in de registratie voordoet, een officieel afschrift van te bezorgen.

De omvang van de licentie kan vrij overeengekomen worden tussen partijen. Bepaal duidelijk welke gebruiksrechten je als licentienemer hebt (mag je het gerecht maken en verkopen of uitsluitend verkopen?), wat het geografisch gebied is waarvoor je een licentie verwerft en voor welke doelgroep (sector, markt) en toepassingen je de licentie verleend krijgt. Spreek ook expliciet af of je het recht hebt om eventueel sublicenties te verlenen. Bij overdracht van auteursrechten is een gedetailleerde regeling van groot belang (zie hiervoor verder in puntje 2 in hoofdstuk 7 Mee-eters).

Tracht van de licentiegever te bekomen dat hij contractueel volgende zaken waarborgt:

- dat hij wel degelijk gerechtigd is deze rechten te verlenen. Misschien verleent hij je een recht waarover hijzelf niet beschikt of dat hij al exclusief heeft toegekend aan een andere partij;
- dat de verleende rechten geen inbreuk plegen op de rechten van derden of spreek onderling een haalbare procedure af in verband met controle op aangevraagde of verworven intellectuele eigendomsrechten. Het is aangewezen dat hij, in het geval van een (vermeende) inbreuk, jou zal verdedigen en vrijwaren voor alle kosten en schade. Het is voor jou als licentienemer essentieel dat je zoveel mogelijk de garantie krijgt dat jouw eigen operationele continuïteit verzekerd blijft en je niet verplicht wordt meteen alles stop te zetten. Zorg er ook voor dat in dergelijke gevallen jouw eigen aansprakelijkheid ten aanzien van jouw eigen klanten en/of sublicentienemers voldoende ingedekt is.

Vraag je exclusiviteit dan zal deze hoogstwaarschijnlijk verbonden zijn aan een gegarandeerde minimumomzet om er voor te zorgen dat je licentiegever niet gebonden is aan een exclusiviteit die hem niets opbrengt. Tracht hierbij te vermijden dat, bij het niet behalen van de minimumomzet, de licentiegever het recht heeft het gebruiksrecht (al dan niet exclusief) of zelfs de overeenkomst in haar geheel te beëindigen. Zorg voor een achterdeur via de betaling van een minimale royalty, indien de minimumomzet niet gehaald wordt in een bepaald jaar.

Een licentiegever zal in de regel nooit toelaten dat de royalty een percentage is dat berekend wordt op de winst, want je winst heb je zelf in de hand en kan je via het maken van bijkomende kosten artificieel laag houden. Vandaar dat een royalty steeds berekend wordt op de omzet. Alternatief: een vast bedrag per verkocht product.

Vergeet niet je licentie te laten registreren in het betrokken register (bijvoorbeeld in het octrooi-register) zodat deze tegenstelbaar is aan derden.

Neem je een octrooi in licentie kijk dan ook naar het afgesproken regime inzake verbeteringen op de geoctrooieerde vinding of nieuwe vindingen op basis van of voortbouwend op het in licentie genomen octrooi. Ben je verplicht deze te melden aan de licentiegever en ben je er überhaupt wel (exclusief) eigenaar van?

In hoofdstuk 5 Samen koken leer je waarom onderzoekinstellingen dergelijke waarborgen niet kunnen geven.

Anders dan in de Verenigde Staten heb je in Europa geen licentie nodig om op geoctrooieerde materie onderzoek te kunnen uitvoeren op de technologie die vervat zit in het octrooi. Dit is de zogenaamde onderzoeksuitzondering of exemption of research.

6.4. Je wil commercieel samenwerken

Zoals reeds gezegd in punt 6.1. van dit hoofdstuk bestaat er een specifieke informatieplicht bij het aangaan van commerciële samenwerkingsovereenkomsten². Bij het maken van een commerciële samenwerkingsovereenkomst is juridisch daarnaast de belangrijkste vraag of je de technologie of de goederen wil:

verkopen in eigen naam en voor eigen rekening = distributie

Concreet ontvangt de klant dan een offerte en een factuur van jouw firma, op naam van jouw firma en te betalen aan jouw firma.

verkopen in naam en voor rekening van de principaal = agentuur

Concreet ontvangt de klant van jou dan een offerte, maar wordt deze offerte opgemaakt op naam van jouw principaal waarvan je de producten verkoopt. Het is ook op naam van jouw principaal dat de factuur wordt opgemaakt en de betaling dient te gebeuren aan jouw principaal.

² Zie hiervoor Titel 2 van het Boek X van het Wetboek van 28 februari 2013 van economisch recht.

7. Mee-eters

Gasten aan tafel die hun (deel van de) taart kunnen opeisen

Je innoveert of laat iets creëren door je eigen mensen of door externe partners. Omdat jij voor alles betaalt, denk je dat jij ook de (enige) eigenaar van deze vindingen of creaties bent. Opgelet: dat is niet altijd het geval!

Op een dag stel je vast dat niet jij, maar iemand anders de eigenaar is, of dat je niet de enige rechthebbende bent op deze intellectuele eigendom.

In de Belgische regelgeving ontbreekt het vaak aan een eenduidige expliciete regeling over wie titularis is van een intellectueel eigendomsrecht op vindingen of creaties¹. Om verrassingen te vermijden regel je dit best voorafgaand en expliciet in een overeenkomst.

¹ Daarnaast bestaat er wel een specifieke regeling voor de personeelsleden en bursalen werkzaam aan een Vlaamse universiteit opgenomen in de Codex Hoger onderwijs van 11 oktober 2013, Belgisch Staatsblad 27 februari 2014.

7.1. Het first-to-file principe

Het principe van “first-to-file” geldt voor:

- octrooien
- merken
- tekeningen en modellen
- domeinnamen

Hij die als eerste een octrooiaanvraag indient of een merk, model of domeinnaam laat registreren, wordt vermoed de rechtmatige eigenaar of rechthebbende te zijn en krijgt het octrooi, merk, model of domeinnaam verleend!

Je kan dus beter preventief contractueel overeenkomen dat je medewerkers of partners niet gerechtigd zijn zelf een octrooiaanvraag in te dienen of een merk, model of domeinnaam te laten registreren.

7.2. Wie iets creëert, geniet hier persoonlijk auteursrechten op

Dit principe geldt ook voor:

- **jouw eigen werknemers;**
- **jouw leveranciers, onderaannemers of partners.**

Het is niet omdat deze mensen voor jou werken en omdat jij betaald hebt voor de creatie, dat de auteursrechten automatisch voor jou zijn!

Hierop bestaan, voor wat betreft jouw werknemers (voor alle duidelijkheid: enkel personen met wie je een arbeidsovereenkomst hebt), twee uitzonderingen:

1. software ontwikkeld door je werknemers (niet door freelancers of vennoten!);
2. databanken die in de niet-culturele nijverheid tot stand zijn gekomen.

Bij deze uitzonderingen is er een weerlegbaar vermoeden van overdracht van de rechten van de auteur-werknemer aan de werkgever. Concreet houdt dit in dat je als werkgever geacht wordt de auteursrechten te hebben op deze software of deze databanken, tenzij een overeenkomst (of statuten) dit uitdrukkelijk anders bepaalt.

Zo kan er contractueel overeengekomen worden dat de werknemer de auteursrechten toch behoudt.

Lees in hoofdstuk 4 Vastgekookt hoe je kan vastleggen wat jouw werknemer heeft ontwikkeld aan software of databanken, zodat daar achteraf geen discussie meer kan over bestaan.

In alle andere gevallen moet je de overdracht van de auteursrechten uitdrukkelijk en schriftelijk overeenkomen met de persoon die de werken creëert.

Voor werknemers kan dit in de arbeidsovereenkomst, in het arbeidsreglement, in een collectieve arbeidsovereenkomst (cao) of in een afzonderlijke overeenkomst die specifiek betrekking heeft op de auteursrechten of meer algemeen op de intellectuele eigendomsrechten van de werknemer.

Ook **voor samenwerkingen met leveranciers, onderaannemers of partners** valt een schriftelijk en uitdrukkelijk akkoord aan te raden. Dit kan bepaald worden op de bestelbon, in jouw algemene inkoopvoorwaarden of in een afzonderlijke overeenkomst die specifiek betrekking heeft op de auteursrechten of meer algemeen op de intellectuele eigendomsrechten van de leverancier, onderaannemer of partner.

Hoe gedetailleerd dit contractueel moet overeengekomen worden, verschilt naargelang de partij met wie je de overdracht overeenkomt. Als je een contract aangaat met de auteur is de regel dat dit heel gedetailleerd moet zijn:

- de exploitatiewijzen dienen expliciet vermeld te worden;
- de vergoeding van de auteur voor elk van die exploitatiewijzen dient expliciet vermeld te worden;
- de reikwijdte (bijvoorbeeld territorium) en de duur van het auteursrecht dienen expliciet vermeld te worden.

In geval van twijfel of onduidelijke clausules zal de overeenkomst in het voordeel van de auteur worden geïnterpreteerd!

Deze gedetailleerde beschrijving is niet vereist in 2 gevallen:

1. Contracten met jouw eigen werknemers, doch enkel indien het werken betreft die binnen het toepassingsgebied van hun arbeidsovereenkomst worden gecreëerd.
2. Werken op bestelling (in contracten met jouw leveranciers, onderaannemers of partners), doch enkel indien:
 - je een activiteit uitoefent in de niet-culturele sector of in de reclamewereld en
 - het werk bestemd is voor die activiteit.

In deze gevallen gelden de volgende minder strenge regels:

- De overdracht kan in vrij algemene bewoordingen beschreven worden, al blijft een uitdrukkelijke vermelding vereist.
- Je kan contractueel bedingen dat je de rechten op alle toekomstige werken verkrijgt.
- Bij werknemers kan je ook bedingen dat je de werken mag exploiteren op een wijze die nog niet bestond op het moment dat het contract werd afgesloten. De voorwaarde is wel dat je uitdrukkelijk bepaalt wat het aandeel van de auteur zal zijn in de winst die je haalt uit deze nieuwe, nog onbekende exploitatievorm. Mocht het internet bijvoorbeeld nog niet bestaan, dan zou je nu wel het recht verwerven om deze werken hierop te exploiteren.

Nog dit: als werkgever of opdrachtgever heb je in deze gevallen geen verplichting om het werk ook daadwerkelijk te exploiteren. Je bent vrij om te bepalen welke werken van de werknemer jij al dan niet exploiteert.

7.3. Namaak

Geconfronteerd met namaak kan je als eigenaar van de intellectuele eigendom tegen de inbreukmaker optreden.

Ben je licentienemer, dan is het van belang:

- Dat je licentie geregistreerd werd, anders is ze niet tegenstelbaar aan derden en kan je zelf niets ondernemen. Je bent dan verplicht de licentiegever aan te spreken om op te treden tegen namaak. (links naar deze registers vind je in de bijlage bij hoofdstuk 2).
- Dat je contractueel met je licentiegever overeenkomt dat hij verplicht is te handelen tegen deze namaak en niet kan blijven stilzitten.

LET OP!

Namakers worden niet automatisch opgespoord of vervolgd ... het is JOUW plicht om hiervoor de nodige (juridische) stappen te zetten!

Het is van essentieel belang dat je bij namaak beredeneerde stappen zet en in het amalgaam van actiemogelijkheden die procedure kiest die jou het best dient. Aarzel dus niet om hiervoor het advies in te winnen van een gespecialiseerde advocaat of jurist.

Misschien kan het in bepaalde gevallen al volstaan een ingebrekestelling te versturen, waarin

je de namaker (die niet altijd te kwader trouw is) wijst op de inbreuk op jouw rechten en hem aanmaant elke verdere namaak te staken.

Hou ook dit in gedachten: stel je namaak vast, laat dit dan ook meteen vastleggen zodat je hiervan een bewijs kan voorleggen. Je kan hiervoor beroep doen op een gerechtsdeurwaarder die (discreet) vaststellingen doet en hiervan een proces-verbaal opmaakt.

Indien je al aanwijzingen hebt van namaak en je enerzijds nog meer bewijsmateriaal wil verzamelen en anderzijds ook de omvang ervan wil laten vaststellen, kan je een beschrijvend beslag vragen voor de bevoegde Belgische beslagrechter. Dit gebeurt met een eenzijdig verzoekschrift, dus niet op tegenspraak, zonder dat de vermoedelijke namaker hiervan op de hoogte wordt gebracht. De rechtbank stelt vervolgens een deskundige aan die, vergezeld van een gerechtsdeurwaarder, jouw advocaat en eventueel politiediensten, onaangekondigd bij de namaker zal binnenvallen en de aangetroffen namaakgoederen zal beschrijven ("beschrijvend beslag"). Documenten die hiermee verband houden (facturen, bestelbonnen, vervoerdocumenten, enz.) worden net zo goed opgelijst. Op basis van deze bewijsstukken kan dan een procedure ten gronde opgestart worden. Het voordeel is dat je niet enkel een bewijs hebt van de namaak, maar ook van de omvang ervan.

Lees in hoofdstuk 4 Vastgekookt meer over de gerechtsdeurwaarder.

Heb je een vermoeden dat namaakgoederen zullen worden ingevoerd, dan kan je gratis de douaneautoriteiten schriftelijk verzoeken om op te treden. Wanneer zij deze goederen daadwerkelijk aantreffen kunnen zij tegen betaling van een borgsom de vrijgave ervan opschorten of deze goederen tegenhouden.

Sinds 1 oktober 2007² is ook de FOD Economie, en meer bepaald de inspecteurs en controleurs van de Algemene Directie Controle en Bemiddeling, bevoegd om namaak op te sporen en vast te stellen. In geval van namaak op Belgisch grondgebied kan je bij deze dienst een klacht indienen via een klachtenformulier dat online beschikbaar is op de website van de FOD Economie.

Je vindt achteraan in de bijlage de vereiste contactgegevens en links voor een verzoek aan de douaneautoriteiten en naar het klachtenformulier van de FOD Economie.

² Boeken I, XV en XVII van het Wetboek van 28 februari 2013 van economisch recht.

Help! Ik word beticht van namaak!

Wat indien je zelf van namaak wordt beschuldigd? Welke stappen kan je dan nemen?

Een beschuldiging van namaak wordt naar voor gebracht door een rechthebbende op basis van een vermoeden van inbreuk op een intellectueel eigendomsrecht: een merk voor een naam of logo; een octrooi voor een technisch concept zoals een apparaat of een fabricatieproces; een model voor een specifieke esthetische vormgeving; auteursrechten op een foto, schilderij, tekst, software ...

Een dergelijke beschuldiging kan naar voor gebracht worden door concurrenten, zakenpartners, leveranciers, entiteiten die enkel intellectuele eigendomsrechten exploiteren (denk bijvoorbeeld aan SABAM), douanebeambten, inspecteurs en controleurs van de FOD Economie, enz. Het is van groot belang om de tegenpartij duidelijk te identificeren. De reactie op korte en lange termijn zal grotendeels afhankelijk zijn van de tegenpartij die de beschuldiging van namaak uit.

Ook de manier waarop de beschuldiging van namaak wordt geuit speelt een belangrijke rol. Betreft het een mondelinge of schriftelijke melding, dan betekent dit vaak dat er bereidheid is bij de tegenpartij om in eerste instantie te zoeken naar een onderhandelde oplossing. Betreft het een beslagprocedure of een dagvaarding, dan kan dit erop wijzen dat er weinig bereidheid is bij de tegenpartij om te onderhandelen over een oplossing.

Zelfs bij acute situaties, zoals een beslagprocedure, is het aan te raden om zo snel mogelijk hulp te zoeken bij experts, zoals een advocaat

die is gespecialiseerd in intellectuele eigendom en/of een octrooigemachtigde. Gezien het beperkt aantal rechtszaken rond namaak in België, en zelfs op Europees niveau, is het raadzaam om na te gaan of jouw advocaat of octrooigemachtigde referenties kan voorleggen van een zaak rond namaak die succesvol werd afgerond. Een geschikt expert kan je adviseren rond het commerciële risico dat je loopt, de mogelijkheden om tot een oplossing te komen en de juiste keuze uit het arsenaal aan strategische reacties.

Op korte termijn loont het de moeite om duidelijk vast te stellen wie de tegenpartij is en of de tegenpartij wel degelijk eigenaar is of gebruik kan maken van het intellectueel eigendomsrecht, en wat de status is van de ingeroepen intellectuele eigendomsrechten. Hiervoor kan je terecht bij een merk- of octrooigemachtigde. Hij zal nagaan of het een verleend uitvindingsoctrooi betreft of slechts een octrooiaanvraag die nog kan worden verworpen. Is het merk nog steeds van kracht? Dekkt het geregistreerde model het land of de regio waar de vermeende inbreuk werd vastgesteld? Zijn er procedures beschikbaar om de ingeroepen intellectuele eigendomsrechten onderuit te halen?

Op middellange termijn kan een strategie en een plan van aanpak bepaald worden, op basis van een risico-inschatting. Als het risico groot is dat er daadwerkelijk sprake is van namaak, kan er bijvoorbeeld nagekeken worden of het mogelijk is om het intellectueel eigendomsrecht onderuit te halen, om een workaround-oplossing uit te werken waarvoor het risico op namaak kleiner is, om een licentie te verkrijgen, enz.

Op lange termijn kan het nuttig zijn om een strategie omtrent intellectuele eigendom op te zetten die ook voldoende aandacht schenkt aan preventieve acties. Het kan bijvoorbeeld nuttig zijn om op regelmatige basis merken, uitvindingsoctrooien, enz. van concurrenten te monitoren. Een 'Freedom-To-Operate'-onderzoek vooraleer een product op de markt wordt gebracht, een beschikbaarheidsonderzoek vooraleer een naam of logo wordt gebruikt voor commerciële doeleinden, nazicht van licentievoorwaarden vooraleer een foto wordt gebruikt op een website of vooraleer gebruik te maken van een bepaald stuk software, enz. kunnen het risico op een beschuldiging van namaak reduceren.

Beschrijvend of bewarend beslag

Wanneer je geconfronteerd wordt met een beschrijvend of bewarend beslag dat werd toegestaan door een beslagrechter, verleen je best je volledige medewerking om de door de beslagrechter aangeduide personen informatie te laten verzamelen. Bekijk daarbij wel nauwkeurig wie door de beslagrechter werd aangeduid en welke specifieke acties ze mogen uitvoeren. Hoewel volledige medewerking moet worden verleend aan de gerechtsdeurwaarder en de onafhankelijke expert aangeduid door de beslagrechter bij het uitvoeren van hun opdracht, betekent dit niet steeds dat ook aanwezige vertegenwoordigers van de tegenpartij zich toegang kunnen verschaffen. Een advocaat of andere vertegenwoordigers van de tegenpartij zullen immers zelden toestemming krijgen om afgesloten ruimtes te betreden of confidentiële informatie te verzamelen.

Authenticatie van jouw eigen product

Bij de implementatie van een innovatie kan men er eigenlijk van meet af aan van uitgaan dat succes gepaard gaat met namaak. In gevallen van namaak speelt bewijs een belangrijke rol. Ondernemingen maken steeds meer gebruik van authenticatieoplossingen om hun product te beschermen tegen namaak en verspreiding zonder toestemming. Tot de oplossingen behoren zowel zichtbare markeersystemen als markeersystemen die enkel kunnen worden uitgelezen met speciaal hiervoor ontwikkelde instrumenten.

Enkele voorbeelden:

- Namaak van plastic voorwerpen kan worden bestreden met opsporingsmiddelen. Hierdoor wordt het mogelijk om de authenticiteit van een product te herkennen aan de hand van opsporingsdeeltjes die in het plastic worden verwerkt.
- Een antinamaakmarkering met transparante inkt, gemengd met nanometrische fluorescerende deeltjes, is onzichtbaar met het blote oog en enkel op te sporen met ultraviolette stralen.
- Ook op textiel kunnen onzichtbare motieven worden aangebracht die pas zichtbaar worden onder gepolariseerd licht.
- Op het oppervlak van zeer kleine producten zoals micromechanische componenten kunnen diffractieve nanostructuren worden aangebracht. Door eenvoudigweg het gemarkeerd oppervlak aan een laserbundel bloot te stellen, wordt een vooraf bepaald motief geprojecteerd.

De internationale norm ISO 12931:2012 werd ontworpen om de prestatiecriteria te preciseren van de oplossingen die worden gehanteerd in de strijd tegen namaak van materiële goederen.

De norm verschaft een typologie van de markeringsoplossingen die ondernemingen helpt bij de inschatting van hun behoeften inzake authenticatie, de omschrijving van de mogelijke strategieën en het aftasten van de grenzen van de brede, beschikbare waaier.

Er bestaat geen universele regel inzake anti-namaakmaatregelen. Elke onderneming moet haar eigen systeem organiseren om namaak te bestrijden door een keuze te maken uit de verschillende oplossingsniveaus: de voor iedereen toegankelijke markeringen, die moeten worden gecontroleerd met een toestel bij de douane of de distributeurs en maatregelen die kunnen worden gedetecteerd in een laboratorium met behulp van bijvoorbeeld een spectrometer. De norm somt de vragen op die gesteld moeten worden met het oog op een passende keuze.

Ook het Bureau voor Intellectuele Eigendom van de Europese Unie heeft instrumenten gecreëerd om controle-instellingen in staat te stellen namaak gemakkelijker te identificeren. Het Europees Waarnemingscentrum voor inbreuken op intellectuele eigendomsrechten beschikt over een databank www.tmdn.org (zie IP Enforcement Portal: euipo.europa.eu/ohimportal/nl/web/observatory/ip-enforcement-portal-news-page) die een bijdrage kan leveren in de strijd tegen namaak van producten.

Ondernemingen die beschikken over intellectuele eigendomsrechten kunnen zich gratis registreren in de databank, er informatie invoeren om hun producten en hun distributiekanaal te authenticeren en de EU-douanediensten selecteren die zich toegang tot deze gegevens mogen verschaffen. In verdachte gevallen kunnen douanediensten hiermee snel en eenvoudig jouw product en contactgegevens opzoeken. Het instrument biedt ook de mogelijkheid om officiële douane-interventieaanvragen in te vullen.

De vertrouwelijkheid wordt gewaarborgd: alleen de onderneming beslist over de informatie die ze in de databank wil opnemen en over welke informatie voor wie toegankelijk is. Geen enkele precieze informatie wordt openbaar gemaakt om te voorkomen dat namakers hiervan gebruik zouden maken om hun technieken te verbeteren.

Bijlage: Contactgegevens en formulieren

A.1. Douane

De vereiste modelformulieren kan je samen met de Verordening³ downloaden op volgende website:
eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32013R1352.

Voor verdere inlichtingen kan je contact opnemen met:

Algemene Administratie van Douane en Accijnzen
North Galaxy – Koning Albert II-laan, 33, bus 37
BE 1030 Brussel
E-mail: info.douane@minfin.fed.be

Administratie van Douane en Accijnzen Dienst – Diverse regelingen
Directie 1 “Namaak en Piraterij”
Rijksadministratief Centrum – Financietoren bus 37 – Kruidtuinlaan 50
BE-1010 Brussel
T +32 2 210 31 38 – F +32 2 210 32 13
E-mail: org.contr.reg.div@minfin.fed.be

A.2. FOD Economie

Klacht indienen per brief:
FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie
Algemene Directie Economische Inspectie
City Atrium - Vooruitgangstraat 50
BE-1210 Brussel

Klacht indienen via het online meldpunt op de website van de FOD Economie:
economie.fgov.be/nl/over-de-fod/waar-en-hoe-een-probleem

Een klacht versturen per e-mail:
eco.inspec.fo@economie.fgov.be

Voor bijkomende inlichtingen kan je contact opnemen met:
Algemene Directie Economische Inspectie – Centrale Diensten – Front Office
City Atrium - Vooruitgangstraat 50 – BE-1210 Brussel
T 0800 120 33 – E-mail: info.eco@economie.fgov.be

³ Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1352/2013 van de Commissie van 4 december 2013 tot vaststelling van de formulieren waarin is voorzien in Verordening (EU) nr. 608/2013 van het Europees Parlement en de Raad inzake de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten door de douane (PB, L 341 van 18.12.2013, blz. 10–31).

8. Keukengeheimen & onthullingen

Hou het potje gesloten of je krijgt het deksel op de neus

8.1. Het belang van geheimhouding vóór een octrooiaanvraag

Eén van de belangrijkste voorwaarden om een octrooi te kunnen verkrijgen, is dat jouw vinding nieuw is (de nieuwheidsvereiste). Door jouw uitvinding publiek te maken, is ze niet meer nieuw, maar behoort zij tot de stand van de techniek en is zij dus publiek domein geworden.

In plaats van “wie schrijft die blijft” is de regel bij octrooien: “**WIE ZWIJGT DIE BLIJFT**”! Wie iets ontwikkeld heeft, is daar terecht enthousiast over en geneigd dit meteen te tonen aan iedereen.

DE REGEL is echter: wil je een octrooi aanvragen, ga jouw uitvinding dan niet tonen op beurzen of tijdens opendeurdagen, ongeacht het commercieel belang ervan. Het commercieel potentieel van jouw uitvinding kan immers al snel in de kiem gesmoord worden door je eigen toedoen. Geheimhouding voor je een octrooi aanvraagt, kan opgenomen zijn in de overeenkomsten die besproken worden in punt 6.1. Niet alleen de inhoud van wat moet geheimgehouden worden, maar ook de duur van deze geheimhouding moet in de overeenkomst opgenomen zijn.

8.2. Het belang van geheimhouding van knowhow bovenop het octrooi

We hebben enerzijds de kennis die vervat zit in het octrooi en anderzijds de knowhow ("know how to do it" of "savoir-faire") die de informatie omvat over hoe men het best te werk kan gaan, hoe men moet omgaan met de kennis vervat in het octrooi.

Nemen we als voorbeeld de uitvinding van de fiets. In het octrooi zal perfect beschreven staan hoe een fiets technisch in mekaar zit. Wie het octrooi leest, zou in principe perfect in staat moeten zijn een fiets na te maken. Wat evenwel niet in het octrooi beschreven zal staan, is bijvoorbeeld hoe hij de fiets moet afstellen. Wat is de ideale positie van het kader en wat is de juiste verhouding tussen het stuur, het zadel en de pedalen? Hoe strak moet de ketting aangespannen worden? In het octrooi zal bijvoorbeeld ook niet beschreven staan welk onderhoud zo'n fiets vraagt. Wie de fiets wil nabouwen op basis van de gegevens vervat in het octrooi zal bijvoorbeeld ook niet weten dat de ketting moet gesmeerd worden. Hij zal geconfronteerd worden met een fiets die stroef rijdt, waarvan de ketting niet gesmeerd loopt. Deze knowhow zal hij zelf nog moeten opbouwen. Dit vergt tijd, en het is net die tijd die jou een bijkomende bescherming biedt.

Knowhow = alle niet-geoctrooieerde of niet-octrooieerbare kennis waarover derden niet beschikken (= bedrijfsinterne informatie) en die daardoor een economisch voordeel kan opleveren (= strategische informatie). Zie ook hoofdstuk 6 onder punt 2.

Strikte geheimhouding is niet alleen essentieel vóór het indienen van een octrooiaanvraag, maar blijft ook nadien een belangrijk onderdeel van je beschermingsmix.

- Het beschermt de knowhow die niet gepubliceerd werd in het octrooidocument.
- Het zorgt voor een blijvende bescherming, ook na de octrooibeschermt.

Een octrooi biedt slechts een tijdelijke bescherming van 20 jaar en dan nog enkel op voorwaarde dat je jaarlijks de instandhoudingstaksen betaalt. Eens de octrooibeschermt eindigt, behoort jouw uitvinding tot het publiek domein. Het is dus van essentieel belang om ernaar te streven dat je dan niet juridisch, maar eerder feitelijk beschermt blijft.

8.3. Geheimhouding “in plaats van” een octrooi

In sommige gevallen kan een octrooiaanvraag niet mogelijk zijn, omdat jouw vinding of creatie niet voldoet aan de octrooieringsvoorwaarden. Anderzijds kan het gebeuren dat voor een perfect octrooieerbare uitvinding een octrooi een minder interessante optie is.

Lees in hoofdstuk 3 De bereiding wat de nadelen zijn van een octrooi, waardoor het voor jou soms interessanter kan zijn om geen octrooi aan te vragen.

VOORDELEN VAN GEHEIMHOUDING

- Je uitvinding wordt niet bekend gemaakt.
- Onbeperkt in de tijd.

NADELEN VAN GEHEIMHOUDING

- Eens bekend geen bescherming meer.
- Een ander kan zelfstandig tot eenzelfde uitvinding komen en hier een monopolie op verwerven via intellectuele eigendomsrechten.

Kies je voor geheimhouding als beschermingsstrategie, dan is het aangewezen om in te schatten wat de kans is dat iemand anders zelfstandig tot hetzelfde resultaat komt. Raadpleeg daarvoor alvast even de octrooidatabanken. Je kan er nagaan hoeveel octrooien er al zijn (kwantiteit) in hetzelfde technologiedomein en hoeveel hiervan het laatste jaar (actualiteit) dezelfde richting uitgaan als jouw oplossing.

Lees in hoofdstuk 2 Koken kost geld meer over opzoekingen in octrooidatabanken.

8. Keukengeheimen & onthullingen

Een aantal essentiële elementen in een geheimhoudingsstrategie zijn:

- Het organiseren, zowel intern als met externe O&O-partners, van een intern disclosuresysteem voor het documenteren en vastleggen van onderzoeksresultaten en vindingen.
- Het sluiten van geheimhoudingsovereenkomsten (Non Disclosure Agreements of NDA's) met elke derde die in contact komt, in welke hoedanigheid dan ook, met jouw O&O-project. Dus niet alleen O&O-partners maar ook bijvoorbeeld (potentiële) financiers, leveranciers en adviseurs. Let op: bepaalde categorieën van personen zijn reeds gebonden door een beroepsgeheim of geheimhoudingsplicht.

Lees hierover meer in hoofdstuk 4 Vastgekookt.

In hoofdstuk 5 Samen koken wordt het aspect betreffende externe O&O-partners specifiek toegelicht.

In hoofdstuk 6 punt 6.1. gaan we verder in op contracten tijdens de onderhandelingsfase. Lees hierover meer in hoofdstuk 9 Hulpkoks.

In de bijlage bij dit hoofdstuk vind je een model van een geheimhoudingsovereenkomst verstrekt door Agentschap Innoveren & Ondernemen.

WAARSCHUWING

Gebruik nooit zomaar een modelcontract, maar zie het als een eerste kennismaking met een mogelijke opbouw en inhoud van een dergelijk contract. Om de draagwijdte van elk van de clauses goed te kunnen inschatten en het nut en de toepasbaarheid ervan voor jouw project te kunnen nagaan, is het steeds raadzaam een beroep te doen op het deskundig advies van een jurist of advocaat met specialisatie in intellectuele eigendomsrechten. In hoofdstuk 9 Hulpkoks vind je onder punt 5 en 6 meer informatie alsook een case rond de gevaren bij het gebruik van standaardgeheimhoudingsovereenkomsten.

- Het intern uitwerken van fysische beveiligingsmaatregelen: beveiliging en toegangscontrole voor een gebouw, paswoorden op computers, logboek in het lab, enz.
- Het intern uitwerken van een safety policy en een controlesysteem hierop: uitloggen alvorens een computer te verlaten, niet onbeheerd achterlaten van laptops en ander materiaal, nemen van back-ups, gedragsregels inzake onlinecommunicatie (e-mail, enz.).

Geheimhouding kan je een feitelijke tijdsvoorsprong geven, die je kan benutten om de markt te penetreren en een marktpositie te verwerven.

Lees hierover meer in dit hoofdstuk onder punt 5.

Toen Renault als eerste een volumewagen op de markt bracht, had zij in alle geheimhouding jaren onderzoek verricht naar de specifieke gewijzigde veiligheidsvereisten bij een dergelijke wagen.

De concurrentie had dit nieuwe wagenconcept niet zien aankomen en was dus in snelheid genomen. Om hun time-to-market te verkorten en zo snel mogelijk met een eigen volumewagen op de markt te komen, hadden de constructeurs hun O&O noodgedwongen versneld. Uit crashtesten zou later blijken dat de volumewagen van Renault eigenlijk het enige veilige model op de markt was.

De verklaring lag in het feit dat een volumewagen heel specifieke kreukzones nodig heeft, die niet vergelijkbaar zijn met andere modellen. De gevolgen voor de concurrenten zijn gekend en ze kregen er negatieve publiciteit bovenop.

8.4. Onthulling

Omgekeerd kan ook een volledige onthulling je de gewenste bescherming bieden. Naast het feit dat je bij publicatie van je vinding of creatie kan genieten van enig moreel recht als zijnde de uitvinder of 'vader' van deze vinding of creatie, vermijd je ook dat anderen, die zelfstandig tot dezelfde uitvinding zouden gekomen zijn, naderhand wel een octrooi aanvragen en hierdoor een monopolie verwerven op deze uitvinding. Jouw publicatie is dan bezwarende prior art voor latere octrooiaanvragen.

Naast een gewone algehele onthulling, kan je ook meer strategisch gecontroleerd en doelmatig publiceren of bekendmaken, door te spelen met de nieuwheidsvereiste voor een octrooi. De regelgeving betreffende octrooien¹ bepaalt dat de uitvinding "niet openbaar toegankelijk gemaakt" mag zijn. Het is hierbij voldoende dat de uitvinding toegankelijk gemaakt werd. Het is

¹ Concreet: Titel 1 van het Boek XI van het Wetboek van 28 februari 2013 van economisch recht. Het Europees Octrooiverdrag van 5 oktober 1973 bevat een vergelijkbare bepaling.

niet vereist dat er ook effectief iemand kennis van heeft genomen! Er zijn ook geen specifieke vereisten rond taal, plaats of vorm.

Strategisch kan je dus in principe je vinding of creatie op een zodanige manier publiceren, dat het wel degelijk deel uitmaakt van de stand van de techniek (en dus niet meer octrooieerbaar is), maar dat de kans relatief klein wordt dat sectorgenoten het ook daadwerkelijk zullen vinden en lezen. Deze zogenaamde hidden publications worden nochtans niet zomaar aanvaard als bron van prior art die maakt dat een uitvinding niet meer nieuw is.

Anderzijds hoeft het dus zeker geen publicatie te zijn in een gereputeerd wetenschappelijk tijdschrift of een vaktijdschrift binnen jouw innovatie- of onderzoeksdomein.

Mogelijkheden van publicatiekanalen voor octrooieerbare vindingen zijn bijvoorbeeld www.researchdisclosure.com en www.ip.com.

Een defensieve publicatie kan ook een belangrijk onderdeel uitmaken van je beschermingsmix voor de bescherming van verbeteringen die je aan jouw uitvinding aangebracht hebt na de octrooiaanvraag. Vaak is het niet realistisch om bijkomende octrooien te nemen op deze verbetering(en). De combinatie van een octrooiaanvraag op de basisuitvinding en een defensieve publicatie voor de verdere verbeteringen erop,

vermijdt dat anderen, die zelfstandig dezelfde verbeteringen zouden hebben ontwikkeld, wel een octrooi aanvragen en hierdoor een monopolie krijgen op deze verbeteringen. Het risico dat door de onthulling de verbetering zal nagemaakt kunnen worden, is ook relatief klein aangezien er een octrooi bestaat op de basisuitvinding.

8.5. Noodzaak van een intern beleid

Wil je als kmo de tactiek van de geheimhouding hanteren bij je beschermingsbeleid, dan is het essentieel hier intern een beleid rond uit te werken en afspraken te maken met je medewerkers.

Dit is ook relevant bij de ondertekening van geheimhoudingsovereenkomsten met partners. De ervaring leert immers dat hier vaak in overeengekomen wordt dat de geheimhoudingsplicht enkel geldt ten aanzien van informatie die gemarkeerd werd als zijnde vertrouwelijk, maar dat een kmo hierrond intern niet altijd georganiseerd is. De medewerkers zijn hier niet altijd consequent over ingelicht, met als gevolg dat in de praktijk informatie vrijgegeven wordt zonder dat hierop expliciet vermeld staat dat deze geheim is.

Zo waant men zich juridisch ingedekt, maar komt men in de realiteit terecht in een situatie waarbij de geheimhoudingsovereenkomst dode letter is, en de partner eigenlijk niet verplicht is om de vrijgegeven informatie geheim te houden.

Wat je dus best kan doen, is het geheimhoudingsbeleid van je kmo expliciet in het arbeidsreglement opnemen. Deze bevat dan heel concrete afspraken rond het geven van voordrachten, het meewerken aan publicaties, het markeren en bewaren van geheime informatie, het gebruik van e-mail, enz.

CASE

Nikon merkte dat concurrenten er op een ongelooflijke manier in slaagden om telkens innovaties op de markt te brengen, die zij ontwikkeld hadden en nog geheim hielden. Al snel kwam men, na controle, uit bij een werknemer die systematisch geheime onderzoeksresultaten doorstuurde naar concurrenten. De betrokken werknemer was echter slim genoeg om al deze informatie op te slaan op zijn computer in een map genaamd "privé". Dit vond de Franse rechtbank voldoende om te stellen dat, zelfs al stond ontegensprekelijk vast dat de betrokken werknemer geheime informatie lekte, de werkgever de privacy van de werknemer had geschonden door bestanden op zijn computer te controleren die aangemerkt stonden als privé. Het bewijs was dus onwettig. Deze uitspraak was rechtstreeks aanleiding voor de totstandkoming van cao nummer 81 in België.

Cao nummer 81 van 26 april 2002 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de werknemers ten opzichte van de controle op de elektronische online communicatiegegevens geeft een werkgever het recht bij zijn werknemers controle uit te oefenen op hun e-mailgebruik met het oog op het beschermen van de economische, handels- en financiële belangen van zijn onderneming die vertrouwelijk zijn, alsook het tegengaan van de hiermee in strijd zijnde praktijken.

Je idee beschermen met een i-DEPOT

Het i-DEPOT biedt je de mogelijkheid om al vroeg in de ontwerpfase jouw vinding of creatie vast te leggen bij een officiële instantie. Een i-DEPOT creëert geen intellectueel eigendomsrecht, maar kan je wel helpen om aan te tonen dat jouw vinding of creatie op een bepaalde datum bestond. Hiermee is het i-DEPOT een goedkoop en betrouwbaar bewijsmiddel om bij mogelijke latere juridische geschillen aan te tonen dat jij de vinding als eerste deed.

Het indienen van een i-DEPOT gebeurt bij het BOIP (Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom) en kan zowel online (www.boip.int) als via de i-DEPOT envelop. Het BOIP zal jouw i-DEPOT bewaren voor een periode van vijf jaar. De bewaartermijn is nadien telkens verlengbaar met vijf jaar. De inhoud van het i-DEPOT blijft geheim en is daardoor niet nieuwheidsschadelijk indien je later jouw idee nog wenst te beschermen met bijvoorbeeld een octrooi.

Meer informatie over i-DEPOT vind je in hoofdstuk 4 Vastgekoekt.

Laboratory notebooks: wettelijk document met juridische bewijskracht

Ook je laboratory notebooks kunnen een belangrijke rol vervullen in geval van betwisting

van de intellectuele eigendom van jouw vinding. Een zorgvuldig bijgehouden laboratory notebook bevat een complete neerslag van alle experimenten, gevolgde procedures, meetresultaten, hypothesen, observaties, analyses, interpretaties en relevante gedachtegangen die tot de vinding hebben geleid. Deze informatie dient dagelijks te worden ingeschreven in onuitwisbare inkt in een ingebonden boekwerk en voorzien van een gedagtekende handtekening van de betreffende medewerker en de laboverantwoordelijke. Een officieel laboratory notebook bevat op de eerste pagina's duidelijke instructies over de te volgen procedure. Tegenwoordig wordt ook gebruik gemaakt van digitale laboratory notebooks.

Wanneer elke stap van het onderzoek correct wordt bijgehouden, wordt niet enkel de opgebouwde wetenschappelijke kennis binnen je bedrijf geborgd. Het laboratory notebook kan dan tevens een rol spelen als juridisch bewijsstuk om voorgebruikrecht of uitvinderschap aan te tonen. De regelgeving hiervoor verschilt van land tot land. Zo verleent de huidige Amerikaanse octrooiwet een laboratory notebook bij sommige procedures ook bewijskracht.

Bijlage A: Voorbeeld geheimhoudingsovereenkomst

Een woordje uitleg bij het voorbeeld van geheimhoudingsovereenkomst

De geheimhoudingsovereenkomst dient om knowhow en uitvindingen enigszins te beschermen wanneer men onderhandelt met een ander bedrijf, onderzoekscentrum of particulier om samen aan een project te werken, financieringsmiddelen te vinden, allerhande adviezen in te winnen, enz. Ten aanzien van het eigen personeel is het echter raadzaam een geheimhoudingsregeling (met oplossing van eigendomsvragen in geval van uitvindingen) in de individuele arbeidsovereenkomst en/of in het arbeidsreglement op te nemen.

Een geheimhoudingsovereenkomst kan het best gecombineerd worden met een depot van een zo gedetailleerd mogelijk omschreven idee en de technische en commerciële realisatie ervan (depot bij notaris, het registratiekantoor of een toevoeging bij het i-DEPOT bij het BOIP).

Indien men ervoor kiest zijn knowhow en vindingen niet met bijvoorbeeld octrooien te beschermen, dan maakt men best gebruik van geheimhoudingsovereenkomsten en depots ter bescherming van zijn intellectuele eigendom. Het is in dit geval van groot belang dat de geheimhoudingsovereenkomst sluitend is opgesteld, overweeg eventueel een dwangsom, en een depot wordt gedaan om de initiële geheime informatie een datum te geven. Wanneer men dan ook onmiddellijk begint met de productie, dan kan men deze veiligstellen ten aanzien van iemand die na deze datum voor dezelfde uitvinding een octrooi heeft aangevraagd. Dit noemt men het recht van voorgebruik: dit is een uitzondering op het exploitatierecht van de octrooihouder. Iemand die een product of een werkwijze reeds gebruikte of toepaste, voordat deze door een octrooi beschermd was, mag die exploitatie zonder vergoeding persoonlijk of binnen zijn bedrijf voortzetten, mits de exploitatie te goeder trouw gebeurt. Eventueel kan men zelfs het octrooi aanvallen omdat men zelf de techniek al bekendmaakte. Het komt er dan op aan te bewijzen dat men eerst was met de uitvinding (zie depot) en zijn idee verder heeft geconcretiseerd en in productie gebracht (in plaats van het in de kast te laten liggen). Het mogen voortzetten van zijn productie (zonder wijzigingen te mogen aanbrengen) is echter niet hetzelfde als de mogelijkheid een monopolie op te eisen waarvoor een geldig sterk octrooi nodig is.

De geheimhoudingsovereenkomst betreft naast de geheimhouding van mondelinge of visuele zaken of feiten (bijvoorbeeld de gevoerde onderhandelingen) voornamelijk de geheimhouding van schriftelijke documenten. Het betreft meer bepaald de in bijlage toegevoegde documenten. Het is belangrijk dat de ondertekening van de geheimhoudingsovereenkomst VOORAFGAAT aan de overhandiging en ondertekening van de bijlagen (met de geheime informatie). De inhoud van de bijlagen kunnen verschillen naargelang de derde waarmee een overeenkomst zal worden afgesloten. Gaandeweg kunnen documenten aan de geheime informatie in bijlage worden toegevoegd (bijvoorbeeld verslaggevingen van vergaderingen met de derden). Zij moeten worden gedagtekend en tegengetekend door de andere partij. Zij dragen de vermelding "confidentieel". Elke partij houdt er een exemplaar van bij.

Voorliggende geheimhoudingsovereenkomst is een voorbeeld dat in principe ten aanzien van verschillende soorten derden (potentiële projectpartner, kapitaalverschaffer, adviesverlener ...) kan gebruikt worden. In het geval de derde zelf standaardmodellen hanteert en men moeilijk zijn eigen versie kan opleggen, kan voorliggende geheimhoudingsovereenkomst een inspiratiebron zijn om eventueel specifieke clausules toe te voegen. Mogelijk vormt de geheimhoudingsregeling een onderdeel van een specifieke overeenkomst zoals bijvoorbeeld een overeenkomst met afspraken inzake het opstarten en het houden van onderhandelingen voor een toekomstige samenwerking, een materiaaltransferovereenkomst of een samenwerkingsovereenkomst voor een O&O-project. Ook in deze gevallen kan het voorliggende voorbeeld als instrument ter aftoetsing van de gewenste geheimhoudingsregeling worden gebruikt.

Een geheimhoudingsovereenkomst is echter altijd (maar zeker in die gevallen) aangewezen. Het voorliggende voorbeeld is ook een **verregaand voorbeeld**, niet elke bepaling is even cruciaal. Een aantal modaliteiten vermeld onder artikel 2 zou men eventueel kunnen laten vallen. Het is evenwel van belang de behouden modaliteiten van het voorbeeld correct na te leven.

Dit voorbeeld van geheimhoudingsovereenkomst werkt slechts **in één richting**: Y erkent de opgedane expertise van X en zal ten overstaan van X de geheimhouding ervan naleven. Eventueel moet de overeenkomst dus aangepast worden indien tweerichtingsverkeer gewenst is. Bijgaand voorbeeld dient als inspiratiebron. Voor een op maat gemaakt contract is het steeds aanbevolen deskundig advies in te winnen bij een jurist of een advocaat, gespecialiseerd in intellectuele eigendomsrechten.

GEHEIMHOUDINGSOVEREENKOMST

TUSSEN

PARTIJ X, gevestigd te (adres maatschappelijke zetel)
vertegenwoordigd door (zie statuten, naam en functie)

EN

PARTIJ Y, gevestigd te (adres maatschappelijke zetel)
vertegenwoordigd door (zie statuten, naam en functie) en daar waar nodig
door (projectverantwoordelijke)

WORDT VOORAFGAANDELIJK HET VOLGENDE UITEENGEZET:

X is een bedrijf actief op het gebied van

Keuze:

1. Y is een bedrijf actief op het gebied van
2. Y is een hogeschool/universiteit en meer bepaald het departement onder leiding van en beschikt over kennis en ervaring op het gebied van

X verklaart een fabricageprocédé te hebben uitgewerkt om aan te wenden bij, hierna genoemd X bezit de eigendomsrechten over het fabricageprocédé, de toepassingen, de knowhow, de gegevens en de informatie inzake “”.

Y erkent dat X over de genoemde rechten beschikt;

X is bereid onder de hierna volgende voorwaarden die informatie, data en knowhow betreffende “” aan Y te onthullen welke nodig is.

Opties:

1. voor de evaluatie en de vaststelling van de interesse van Y om met X samen te werken;
2. voor de uitvoering van het project
3. voor de opstelling van een businessplan en de verdere boekhoudkundige begeleiding;
4. voor de bouw van een machine bestemd voor het “”;
5. bij de aankoop van machines voor “”;
6.

WORDT HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN:

Artikel 1 Geheime informatie

“Geheime informatie” betekent alle informatie, data, knowhow en ervaring betreffende “.....” onafhankelijk of ze van technische, commerciële of financiële aard is, verband houdt met de te voeren onderhandelingen, de vormgeving, tekeningen, formules, modellen, ideeën, testen en kwaliteitscontrole of met informatie betreffende octrooiaanvragen, octrooien en octrooi-toepassingen, uitvindingen geoctrooieerd of niet, octrooieerbaar of niet, verbonden of niet met uitrusting, processen, procedures of andere onderdelen onafhankelijk of zij reeds in gebruik zijn of niet, dan wel of ze nog in de ontwikkelingsfase zijn, verbeteringen betreffen, geleverd of verkregen werden door X.

Deze “geheime informatie” wordt in toepassing van de overeenkomst uitgewisseld op een schriftelijke, mondelinge of visuele manier. De “geheime informatie” omvat enerzijds de informatie beschreven in het hierbij gevoegde document (bijlage 1), dat na ondertekening van deze overeenkomst zal worden overhandigd en anderzijds enige andere informatie betreffende “.....” en die als zijnde vertrouwelijk wordt aangeduid.

Er wordt overeengekomen dat met “geheime informatie” niet de informatie bedoeld wordt waarvan Y kan aantonen dat ze op een van de volgende wijzen bekomen werd:

- a. informatie die – op het moment van de bekendmaking – deel uitmaakt van de openbaarheid;
- b. informatie die, na bekendmaking, in de openbaarheid treedt, buiten het geval van contractbreuk;
- c. informatie die bekend was aan Y;
- d. informatie die aan Y wordt meegedeeld door derden, aan wie dat toegestaan werd en die aan Y geen verplichtingen van geheimhouding hebben opgelegd.

Facultatief: Als informatie bekend aan Y zal datgene beschouwd worden dat betrekking heeft op de documenten die na ondertekening van deze overeenkomst overhandigd worden als bijlage 2.

Artikel 2 Reden van bekendmaking

Y erkent dat het noodzakelijk is de door X schriftelijk, mondeling of op visuele wijze ontvangen “geheime informatie” streng geheim te houden en als vertrouwelijk te behandelen.

Y stemt in om zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van X zowel tijdens als na de duur van deze overeenkomst, de “geheime informatie” die haar bekendgemaakt werd niet openbaar te maken, te vermenigvuldigen, noch toe te laten dat ze voor andere doeleinden aangewend wordt dan die waarvoor ze bekendgemaakt werd en hierboven zijn aangegeven.

8. Keukengeheimen & onthullingen

Y stemt in om:

- a. de toegang tot de “geheime informatie” enkel en alleen toe te laten aan diegenen waarvoor de bekendmaking en de toegang tot de “geheime informatie” absoluut noodzakelijk is om de verplichtingen tegenover X uit te voeren;
- b. haar werknemers en medewerkers alvorens de “geheime informatie” aan hen bekendgemaakt wordt, schriftelijk te laten bevestigen het vertrouwelijk en geheim karakter van de “geheime informatie” te erkennen en de “geheime informatie” vertrouwelijk te behandelen overeenkomstig de bepalingen in de voorliggende geheimhoudingsovereenkomst;
- c. een lijst bij te houden van haar werknemers en medewerkers die geheel of gedeeltelijk toegang hebben tot de “geheime informatie”. Deze lijst kan door X ingekeken worden.
- d. een logboek bij te houden dat door X steeds kan ingekeken worden en waarin minimaal de volgende gegevens worden genoteerd:
 - naam en functie van diegene die toegang heeft gehad tot de “geheime informatie”;
 - datum waarop de “geheime informatie” is meegedeeld, bekeken of ontleend;
 - datum waarop het document werd teruggebracht;
 - reden voor het gebruik van de “geheime informatie”;
- e. in onderling overleg met X alle andere maatregelen te nemen die redelijkerwijze nodig zijn om de geheimhouding en de vertrouwelijke behandeling van de “geheime informatie” in elk geval te verzekeren;
- f. X telkens als die daarom verzoekt te informeren op welke manier Y verzekert dat de “geheime informatie” ontoegankelijk is voor onbevoegden.

Y aanvaardt de volledige aansprakelijkheid en zal X vrijwaren tegen elke verkeerde bekendmaking of gebruik van de “geheime informatie” vanwege haar werknemers.

Y zal elke werknemer, inzonderheid de projectleider en elke medewerker een verklaring laten ondertekenen ter erkenning van hun verplichtingen in het kader van deze geheimhoudingsovereenkomst: onder meer (1) de erkenning van het karakter en de vertrouwelijke behandeling van de “geheime informatie” en (2) het invullen van het logboek zoals beschreven hierboven. De individuele verklaringen worden verzameld in bijlage 3 bij deze overeenkomst.

Artikel 3 Eigendom

Y erkent en aanvaardt dat de informatie die bekendgemaakt wordt eigendoms karakter heeft en in aanmerking zou kunnen komen voor intellectuele eigendomsrechten.

Y ziet hierbij uitdrukkelijk af van de mogelijkheid om enig recht daaromtrent aan te voeren en de informatie aan te wenden om een aanvraag te doen voor een intellectueel beschermingsrecht.

Artikel 4 Teruggave van materiaal

Op vraag van X verbindt Y zich ertoe al het materiaal terug te geven dat door X gegeven werd of diens eigendom is. Dit materiaal bevat onder meer alle documenten, plans, tekeningen, specificaties, nota's, en elke andere vorm van document, alsmede alle kopieën, die verwijzen naar de "geheime informatie" of er deel van uitmaken (lijst van het materiaal, bijlage 4).

Artikel 5 Duur

Zonder afbreuk aan de gelding van wat onder artikel 1 bepaald werd, wordt deze overeenkomst aangegaan voor een onbepaalde duur.

Artikel 6 Sancties

Y erkent hierbij dat X het recht heeft om vergoeding te vorderen – zonder afbreuk te doen aan gelijk welke andere vordering – voor de schade onder toepassing van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 7 Betwistingen

Facultatief: In sommige gerechtelijke arrondissementen (Brussel, Antwerpen) bestaat reeds de mogelijkheid van de bemiddelingsprocedure: zeer interessant wanneer de betwiste materie best in discretie wordt opgelost.

De partijen komen overeen geschillen in verband met voorliggende overeenkomst die zij niet onderling kunnen oplossen, voor te leggen aan de rechtbanken van

Artikel 8 Mededelingen

Elke mededeling met betrekking tot deze overeenkomst geschiedt schriftelijk op het adres aangeduid door de partijen bij het begin van deze overeenkomst.

Artikel 9 Toepasselijk recht

Het Belgisch recht is toepasselijk op deze overeenkomst.

8. Keukengeheimen & onthullingen

Opgesteld op te in twee exemplaren waarvan elke partij erkent één origineel te hebben ontvangen.

Gelezen en goedgekeurd

Voor X

Naam

(functie)

Handtekening

Voor Y

Naam

(functie)

Handtekening

Naam projectleider

(functie)

Handtekening

Bijlage 1

Document met de geheime informatie van Partij X

Bijlage 2

Document dat de kennis van partij Y aantoont bij de ondertekening van de overeenkomst

Bijlage 3

Ik, ondergetekende, werknemer of medewerker aan de erken hierbij uitdrukkelijk dat ik de bepalingen uit de Geheimhoudingsovereenkomst tussen X en Y (hierna: "de overeenkomst") heb gelezen en begrepen. Ik ga akkoord met volgende bepalingen:

1. de eigendomsrechten inzake aspecten van de "geheime informatie" zoals bepaald in de vermelde overeenkomst, of ze octrooieerbaar zijn of niet, behoren toe aan X;
2. de "geheime informatie" vertrouwelijk te behandelen overeenkomstig de bepalingen in de vermelde overeenkomst.

Datum:

Handtekening:

Naam van werknemer/medewerker:

9. Hulpkoks

Omdat 'geen tijd hebben' vaak een feit is,
maar NOOIT een argument.

Als kok heb je een hele keuken te runnen: de aankopen organiseren, de sauzen prepareren, de groenten kuisen, enz. Het mag al een wonder heten als je nog tijd vindt om creatief bezig te zijn, om innovatieve zaken te ontwikkelen. Laat staan dat je ook nog eens tijd moet vrijmaken voor de bescherming van die creativiteit en innovaties!

Geen tijd hebben is dus vaak de realiteit, maar het kan nooit een argument zijn om de bescherming van jouw intellectuele eigendom te verwaarlozen. Zowel de overheid als de privésector bieden uitgebreide ondersteuning aan; vaak gratis, soms betalend. Ze zorgen er in ieder geval voor dat je heel wat zaken (kosten)efficiënt kan uitbesteden zodat jij je op andere zaken kan focussen.

De voornaamste opdracht van de overheidssector (met evt. subsidies) is het geven van een overzicht van diensten en ondersteuning die van pas kunnen komen. Zij kunnen je dus onder meer gratis een eerste begeleiding geven inzake de aspecten van intellectuele eigendom voor jouw onderneming en jou doorverwijzen. De private/commerciële sector geeft jou daarentegen een volledig uitgewerkt advies op maat van jouw kmo.

**ZE ZIJN ER OM JOU TE HELPEN.
MAAK ER GEBRUIK VAN!**

Wat wij willen vermijden, is dat je nog langer tijd verliest met het zoeken van de juiste mensen. Vandaar deze praktische who-is-who en de snelste weg naar advies en ondersteuning.

9.1. De officiële instanties

Onder deze noemer focussen we op overheden of openbare agentschappen met activiteiten op het vlak van intellectuele eigendomsrechten (zoals de Dienst voor de Intellectuele Eigendom (DIE) binnen de FOD Economie) of met andersoortige activiteiten waarbij aspecten van intellectuele eigendom of intellectuele eigendomsrechten aan bod komen, zoals op het terrein van innovatie en technologie transfer of economie en ondernemerschap (VLAIO) of internationaal ondernemen (Flanders Investment & Trade (FIT)).

Binnen VLAIO nemen de bedrijfsadviseurs een bijzondere rol op. Als Vlaamse kmo kan je bij hen terecht voor eerstelijnsadvies op het vlak van innovatie en de ermee verbonden aspecten van intellectuele eigendom. Zij zijn het best geplaatst om je een eerstelijnsbasisondersteuning te geven. VLAIO bedrijfsadviseurs moedigen bedrijven en ondernemers aan en begeleiden hen om efficiënt en duurzaam te innoveren. Zo bekijken ze samen met jou de IE-gerelateerde aspecten van je business-strategie.

VOORDELEN

- 1 centraal meldpunt voor jouw vragen;
- persoonlijke opvolging;
- GRATIS eerstelijnsadvies;
- gerichte doorverwijzing;
- engagement rond afgesproken antwoordtijd.

In de bijlagen achteraan vind je een adressenlijst van de meest relevante officiële instanties.

- **Surf nu al eens naar hun website en ontdek de massa aan beschikbare informatie.**
- **Aarzel zeker niet om hen ook rechtstreeks te contacteren en laat je verrassen door hun klantvriendelijkheid.**

Geen kafka. Wel toegankelijk, drempelverlagend ... en waar nodig word je gericht doorverwezen.

9.2. De PATLIB-centra

PATLIB staat voor PATent LIBrary. Het zijn octrooi-informatiecentra die erkend zijn door de European Patent Office (EPO) en opgericht door de nationale octrooidiensten van de lidstaten van de EPO. België telt een aantal van deze centra: het nationaal octrooibureau (de Belgische Dienst voor de Intellectuele Eigendom), regionale informatiepunten en sectoriële PATLIB-centra, ook gekend als Octrooicellen. De meeste PATLIB-centra beperken hun dienstverlening niet tot octrooien, maar ondersteunen ook vragen over andere intellectuele eigendomsrechten.

Je kan aankloppen bij een PATLIB-centrum als je volgende vragen hebt:

- algemene vragen over octrooien of de bescherming van intellectuele eigendom. Zij bezorgen je gratis algemene informatie;
- een heel concrete vraag rond de bescherming van een specifiek innovatieproject. Je stelt je bijvoorbeeld de vraag of jouw vinding wel octrooieerbaar is? Tegen betaling geven zij je individueel advies;
- is jouw uitvinding wel nieuw? Welke octrooien hebben je concurrenten of welke octrooien bestaan er al binnen een bepaald domein? Tegen betaling verrichten zij opzoeken in de octrooidatabanken.

Een aantal van deze diensten bieden de PATLIB-centra gratis aan, andere tegen betaling. Elk PATLIB-centrum hanteert op dit vlak zijn eigen regels. Het schrijven en indienen van een octrooiaanvraag behoort evenwel niet tot de taken van een PATLIB-centrum.

De sectoriële PATLIB-centra zijn geïntegreerd in grote expertisecentra, concreet SIRRIS, CENTEX-BEL en Buildwise. Aanvullend op het verschaffen van informatie betreffende intellectuele eigendomsrechten, kunnen ze jouw kmo begeleiden in allerlei domeinen waaronder subsidieregelingen, technologische expertise of het opzoeken van partners op Europese schaal. Zij kunnen ook de weg openen naar een technische ondersteuning vanuit het onderzoekscentrum.

Leer in hoofdstuk 2 Koken kost geld waarom en hoe je zelf ook al de octrooidatabanken kan raadplegen.

9.3. De vrije octrooigemachtigden

Een vrije octrooigemachtigde is een octrooigemachtigde die niet in dienst is bij een bedrijf (een zogenaamde 'industriegemachtigde'), maar die zijn functie als vrij beroep uitoefent, vaak binnen een zogenaamd octrooibureau.

Een Belgisch octrooigemachtigde is een officieel beëdigd persoon, die gekwalificeerd is om een octrooiaanvrager of -houder te vertegenwoordigen voor de officiële nationale octrooiverlenen-

de instantie (DIE). Je kan hem/haar machtigen om voor jou op te treden (via een volmacht).

Een Europees octrooigemachtigde (Engels: European patent attorney) is een officieel beëdigd persoon, die gekwalificeerd is om een octrooiaanvrager of -houder te vertegenwoordigen voor het Europees Octrooibureau (EPO - European Patent Office).

LET OP!

Een octrooigemachtigde is

- GEEN JURIST OF ADVOCaat
- WEL een exacte of toegepaste WETENSCHAPPER met een academische opleiding, zoals een burgerlijk of bio-ingenieur.

Om de nodige beroepservaring op te doen, hebben ze eerst (tot 6 jaar) stage doorlopen bij een erkend octrooigemachtigde of een octrooidienst, aangevuld met een (juridische) studie. Tenslotte moeten zij slagen voor een kwalificatie-examen.

WAAROM EN WANNEER EEN BEROEP DOEN OP EEN OCTROOIGEMACHTIGDE?

- Voor een voorafgaande adviesverlening over de octrooieerbaarheid van je uitvinding, voor het verrichten van een informeel nieuwheidsonderzoek en voor een analyse van de beste octroostrategie (timing, procedure) voorafgaand aan het opmaken en indienen van een octrooiaanvraag.
- Voor de opmaak en de indiening van jouw octrooiaanvraag, met best een zo groot mogelijke beschermingsomvang, zonder daarbij in aanvaring te komen met derden, en met een zo laag mogelijke kans op omzeiling van jouw eigen octrooi door derden.
- Voor de strikte opvolging van de procedure na de indiening.
- Voor de bewaking van jouw octrooi(en). Door op geregelde tijdstippen gericht te zoeken en analyses te maken van nieuwe gepubliceerde octrooiaanvragen worden inbreuken op jouw octrooi(en) opgespoord.
- Tijdens juridische procedures met betrekking tot de geldigheid of de namaak van een octrooi.

Lees in hoofdstuk 1 De ingrediënten alles over de verschillende octrooieerbaarheidsvoorwaarden.

Lees in hoofdstuk 3 De bereiding alles over de belangrijkste strategische keuzes.

LET OP!

Jouw octrooi(aanvraag) kan publiek domein worden wanneer je de formaliteiten of de betalingen van de officiële taksen niet correct of niet tijdig verricht!

Het is essentieel om zicht te krijgen op wat je als kmo echt wil en wat de visie van de octrooigemachtigde is op het vlak van beschermingsstrategie.

- Door de conclusies (claims) nauw te formuleren, is de kans op een vlotte procedure groter en de afloop meer voorspelbaar. Maar finaal heb je dan een octrooi met een beperktere beschermingsomvang.
- Door de conclusies (claims) ruimer te formuleren, krijg je een octrooiaanvraag met een grotere beschermingsomvang. Soms impliceert dit evenwel een minder vlot verloop, bijkomende kosten en een minder zekere afloop. Anderzijds heb je dan wel kans op een finaal sterk octrooi met ruimere valorisatiemogelijkheden en bijgevolg ruimere inkomsten.

WAAR KAN IK EEN OCTROOIGEMACHTIGDE VINDEN?

De officiële lijst van alle erkende Belgische octrooigemachtigden wordt in principe jaarlijks gepubliceerd op de website van de Belgische Dienst voor de Intellectuele Eigendom: economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Intellectual-property/Liste_mandataires_brevets.pdf.

Op de website van het Europees Octrooibureau www.epo.org vind je een databank met alle erkende Europees octrooigemachtigden.

HOE KIES JE EEN OCTROOIGEMACHTIGDE?

- Het is misschien een boutade, maar praten helpt! Een eerste verkennend gesprek, in de regel kosteloos, leert je de persoon achter de gemachtigde kennen en zijn aanpak te ontdekken. Je krijgt bovendien zicht op de kosten en de manier waarop deze aangerekend worden. Vraag gerust naar referenties en een kopie van de door hem of haar reeds ingediende octrooiaanvragen binnen hetzelfde technologiedomein.

- Kies een gemachtigde uit het juiste vakgebied: een chemicus heeft misschien niet de juiste achtergrond voor jouw uitvinding binnen het domein van de elektronica.
- Niet enkel de prijs mag bepalend zijn: ga op zoek naar de geknipte persoon met het juiste profiel voor jouw project en onderneming.
- Grasduin zelf al even in de octrooidatabanken op zoek naar octrooien binnen je technologiedomein of sector. Kijk welke octrooigemachtigden deze octrooien hebben ingediend, wat het resultaat was van het nieuwheidsrapport (search report), wie hun opdrachtgevers waren en wat het verschil is in hun aanpak: hoe goed is de aanvraag onderbouwd (bijvoorbeeld op 2 of 20 pagina's), hoe ruim zijn de claims geformuleerd, enz.

9.4. De merken- en modellengemachtigden

De procedure voor de aanvraag van een Benelux-merk of model is op zich niet zo moeilijk, zeker niet als je je even verdiept in de massa informatie die onder andere het BOIP ter beschikking stelt via: www.boip.int. Nochtans leert de ervaring dat de saus al gauw eens onverwachts begint te schiften en de vraag is of je dat risico wil lopen. Een saus maken is meer dan wat ingrediënten mengen.

Daarom kan je steeds zo'n hulpkok machtigen om voor jou op te treden en het depot te verrichten. Dit kan bijvoorbeeld een gespecialiseerde jurist, advocaat of octrooigemachtigde zijn, een zogenaamde Benelux-merken- of -modellengemachtigde. Hoewel deze titel op zich geen erkenning of specifieke kwalificaties vereist, mag men er vanuit gaan dat deze gemachtigden een bijzondere ervaring en kennis hebben in deze materie. Je kan hun contactgegevens eenvoudig online terugvinden in de Gouden Gids®. De gemachtigden die lid zijn van de Beneluxvereniging voor Merken- en Modellenrecht (BMM), vind je terug op www.bmm.be.

Een Europees merken- of modellengemachtigde (Engels: European trademark/design attorney) is een persoon die gekwalificeerd is om je als deposant te vertegenwoordigen voor het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie (EUIPO) bij onder andere het deponeren van een Uniemark of gemeenschapsmodel. Op de website van EUIPO vind je een databank van de Europese merk- en modellengemachtigden: euipo.europa.eu/eSearch/#advanced/representatives.

WAAROM EN WANNEER EEN BEROEP DOEN OP EEN GEMACHTIGDE?

- Voor een **adviesverlening** over de bescherming van je merk of model, voorafgaand aan de opmaak en indiening van je depot. Wat je merkenbescherming betreft, behandelen zij concreet vragen als:
 - Welk aspect van je merk kan je het best beschermen?
 - Dien je je merk als woordmerk in of in combinatie met je logo en wat biedt dan de beste bescherming?
 - Heeft je merk wel voldoende onderscheidend vermogen? Is het niet te beschrijvend?
 - Is het nog wel beschikbaar? En wat is nu, op basis van de resultaten van het beschikbaarheidsonderzoek, de kans dat jij alsnog in aanvaring komt met andere merkhouders en hoe sterk sta je dan?
 - Welke diensten- en warenklassen moet je kiezen en hoeveel?
- Voor de **opmaak en de indiening van jouw depot en de strikte opvolging van de procedure na het depot**.
- Voor de **bewaking van jouw merk(en)**: zo kan je tijdig een oppositieprocedure opstarten tegen identieke of gelijkaardige merken die gedeponeerd worden.

Lees in hoofdstuk 2 Koken kost geld meer over de opzoeking in merkenregisters.

Vergeet niet: een depot zal niet door het BOIP of EUIPO geweigerd worden omdat het identiek of gelijkaardig is aan jouw geregistreerd merk. Als merkhouder dien je zelf je merken te bewaken en indien nodig op te treden!

9.5. De IP-consultants

Intellectual Property-consultants zijn personen met diverse achtergronden: zij kunnen een economische vorming hebben, kunnen het examen voor octrooigemachtigde afgelegd hebben, kunnen een juridische achtergrond hebben of nog maken zij een combinatie van voorgaande disciplines. IP-consultants zorgen ervoor dat zij intellectuele eigendom vanuit businessperspectief benaderen. Deze bureaus zijn nog niet heel talrijk maar zijn een opkomende sector.

IP-juristen zijn gespecialiseerde juristen die je toelaten om gestructureerd en van bij de aanvang van het project te waken over de optimale bescherming van jouw intellectuele eigendom en de valorisatie ervan via licenties, agentuur, distributie, franchising, enz. Zij staan in voor de redactie en de onderhandeling van de nodige contracten en dit vanuit een specifieke businessapproach.

Enkelen onder hen werken ook op vaste mandaatbasis als bedrijfsjurist binnen de kmo zelf. Dit heeft als voordeel dat zij de onderneming, haar mensen en producten goed kennen en dus een beschermingsbeleid kunnen uitstippelen op maat van jouw onderneming. Het zijn generalisten die kennis hebben van alle domeinen en aspecten van intellectuele eigendom, met vaak ook een ruimere focus op andere zaken als financiering, fiscale implicaties, subsidiemogelijkheden, enz.

9.6. De gespecialiseerde advocaten

Anders dan juristen, ligt de eigenheid van de advocaat in het pleiten van geschillen voor de bevoegde rechtbanken. Dit neemt niet weg dat hun dienstverlening ruimer is en zij ook kunnen adviseren, los van enig geschil. De keuze van de advocaat is vrij en in principe kan iedere advocaat alle soorten zaken behandelen.

Nochtans is het geen overbodige luxe om een advocaat te kiezen die, door bijkomende opleidingen en specialisaties, specifieke kennis en ervaring heeft verworven in de materie van de intellectuele rechten en aanverwante rechtsdo-
meinen.

LET OP!

Formeel gezien mogen advocaten ook octrooiaanvragen indienen en de ervaring leert dat sommigen dit ook effectief doen. Hou evenwel in gedachten dat advocaten meestal geen wetenschappelijke of technische achtergrond hebben. Bijgevolg kunnen zij deze aspecten van de vinding moeilijk inschatten en vertalen in een correcte claim met een maximale beschermingsomvang.

HOE KIES JE ZO EEN ADVOCAAAT?

- Ga te rade bij de advocaat of jurist op wie je regelmatig beroep doet. Hij kent jouw bedrijf en kan je gericht doorverwijzen naar een confrater die niet alleen over bijzondere ervaring beschikt, maar bovendien een profiel heeft dat past bij jouw onderneming.
- Ga te rade bij collega-ondernemers die al met gelijkaardige problemen geconfronteerd zijn geweest en je misschien een advocaat kunnen aanbevelen waarin zij reeds vertrouwen stelden.
- Ga naar de website van de Orde van Vlaamse Balies (OVb) (www.advocaat.be) waar je via een zoekopdracht een advocaat kan opzoeken op regio én op voorkeurmaterie. Zoek op 'intellectuele rechten' of op 'handelsover-

eenkomsten en handelsdistributierecht' voor geschillen rond handelsovereenkomsten (agentuur, verkoopconcessie, franchising, enz.), handelspraktijken of mededingingsrecht. Zoek op 'varia' voor zaken over informaticarecht of farmaceutisch en medisch recht.

Let op: Het is de advocaat zelf die hier heeft aangeduid welk soort recht, en dus welke soort zaak, hij bij voorkeur behandelt.

Een kmo uit de IT-sector, louter gespecialiseerd in het ontwikkelen van concepten voor de architectuur van software, had een nieuw dergelijk concept ontwikkeld (waarde: €+2.000.000). Dat concept was op zich niet octrooieerbaar en tegelijkertijd vrij snel en gemakkelijk kopieerbaar. Omdat zij met dit concept naar een geïnteresseerde klant wilden stappen, die meer toelichting wou over de inhoud van het concept, werd een advocaat gevraagd een geheimhoudingsovereenkomst op te maken. De standaardgeheimhoudingsovereenkomst werd ondertekend en het concept werd onthuld. Later moest het getekende contract terug bovengehaald worden om de betrokken contractpartij te wijzen op haar plichten. Na analyse bleek in het contract te zijn opgenomen dat de geheimhoudingsplicht niet gold ten aanzien van informatie die “concepten bevat die verband houden met informatieverwerking.”

LET OP!

Gevaar voor ad-hocdienstverlening: kennis van de specifieke rechtsmaterie is één zaak, kennis van de eigenheid van je bedrijf, haar producten en diensten is een andere zaak!

9.7. De beheersvennootschappen

Iedereen kent wel SABAM. Jaarlijks krijgen we naast onze belastingbrief nu ook de stilaan gekende bruine omslag van REPROBEL voor de aangifte van verschuldigde kopieerrechten.

Ja, beheersvennootschappen zijn in onze perceptie herleid tot een soort belastinginstanties die er enkel op uit zijn allerlei middelen te verzinnen om vergoedingen te kunnen innen.

Een mens zou haast vergeten dat deze beheersvennootschappen ook een belangrijke hulpfactor kunnen zijn. Misschien ben je vanuit jouw kmo actief als fotograaf, cameraman, graficus, designer, tekenaar, architect, uitgever of producent van audiovisuele werken.

Is je bedrijf auteursrechthebbende of houder van een naburig recht dan kan je zelf instaan voor het beheer van je rechten en deze rechten zelf innen bij elkeen van de gebruikers. Je kan er echter ook voor kiezen om je aan te sluiten bij een collectieve beheersvennootschap en zodoende het beheer en de inning (van een deel) van je rechten overlaten aan deze vennootschap.

Zie in de bijlagen hierna voor een volledig overzicht van alle erkende beheersvennootschappen en hun contactgegevens.

Bijlage A: Nuttige adressen en contactgegevens

A.1. OFFICIËLE INSTANTIES

A.1.1. ALGEMENE INFORMATIE BETREFFENDE INTELLECTUELE EIGENDOM

> Nationale overheidsdienst

FOD ECONOMIE, KMO, MIDDENSTAND EN ENERGIE
DIENST VOOR DE INTELLECTUELE EIGENDOM (DIE)

City Atrium – Vooruitgangstraat, 50 – BE-1210 Brussel

T (gratis nr.): 0800 120 33

Vanuit het buitenland: +32 800 120 33

F (gratis nr.): 0800 120 57

Vanuit het buitenland: +32 800 120 57

E-mail: info.eco@economie.fgov.be

economie.fgov.be/nl/themas/intellectuele-eigendom/instellingen-en-actoren/dienst-voor-de-intellectuele

> Europese informatieverstrekking

IPR HELPDESK (VOOR IER-VRAGEN BETREFFENDE PROJECTEN MET EU-STEUN)

Algemeen: www.iprhelpdesk.eu

INNOVACCESS (VOOR IER-VRAGEN BETREFFENDE PROJECTEN ZONDER EU-STEUN)

Algemeen: www.innovaccess.eu/

> Internationale informatieverstrekking

WIPO - WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION OMPI - ORGANISATION MONDIALE DE LA PROPRIETE INTELLECTUELLE

34, chemin des Colombettes – CH-1211 Genève 20

T +41 (0)22 338 91 11 – F +41 (0)22 733 54 28

Algemeen: www.wipo.int

Specifieke link voor kmo's: www.wipo.int/sme

WIPO GOLD as one-stop gateway to WIPO's global collections of searchable IP data:

www.wipo.int/wipogold/en/

WIPO Arbitration and Mediation Center: www.wipo.int/amc/en/

A.1.2. OCTROOIBUREAUS

> Nationaal octrooibureau voor België

FOD ECONOMIE, KMO, MIDDENSTAND EN ENERGIE

DIENST VOOR DE INTELLECTUELE EIGENDOM (DIE)

City Atrium – Vooruitgangstraat, 50 – BE-1210 Brussel

T (gratis nr.): 0800 120 33

Vanuit het buitenland: +32 800 120 33

F (gratis nr.): 0800 120 57

Vanuit het buitenland: +32 800 120 57

Overzicht van de specifieke contactgegevens (voor opzoeken, vragen van juridische aard, vragen met betrekking tot het gebruik van Benelux Patent Platform) op: economie.fgov.be/nl/themas/intellectuele-eigendom/instellingen-en-actoren/dienst-voor-de-intellectuele

> Adressen nationale octrooibureaus van de lidstaten van de Europese Octrooiorganisatie (EPO)

zie www.epo.org/applying/national.html

> Europees Octrooibureau

EOB – EUROPEES OCTROOIBUREAU

EPO - EUROPEAN PATENT OFFICE

DE-80298 München

T gratis: 00 800 80 20 20 20

www.epo.org

A.1.3. MERKENBUREAUS EN BUREAUS VOOR TEKENINGEN EN MODELLEN

> Regionaal merkenbureau voor de Benelux-landen en regionaal bureau voor tekeningen en modellen voor de Benelux-landen

BOIP – BENELUX OFFICE FOR INTELLECTUAL PROPERTY (BENELUX-BUREAU VOOR DE INTELLECTUELE EIGENDOM)

Bordewijklaan 15 – NL-2591 XR Den Haag – NL-2509 LK Den Haag

T 078 052 242 (vanuit België) iedere werkdag tussen 8.30 en 17.00 uur

Op de website is een contactformulier voor handen: www.boip.int

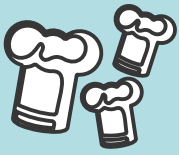
> Europees merkenbureau en Europees bureau voor tekeningen en modellen

EUIPO – EUROPEAN UNION INTELLECTUAL PROPERTY OFFICE (VROEGER: OHIM)

Avenida de Europa 4 – ES-03008 Alicante

T +34 965 139 100 – E-mail: information@oami.europa.eu.

oami.europa.eu

A.1.4. DOMEINNAAMREGISTRATIE

> DNS.BE

BELGISCHE VERENIGING VOOR INTERNET DOMEINNAAM REGISTRATIE DNS Belgium vzw

Ubicenter – Philipssite 5 bus 13 – BE-3001 Leuven

T +32 (0)16 28 49 70 – F +32 (0)16 28 49 71

Contactformulier op de website: www.dnsbelgium.be

> EURid.EU

THE EUROPEAN REGISTRY OF INTERNET DOMAIN NAMES EURid vzw

Telecomlaan 9 – BE-1831 Diegem

T +32 (0)2 401 27 50

E-mail: info@eurid.eu

www.eurid.eu

> ICANN.ORG

INTERNET CORPORATION FOR ASSIGNED NAMES AND NUMBERS ICANN

Rond Punt Schuman 6 bus 5 – BE-1040 Brussel

T +32 (0)2 894 74 14

E-mail: icann@icann.org

www.icann.org

A.1.5. VLAAMSE OVERHEIDSINSTELLINGEN

> AGENTSCHAP INNOVEREN & ONDERNEMEN

Koning Albert II-laan 35 bus 12 – BE-1030 Brussel

T 0800 20 555

E-mail: info@vlaio.be

www.vlaio.be

De contactgegevens van de vijf provinciale kantoren zijn te vinden op de website.

> FLANDERS INVESTMENT & TRADE (FIT)

VLAAMS AGENTSCHAP VOOR INTERNATIONAAL ONDERNEMEN

Koning Albert-II-laan 37 – BE-1000 Brussel

T 02 504 87 11

E-mail: info@fitagency.be

www.flandersinvestmentandtrade.com/

De contactgegevens van de entiteiten van het binnenlands en buitenlands netwerk zijn te vinden op de website.

A.2. PATLIB-CENTRA

> Nationaal PATLIB centrum

(zie DIE ook al vermeld onder A.1.1.)

> PATLIB-centra verbonden aan een universiteit

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN – KU LEUVEN

KU Leuven Research & Development (LRD)

Waaistraat 6 – BE-3000 Leuven

T +32 (0)16 32 65 00

E-mail: lrd@kuleuven.ac.be

www.lrd.kuleuven.be

> Sectoriële PATLIB-centra

WETENSCHAPPELIJK EN TECHNOLOGISCH ONDERZOEKSCENTRUM VOOR DE BELGISCHE TEXTIELNIJVERHEID
CENTEXBEL

Technologiepark 70 – BE-9052 Zwijnaarde

T +32 (0)9 220 41 51

E-mail: info@centexbel.be

Algemeen: www.centexbel.be

HET INNOVATIECENTRUM VOOR DE BOUWSECTOR BUILDWISE (VOORHEEN WTCB)

Lozenberg 7 – BE-1932 Sint-Stevens-Woluwe (Zaventem)

T + 32 (0)2 655 77 11

E-mail: ocbc@buildwise.be

www.buildwise.be/nl/normalisatie-certificering/octrooicel

KENNISCENTRUM VAN DE TECHNOLOGISCHE INDUSTRIE Sirris

Gaston Geenslaan 8 – BE-3001 Heverlee

T +32 (0) 16 36 02 70

E-mail: patent@sirris.be

www.sirris.be

A.3. OCTROOICELLEN

(zie informatie onder A.2.)

WETENSCHAPPELIJK EN TECHNOLOGISCH ONDERZOEKSCENTRUM VOOR DE BELGISCHE TEXTIELNUIVERHEID
CENTEXBEL

HET INNOVATIECENTRUM VOOR DE BOUWSECTOR BUILDWISE (VOORHEEN WTCB)

KENNISCENTRUM VAN DE TECHNOLOGISCHE INDUSTRIE Sirris

BELGISCHE FEDERATIE VAN DE CHEMISCHE INDUSTRIE EN LIFE SCIENCES

Essenscia

BluePoint – A. Reyerslaan 80 – 1030 Brussel

T + 32 (0)2 238 97 87

E-mail: info@essenscia.be

www.essenscia.be

A.4. OCTROOIGEMACHTIGDEN

Je kan het volledige adressenbestand van alle erkende octrooigemachtigden terugvinden op:

- de website van het Europees Octrooibureau (EPO) onder de rubriek “Applying for a Patent”, “Find a professional representative”: www.epo.org/applying/online-services/representatives.html
- de website van de Dienst voor de Intellectuele Eigendom (DIE): economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Intellectual-property/Liste_mandataires_brevets.pdf

A.5. MERKEN- EN MODELLENGEMACHTIGDEN

> BENELUXVERENIGING VOOR MERKEN- EN MODELLENRECHT

www.bmm.be

> MERKEN- EN MODELLENGEMACHTIGDEN TE VINDEN OP DE WEBSITE VAN EU-IPO (VROEGERE OHIM)

euipo.europa.eu/eSearch/#advanced/representatives

A.6. BEHEERSVENNOOTSCHAPPEN VAN AUTEURSRECHTEN

Het jaarverslag 2018 van de Controledienst van de vennootschappen voor het beheer van auteursrechten en naburige rechten (FOD Economie) bevat een oplijsting van de 26 beheersvennootschappen (met contactgegevens) die in 2017 beschikten over een vergunning om hun activiteiten uit te oefenen op het Belgische grondgebied. Deze lijst is opgenomen in bijlage bij genoemd jaarverslag en te consulteren op: economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Intellectual-property/Voorstelling-beheersvennootschappen-auteursrechten.pdf

FOD ECONOMIE, KMO, MIDDENSTAND EN ENERGIE

Algemene Directie Economische Inspectie – Centrale Diensten – Front Office

City Atrium - Vooruitgangstraat 50 – BE-1210 Brussel

T 0800 120 33

E-mail: info.eco@economie.fgov.be

economie.fgov.be/nl/over-de-fod/structuur-fod-economie/organigrammen/de-algemene-directie

10. Keukenlatijn

Laat je niet meer onder tafel praten door anderen.

10.1. Keukenjargon

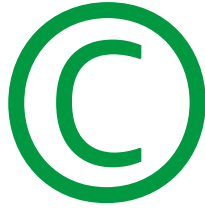
In de bijlage hebben wij het belangrijkste keukenjargon voor jou verzameld in een handige verklarende begrippenlijst met verwijzing naar het hoofdstuk waar het betreffende begrip ter sprake komt.

10.2. Keukensymbolen

Ook de pers raakt al eens van de kook bij zoveel symbolen. Zo bracht Vacature¹ in 2006 een reportage over octrooien onder de titel “De patentenoorlog”, met als illustratie een symbool van een geregistreerd merk. Tijd om een aantal misverstanden uit de wereld te helpen!

¹ Vacaturemagazine 10/11/06

WAT BETEKENT HET?

© staat symbool voor copyright (auteursrecht). Het zegt met andere woorden dat er “auteursrechten” worden geclaimd op het werk waarop het ©-symbool vermeld staat. Staat er tevens een naam van een (rechts)persoon bij vermeld, dan zegt het ook WIE deze auteursrechten claimt.

Eigenlijk kan een zogenaamde copyright notice 4 claims bevatten:

1. dat er auteursrechten op het werk geclaimd worden;
2. wie die auteursrechten claimt;
3. wat de datum van (eerste) publicatie is;
4. wat de gebruiksrechten zijn.

WIE HEEFT DE AUTEURSRECHTEN OP EEN WERK?

Dit is in principe steeds de oorspronkelijke auteur van het werk.

Let op: de oorspronkelijke auteur kan alleen maar een natuurlijke persoon zijn, de persoon die (eventueel in jouw opdracht) het werk gecreëerd heeft. Hij of zij kan dus nooit een rechtspersoon zijn.

Maar: jouw vennootschap kan wel de auteursrechten op het werk krijgen door een geschreven contract of via een vermoeden van overdracht, gecreëerd door de wet. Een rechtspersoon kan zodoende wel rechthebbende worden op de auteursrechten.

WAAROM ZOU IK EEN COPYRIGHT NOTICE OP MIJN PRODUCTEN ZETTEN?

Het vraagt maar een kleine moeite om te vermelden en het heeft meteen een aantal belangrijke voordelen. Een copyright notice creëert namelijk een zogenaamd wettelijk vermoeden dat de vermelde (rechts)persoon de auteursrechthebbende is, wat maakt dat de bewijslast omgedraaid wordt. Concreet betekent dit dat:

1. je niet meer hoeft te bewijzen dat jij de auteursrechten claimt op het werk;
2. het dan eventueel aan de tegenpartij is om te bewijzen dat niet jij maar hij die rechten bezit.

VERPLICHT?

Neen, op zich ben je **niet verplicht** dit te vermelden. Als je het niet vermeldt, kan je echter geen beroep doen op de voordelen van het wettelijk vermoeden van auteurschap.

Trouwens, het is niet omdat er geen copyright notice staat, dat er geen auteursrechten geclaimd worden of geen auteursrechten meer kunnen geclaimd worden. De auteur geniet immers auteursrechten zonder dat hij verplicht is hiervoor ook maar enige formaliteit te vervullen.

Concreet:

Auteursrechtelijke werken, ook zonder copyright notice, kunnen niet zomaar gekopieerd of gebruikt worden.

Ontdek in hoofdstuk 7 Mee-etters hoe je de

LET OP!

De oorspronkelijke auteur

De oorspronkelijk auteur geniet als natuurlijke persoon wel een aantal morele rechten, waaronder het recht op vaderschap (het zogenaamde paterniteitsrecht). Dit betekent dat de oorspronkelijke auteur in principe het recht heeft om het vaderschap van zijn auteursrechtelijke creatie op te eisen. Zo kan hij eisen dat zijn naam expliciet op zijn werk of creatie wordt vermeld.

Maar: hoewel de oorspronkelijke auteur nooit globaal afstand kan doen van zijn morele rechten, kan je wel onder bepaalde voorwaarden en via een geschreven contract, met hem (voorafgaand) bedingen dat hij afziet van het recht zijn naam vermeld te zien op het werk.

Leer hoe je in 4 stappen zelf een correcte copyright notice kan maken!

Stap 1:

Vermeld ofwel het ©-symbool ofwel voluit "COPYRIGHT" of combineer beiden: "© COPYRIGHT".

> ©

Stap 2:

Vermeld de oudste datum van publicatie. LET OP: dit is niet de datum van de dag waarop je de copyright notice op het werk aanbrengt! Het is de datum waarop het werk voor het eerst gepubliceerd werd, los van eventuele latere aanpassingen. Als het gaat om een aangepaste versie, dan moeten de jaren van wijziging ook worden vermeld.

> © 2004-2020

Stap 3:

Vermeld jouw officiële vennootschapsnaam (zoals vermeld in de statuten en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad) en rechtsvorm, eventueel gevolgd door je ondernemingsnummer.

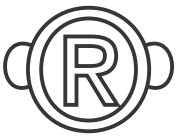
> © 2004-2020 Agentschap Innoveren & Ondernemen

Stap 4:

Vermeld de rechten die je toekent aan de gebruiker van het werk. Vermeld "alle rechten voorbehouden" wanneer je geen rechten toekent aan derden, met uitzondering van de eventueel door de wetgeving dwingend toegestane rechten.

> © 2004-2020 Agentschap Innoveren & Ondernemen – alle rechten voorbehouden

Lees in hoofdstuk 1 De ingrediënten en in hoofdstuk 2 Koken kost geld alles over auteursrechten en de bescherming ervan.

WAT BETEKENT HET?

® staat symbool voor “registered”, het zegt met andere woorden dat het teken “geregistreerd” is als merk.

LET OP!

Het is een loutere bewering voor rekening van de (rechts)persoon die het symbool gebruikt. Het heeft op zich geen enkele juridische waarde of betekenis.

Leer hoe je dit gemakkelijk kan checken in hoofdstuk 2 Koken kost geld.

LET OP!

Het creëert dus ook geen wettelijk vermoeden of een omkering van de bewijslast zoals dat bij het ©-symbool wel het geval is.

WAAROM ZOU IK EEN ®-SYMBOOL OP MIJN MERK ZETTEN?

Het vraagt maar een kleine moeite om te vermelden en het heeft een niet te onderschatten signaalfunctie.

Het informeert derden dat jouw (handels)naam of logo geregistreerd is als merk en dus niet zomaar kan nagemaakt of gebruikt worden. Je onderscheidt duidelijk jouw merknaam van andere namen en vermeldingen op je product, waardoor deze naam als merk aan onderscheidend vermogen kan winnen en uitgroeien tot een sterk merk.

In de perceptie van je klanten komt het ongetwijfeld professioneel over.

Vergelijk het met een koksmuts: iedereen kan een koksmuts opzetten, zelfs de grootste keukenuitgever. Het zegt op zich niets, maar zie je in een restaurant iemand met een koksmuts op dan herken je wel meteen de chef.

Het is een sterk statement en het onderscheidt de kok van de rest van het restaurantpersoneel.

VERPLICHT?

Neen, op zich ben je niet verplicht dit te vermelden, ook al is jouw naam of logo daadwerkelijk geregistreerd als merk.

Remember:

Het vermelden van het ®-symbool is geen voorwaarde om te kunnen genieten van de merkenrechtelijke bescherming.

Dus:

Het is niet omdat er geen ®-symbool op een (handels)naam of logo staat, dat ze niet geregistreerd zijn als merk.

Omgekeerd is het ook zo dat, als er wel een ®-symbool bij een teken staat, dit niet noodzakelijk betekent dat dit teken als merk geregistreerd is. De praktijk leert dat dit symbool soms bij een (handels)naam of logo wordt vermeld zonder een voorafgaande registratie.

Als het merk al geregistreerd is, zegt het nog niet voor welke landen dit is gebeurd. In de praktijk kan het voorvallen dat op een product in België een ®-symbool wordt vermeld, terwijl het merk bijvoorbeeld enkel in Frankrijk geregistreerd is en in België dan ook geen merkenbescherming geniet.

LET OP!

Je gebruikt het ®-symbool best niet wanneer je merk (nog) niet werd geregistreerd. Zo zou je immers je klanten misleiden, wat in strijd is met de eerlijke handelspraktijken.

EN WAT BETEKENT DAN “TM”

TM staat symbool voor trademark, wat in principe zegt dat de naam of het logo een niet-geregistreerd handelsmerk is dat gebruikt wordt ter onderscheiding van producten en diensten. Het is een loutere bewering voor rekening van de (rechts)persoon die het symbool gebruikt. Het heeft op zich geen enkele juridische waarde of betekenis, maar kan net als bij het ®-symbool handig zijn om te vermelden. Heb je een teken als merk gedeponneerd dan kan je alvorens het daadwerkelijk geregistreerd is al het TM-symbool eraan plaatsen.

De eigenaar kan het TM-symbool blijven gebruiken, zelfs wanneer een aanvraag tot inschrijving van het merk wordt afgewezen.

Lees in hoofdstuk 1 De ingrediënten en in hoofdstuk 2 Koken kost geld alles over merken en de bescherming ervan.

PATENTED

WAT BETEKENT HET?

Wanneer op (de verpakking van) een product “patented” wordt vermeld, dan geeft dit aan dat het product door middel van een octrooi beschermd wordt.

LET OP!

Soms wordt “patented” op een misleidende manier gebruikt. Zo kan het voorkomen dat er helemaal geen octrooi verleend werd voor het product of dat het octrooi inmiddels vervallen is. Octrooien zijn nationale rechtstitels: het is dus mogelijk dat een product in bepaalde landen wel door een octrooi beschermd wordt en in andere landen dan weer niet.

WAAROM ZOU IK “PATENTED” OP MIJN PRODUCT ZETTEN?

Het vraagt maar een kleine moeite om te vermelden en het heeft een niet te onderschatten signaalfunctie. Het informeert derden dat (een onderdeel van) jouw product beschermd wordt via een octrooi en dus niet gekopieerd mag worden.

In de perceptie van je klanten komt het ongetwijfeld professioneel over.

EN WAT BETEKENT DAN “PATENT PENDING”?

Wanneer “patent pending” wordt vermeld op een product of diens verpakking, dan geeft dit aan dat er voor het product een octrooiaanvraag werd ingediend, maar dat het octrooi nog niet werd verleend. In principe mag men “patent pending” niet meer gebruiken van zodra de octrooiaanvraagprocedure wordt stopgezet.

LET OP!

Je gebruikt “patent pending” en “patented” best enkel wanneer je respectievelijk een octrooiaanvraag hebt ingediend waarvoor de aanvraagprocedure nog loopt of het octrooi werd verleend. Bij elk ander gebruik misleid je immers jouw klanten, wat in strijd is met de eerlijke handelspraktijken.

Lees in hoofdstuk 1 De ingrediënten en in hoofdstuk 2 Koken kost geld alles over octrooien en de bescherming ervan.

Bijlage A: Keukenjargon

AUTEURSRECHT

Een auteur van een werk dat creatief en origineel is en een concrete vorm heeft, verkrijgt hier automatisch auteursrechten op waardoor hij als enige het recht heeft dit werk te exploiteren. De auteur (fysieke persoon) verkrijgt twee types van auteursrechten: vermogensrechten en morele rechten. De auteur kan derden toestemming geven het werk te gebruiken, waarbij evenwel alle voorwaarden in acht moeten worden genomen die door de auteur worden opgelegd. De auteur kan eveneens de vermogensrechten aan iemand anders overhevelen, verkopen of nalaten bij erfenis. De bescherming door het auteursrecht is niet verbonden aan formaliteiten en vereist geen registratie. Het auteursrecht beschermt ook software.

[Meer info > Hfdst. 1, 7 en 10](#)

BEDRIJFSGEHEIM

Een bedrijfsgeheim omvat alle knowhow en bedrijfsinformatie (zoals commerciële informatie, recepturen, klantenbestanden,...) die waardevol is omdat ze geheim is. Het is belangrijk te kunnen aantonen welke maatregelen genomen worden om de geheimhouding ervan te verzekeren.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

BENELUX-BUREAU VOOR DE INTELLECTUELE EIGENDOM (BOIP)

De officiële instantie in de Benelux voor de registratie van merken en modellen. Bij BOIP kan ook een bewijs van vaste datum verkregen worden via het i-DEPOT. BOIP is onderdeel van de Benelux-organisatie voor de Intellectuele Eigendom.

[Meer info > Hfdst. 1, 2, 4 en 9](#)

BENELUX-MERK

Een Benelux-merk is een merk dat gedeponeerd en ingeschreven is bij het Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom. Dit merk heeft territoriale werking in België, Nederland en Luxemburg.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

BENELUX-MERKENREGISTER

Alle Benelux-merken worden, samen met de Uniemerken en de internationale merken met geldigheid in de Benelux, opgenomen in het Benelux-merkenregister.

[Meer info > Hfdst. 2](#)

BENELUX TEKENING OF MODEL

Een Benelux tekening of model is een model dat gedeponeerd en ingeschreven is bij het Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom. Deze tekening of dit model heeft territoriale werking in België, Nederland en Luxemburg.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

BENELUX-MODELLENREGISTER

Register van alle geregistreerde Benelux-modellen.

[Meer info > Hfdst. 2](#)

BESCHERMINGSOMVANG

De beschermingsomvang van een octrooi wordt bepaald door de beschrijving van de uitvinding (uitgedrukt in claims). De claims vormen de juridische basis waarop de octrooihouder zijn exclusieve rechten uitoefent en ook kan afdwingen. Een inbreuk wordt vastgesteld als het vermeende inbreukmakende product voorzien is van alle elementen van een (onafhankelijke) claim, of als het alle stappen doet die in de claim opgesomd staan. Het is niet vereist dat aan de definitie van alle claims wordt voldaan, eentje is al voldoende.

[Meer info > Hfdst. 3 en 9](#)

BLANKETING

Een beschermingsstrategie bij octrooiering waarbij getracht wordt een monopolie te verwerven op heel het (productie)proces via een reeks octrooien gespreid over de verschillende aspecten van het proces.

[Meer info > Hfdst. 3](#)

BOIP

Afkorting van Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom (Benelux Office for Intellectual Property).

[Meer info > Hfdst. 1, 2, 4 en 9](#)

BREVET

De Franse benaming voor octrooi.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

BRONCODE

De tekst van het computerprogramma. Hierin staan de verschillende opdrachten in een bepaalde programmeertaal geschreven die door het programma zullen worden uitgevoerd.

[Meer info > Hfdst. 4](#)

BUREAU VOOR INTELLECTUELE EIGENDOM VAN DE EUROPESE UNIE (EUIPO)

De officiële instantie die verantwoordelijk is voor de registratie van merken en modellen in de Europese Unie.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

CERTIFICERINGSMERK EN COLLECTIEF MERK

Bij een certificeringsmerk garandeert de houder van het merk dat de producten of diensten aan bepaalde kenmerken voldoen, bijvoorbeeld dat deze op een bepaalde manier zijn geproduceerd of aan specifieke kwaliteitseisen voldoen. De geografische herkomst mag echter niet aangeduid worden via een certificeringsmerk. De houder van dit type merk mag het merk niet zelf gebruiken.

Een collectief merk is een merk dat wordt gebruikt door leden van een vereniging (bijvoor-

beeld een groep landbouwers uit een bepaalde streek) en dient om aan te duiden dat de producten of diensten afkomstig zijn van leden van die vereniging. Een collectief merk mag gebruikt worden om de geografische herkomst van de producten of diensten aan te duiden.

[Meer info > Hfdst. 3](#)

COOPERATIVE PATENT CLASSIFICATION (CPC)

De Cooperative Patent Classification wordt sinds 2013 gebruikt om octrooien te ordenen. De classificatie is opgebouwd uit een hiërarchisch systeem van letter-en-cijfercodes, ofwel de CPG-code. De code wordt onderverdeeld in een sectie, klasse, onderklasse, hoofdgroep en ondergroep. Op basis hiervan kan men doelgericht op zoek gaan naar octrooien in een bepaald technologiedomein.

[Meer info > Hfdst. 2](#)

COPYRIGHT

Engelse term voor auteursrecht

[Meer info > Hfdst. 1, 7 en 10](#)

CPC

Afkorting van Cooperative Patent Classification.

[Meer info > Hfdst. 2](#)

DEPOSANT

Iedere natuurlijke persoon (particulier) of rechtspersoon (zoals een bv, vzw, nv) die een merk of model deponeert. Er kunnen ook meerdere deposanten zijn wanneer er een registratie op naam van meerdere (rechts)personen wordt gesteld.

DEPOT

Het indienen van een merk- of modelaanvraag bij de bevoegde instanties.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

DESIGNVIEW

Databank van nationale (zowel van Europese landen als van landen buiten Europa) modellen-

registers, Gemeenschapsmodellen en internationale modellen.

[Meer info > Hfdst. 2](#)

DIENSTEN- EN WARENKLASSEN

Bij een merkenregistratie moet aangeduid worden voor welke producten en diensten het merk zal gebruikt worden. Producten en diensten zijn momenteel ingedeeld in 45 klassen waarvan 34 gereserveerd zijn voor fysieke producten (= de warenklassen) en 11 voor diensten (= de dienstenklassen). Door deze NICE-classificatie is het mogelijk dat identieke merknamen naast elkaar bestaan wanneer ze betrekking hebben op verschillende producten of diensten, zonder dat dit juridische problemen oplevert.

[Meer info > Hfdst. 2](#)

DNS

Domeinnaamsysteem. Eenvoudig gesteld zorgt dit systeem voor gegevensopslag van domeinnamen. Dit kunnen IP-adressen zijn, maar ook namen van mailservers en zelfs vrije tekst. Via DNS wordt een IP-adres omgezet in een domein, omdat dit meer betekenis heeft en bijgevolg makkelijker kan onthouden worden. Meer specifiek zorgt DNS er dus voor dat IP-adressen worden omgezet in namen en namen weer in IP-adressen.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

DOMEINNAAM

Technisch gezien wordt verwezen naar een stukje ruimte op een server bij een internethostingprovider waar de website is geplaatst. Een domeinnaam is dus met andere woorden het webadres van een website.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

ENKELVOUDIG DEPOT

Het indienen van 1 tekening of model. Een model dat bestaat uit 1 onderdeel of uit meerdere onderdelen, die voor een goed gebruik niet zonder elkaar mogelijk zijn, worden ingediend

als enkelvoudig depot. Als algemene stelregel geldt dat het ontwerp als eenheid in het handelsverkeer moet kunnen verkocht worden en met 1 benaming moet kunnen aangeduid worden.

EPO

Afkorting van European Patent Office.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

ESCROW

Een overeenkomst waarbij een leverancier van software zijn broncode in bewaring geeft bij een onafhankelijke agent. Op die manier krijgt de gebruiker van software meer zekerheid over een voortdurend en ongestoord gebruik ervan, bijvoorbeeld wanneer de leverancier er onverhoopt niet meer zou zijn.

[Meer info > Hfdst. 4](#)

ESPAENET

Online databank met meer dan 120 miljoen octrooidocumenten, meestal aanvragen. Daarnaast biedt deze databank ook nog informatie over de octrooifamilie, de juridische status, links naar andere technische literatuur en citaties.

[Meer info > Hfdst. 2](#)

EU IPO

Afkorting van Bureau voor Intellectuele Eigendom van de Europese Unie (European Union Intellectual Property Office).

[Meer info > Hfdst. 1](#)

EUROPEAN PATENT OFFICE (EPO)

Het Europees Octrooibureau. Het beoogt een optimale samenwerking op Europees vlak wat betreft octrooibeschermtng en octrooi-informatie. Het EPO verstrekt octrooien, geldig in de gewenste lidstaten van de European Patent Convention (EPC), op basis van één gecentraliseerde indienings- en verleningsprocedure.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

10. Keukenlatijn

EUROPEES OCTROOI/ EP OCTROOI

Europees Octrooi. Via deze procedure kan een octrooi aangevraagd worden in de lidstaten die lid zijn van het Europees Octrooiverdrag. Het EP octrooi wordt aangevraagd bij EPO.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

EUROPEES OCTROOI MET EENHEIDSWERKING / UNITAIR OCTROOI

Dankzij het Europees octrooi met eenheidswerking, ook wel het unitair octrooi genoemd, is het mogelijk om een Europees octrooi verleend te krijgen dat een eenvormige bescherming biedt in alle deelnemende EU-lidstaten (17).

[Meer info > Hfdst. 1](#)

FENCING

Een beschermingsstrategie bij octrooiering met als opzet om via een reeks van octrooien er voor te zorgen dat een bepaalde onderzoeks- of innovatiepiste niet meer kan bewandeld worden door de concurrentie. Gepoogd wordt die weg letterlijk af te sluiten voor anderen.

[Meer info > Hfdst. 3](#)

FREEDOM TO OPERATE (FTO)

Bij een onderzoek naar de freedom to operate wordt nagegaan of een uitvinding geen inbreuk maakt op eerdere octrooien van derden die in een bepaald land worden aangehouden en dus van kracht zijn. Er wordt met andere woorden onderzocht of en hoeveel vrijheid men heeft om de uitvinding te commercialiseren.

[Meer info > Hfdst. 2](#)

FTO

Afkorting van freedom to operate.

[Meer info > Hfdst. 2](#)

GEHEIMHOUDINGSOVEREENKOMST

Een overeenkomst die wordt opgesteld om een situatie te creëren waarbij vertrouwelijke informatie kan gedeeld worden tussen partijen. Zij

creëren een verplichting voor de ontvangende partij om de vertrouwelijke informatie enkel te gebruiken voor een specifiek doel, bijvoorbeeld nagaan of het interessant is om al dan niet een samenwerking op te zetten. Hierdoor voorkomt men bovendien dat de overdracht van vertrouwelijke informatie wordt beschouwd als een publieke mededeling, wat zou impliceren dat octrooiname niet meer mogelijk is. Ook wel Non Disclosure Agreement of NDA genoemd.

[Meer info > Hfdst. 8](#)

GEMEENSCHAPSMODEL

Wanneer men een model in de Europese Unie wil beschermen, kan dit door middel van één depot, waarbij onmiddellijk alle landen van de Europese Unie zijn opgenomen. Deze procedure kan worden verricht bij het Bureau voor Intellectuele Eigendom van de Europese Unie (EUIPO).

[Meer info > Hfdst. 1](#)

HANDELSNAAM

De naam waaronder een onderneming handelt in de markt. Het recht op een handelsnaam ontstaat automatisch van zodra men als eerste de naam publiek, zichtbaar en blijvend gebruikt. Het recht op een handelsnaam is beperkt tot enerzijds het territorium waarin de onderneming activiteiten uitoefent en anderzijds de producten en diensten die aangeboden worden door de onderneming.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

HOME REGISTRATION

Alvorens een aanvrager kan overgaan tot een internationale merkaanvraag, moet hij beschikken over een merkinschrijving in zijn eigen land of regio. Voor een Vlaams bedrijf is dit een Benelux-merk of een Uniemerkt.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

ICANN

De Internet Corporation for Assigned Names and Numbers is de internationale instantie die instaat voor de globale coördinatie en het beheer van het domeinnaamsysteem (DNS).

[Meer info > Hfdst. 9](#)

INDIVIDUEEL MERK

Een onderscheidingsteken voor producten of diensten afkomstig van één of meerdere particulieren of ondernemingen en dat door de merkhouders zelf wordt gebruikt.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

INTELLECTUELE EIGENDOM

Het geheel aan intellectuele creaties die een (rechts)persoon in eigendom heeft, al dan niet vervat in intellectuele eigendomsrechten (waaronder auteursrechten, octrooien, merken, tekeningen en modellen).

INTELLECTUELE EIGENDOMSRECHTEN

De rechten die men kan verkrijgen op intellectuele eigendom, al dan niet door middel van een registratie. Deze rechten zijn verhandelbaar.

INTERFACEDIENST

Heeft als doel onderzoekers te stimuleren en te begeleiden in de commerciële vertaling van nieuwe technologieën door kennis- en technologieoverdracht tussen een kennisinstelling (universiteit of hogeschool) of een onderzoekscentrum en de bedrijfswereld. Anderzijds is het een aanspreekpunt voor bedrijven die willen samenwerken met onderzoekers vanuit zo'n kennisinstelling of onderzoekscentrum.

[Meer info > Hfdst. 5](#)

INTERNATIONAAL MERK

Op basis van een home registration kan men door middel van één aanvraag (internationale) merkbescherming verkrijgen in één of meerdere landen die lid zijn van de Overeenkomst van

Madrid. Een internationaal merk wordt aangevraagd bij het WIPO.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

INTERNATIONAAL MODEL

Door middel van één aanvraag kan men internationale modelbescherming verkrijgen in één of meerdere landen die aangesloten zijn bij het Systeem van Den Haag. In tegenstelling tot een internationaal merk moet men voor een internationaal model geen home registration hebben. Een internationaal model wordt aangevraagd bij het WIPO.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

INVENTIVE STEP

Engelse term voor inventiviteit.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

INVENTIVITEIT

Een uitvinding moet aan de voorwaarde van inventiviteit voldoen om octrooibescherming te genieten. Hiermee wordt bedoeld dat er sprake moet zijn van een uitvindingswerkzaamheid of met andere woorden dat de uitvinding een technisch probleem, eigen aan de stand van de techniek, oplost, en dit op een manier die door een gemiddelde vakman niet als vanzelfsprekend wordt geacht.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

MATERIAALTRANSFEROVEREENKOMST

Een overeenkomst waarbij een materiaal door een partij aan een andere partij wordt ter beschikking gesteld voor een bepaald doel en onder bepaalde voorwaarden. Enkel het bezit ervan wordt overgedragen, niet de eigendom of de controle. Dit soort overeenkomsten wordt vaak aangewend in het kader van een opdracht of samenwerking rond het uitvoeren van testen of onderzoek met betrekking tot het materiaal of waarvoor dit materiaal nodig is. Ook wel Material Transfer Agreement of MTA genoemd.

[Meer info > Hfdst. 8](#)

10. Keukenlatijn

MEERVOUDIG DEPOT

Gaat om het onderbrengen van meerdere ontwerpen die in het gebruik los van elkaar kunnen worden gezien in een modeldepot. Ze zijn met andere woorden verschillend van aard. Bij een meervoudig depot geldt in de Benelux een maximum van 50 ontwerpen per registratie.

MERK

Een teken waarmee een product of dienst onderscheiden wordt van die van de concurrentie. Dit teken kan de naam zijn voor een product of dienst, maar kan ook een logo zijn, een kleur, een vorm, een klank of zelfs een hologram of een bewegend teken zijn ...

[Meer info > Hfdst. 2](#)

MERKHOUDER

De bezitter van een geregistreerd merk die dit merk als enige mag exploiteren in de landen waar het merk ingeschreven is voor de producten en diensten die werden aangeduid bij inschrijving.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

MODEL

Een model is de driedimensionale vorm van een voortbrengsel of een deel ervan. Wanneer in ons patent boekje gesproken wordt over modellen worden daar ook de tekeningen (tweedimensionaal) onder begrepen.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

MTA

Afkorting van Material Transfer Agreement, Engelse term voor materiaaltransferovereenkomst.

[Meer info > Hfdst. 8](#)

NDA

Afkorting van Non Disclosure Agreement, Engelse term voor geheimhoudingsovereenkomst.

[Meer info > Hfdst. 8](#)

NIET-GEREGISTREERD GEMEENSCHAPSMODEL

Deze bescherming ontstaat automatisch voor 3 jaar vanaf het moment waarop het model voor het publiek binnen de EU ter beschikking gesteld werd. Het beschermt enkel tegen namaak van het beschermde model.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

NIEUWHEID

Een uitvinding mag niet bekend zijn voor de indieningsdatum van de octrooiaanvraag. Dit houdt in dat de techniek nog op geen enkele wijze bekend mag zijn bij het publiek, bijvoorbeeld door middel van publicatie, deelname aan een beurs of commercialisering, ook niet door de aanvrager zelf. De uitvinding mag dus geen deel uitmaken van de huidige stand van de technologie.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

NIEUWHEIDSONDERZOEK

Bij een nieuwheidsonderzoek wordt nagegaan of een uitvinding voldoet aan de vereiste van nieuwheid.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

OCTROOI

Een titel die wordt toegekend aan een uitvinder van een bepaald stuk techniek, in ruil voor de bekendmaking ervan. Het biedt de uitvinder een tijdelijk exclusief recht op die uitvinding waarmee hij derden kan verbieden die uitvinding te gebruiken. Hij kan bijgevolg optreden tegen de namaak, verkoop of invoering van zijn vinding. Het octrooi geldt enkel in die landen waar het werd verleend. Een octrooi heeft een beperkte tijdsduur, daarna is de techniek vrij te gebruiken voor iedereen.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

OCTROOIAANVRAAG

Aanvraag bij de bevoegde octrooiverlenende instantie om de toekenning van een octrooi te bekomen.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

OCTROOIEERBAARHEID

Een uitvinding is octrooieerbaar wanneer zij cumulatief voldoet aan de gestelde voorwaarden, met name nieuwheid, inventiviteit en industriële toepasbaarheid. Bovendien moet de uitvinding geoorloofd zijn, wat betekent dat deze bijvoorbeeld niet in strijd mag zijn met de openbare orde en goede zeden.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

OMPI

Afkorting van Organisation Mondiale de la Propriété Intellectuelle, de Franse benaming voor de World Intellectual Property Organization (WIPO).

ONDERSCHEIDEND VERMOGEN

Een noodzakelijke voorwaarde om een teken als merk te kunnen registreren. Een merk moet immers in staat zijn het product of de dienst te onderscheiden van andere producten of diensten op de markt.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

ONTDEKKING

Wanneer iets gevonden wordt dat reeds in de natuur aanwezig was maar tot dan toe verborgen lag. Zo bijvoorbeeld de zwaartekracht die door Newton werd ontdekt. Een ontdekking is geen uitvinding en kan niet geoctrooieerd worden.

OPENSOURCESOFTWARE (OSS)

Opensourcesoftware is software waarvan de broncode publiek wordt vrijgegeven. Dit betekent echter niet dat er geen auteursrechten rusten op deze software!

Check altijd de voorwaarden van de licentie om na te gaan in welke mate de software gebruikt, aangepast en verder verspreid mag worden.

[Meer info > Hfdst. 5](#)

OPPOSITIE

Procedure die onder bepaalde voorwaarden kan ingesteld worden bij het octrooi- of merkenbureau zelf, nog voor het betrokken octrooi of merk definitief kan worden toegekend. Dit kan door een andere (rechts)persoon die meent dat het betrokken octrooi of merk niet mag worden verleend.

[Meer info > Hfdst. 9](#)

OSS

Afkorting van Openourcesoftware.

[Meer info > Hfdst. 5](#)

PATENT

Engelse term voor een octrooi.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

PATENT LIBRARY CENTRE (PATLIB)

Instituut, erkend door het EPO, met expertise op gebied van intellectuele eigendom. Zij verrichten nieuwheidsonderzoeken en doen aan adviesverlening.

[Meer info > Hfdst. 9](#)

PATENT PENDING

Betekent dat het octrooi is aangevraagd, maar nog niet is toegekend.

[Meer info > Hfdst. 3 en 10](#)

PATLIB

Afkorting van Patent Library Centre.

[Meer info > Hfdst. 9](#)

PCT

Afkorting van Patent Cooperation Treaty. De PCT-procedure maakt het mogelijk om via de indiening van één octrooiaanvraag bij WIPO octrooibeschermt te verkrijgen in één of

10. Keukenlatijn

meerdere landen die lid zijn van de Patent Cooperation Treaty.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

PRIORITEITSRECHT/RECHT VAN VOORRANG

Het recht dat men inroept om bij de indiening van het octrooi, merk of model binnen de prioriteitstermijn de indieningsdatum toegekend te krijgen van de eerste indiening van hetzelfde octrooi, merk of model in een ander land.

[Meer info > Hfdst. 1 en 3](#)

PRIORITEITSTERMIJN/VOORRANGSTERMIJN

De termijn waarbinnen een octrooi, merk of model kan uitgebreid worden naar één of meerdere andere landen met behoud van datum van de eerste indiening. Concreet krijgen alle octrooien, merken of modellen die binnen de prioriteitstermijn worden ingediend dezelfde indieningsdatum als de eerste indiening. De prioriteitstermijn bedraagt 1 jaar in het geval van octrooien en 6 maanden in het geval van merken of modellen. Let op: omdat er voor merken geen nieuwheidsvereiste is, kan men merken na de prioriteitstermijn nog steeds uitbreiden naar andere landen, maar dan zal de indieningsdatum de datum zijn waarop het merk werd ingediend in dat land. Een octrooi of model daarentegen kan na de prioriteitstermijn in principe niet meer ingediend worden in een ander land, aangezien het dan niet meer nieuw is.

[Meer info > Hfdst. 1 en 3](#)

RESPIJTTERMIJN

Tot 1 jaar na de eerste openbaarmaking van het model, kan een ontwerper (of eigenaar van het model) nog overgaan tot een modeldepot.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

SOURCE CODE

De Engelse benaming voor broncode.

[Meer info > Hfdst. 4](#)

“SUI GENERIS” DATABANKENRECHT

Een databank wordt gedefinieerd als een systematisch of methodisch geordende verzameling van gegevens waarin de bestanddelen zelfstandige elementen vormen en onafhankelijk van elkaar geraadpleegd kunnen worden. Het ‘sui generis’ databankenrecht ontstaat indien de maker ervan een substantiële investering gedaan heeft in de databank. Hierdoor verwerft hij het recht om het opvragen/hergebruik van (substantiële delen van de) databank te verbieden

[Meer info > Hfdst. 1](#)

STAKINGSVORDERING

Een vordering ingesteld voor de bevoegde rechtbank met als doel de stopzetting van een inbreukmakende handeling te bevelen, eventueel onder straffe van dwangsom.

[Meer info > Hfdst. 7](#)

SURROUNDING

Een beschermingsstrategie bij octrooiering die er in bestaat een centraal belangrijk octrooi te ‘omringen’ met andere, kleinere octrooien, vaak concrete toepassingen van de technologie vevat in het centraal octrooi.

[Meer info > Hfdst. 3](#)

TEKENING

Een tekening is de tweedimensionale vorm van een voortbrengsel of een deel ervan, zoals bijvoorbeeld dessins en patronen op stoffen.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

TERRITORIALITEITSBEGINSEL

Wijst erop dat intellectuele eigendomsrechten een monopolie verschaffen dat beperkt is tot die landen waar het recht effectief werd toegekend. Een “wereldwijd” monopolie bestaat niet.

[Meer info > Hfdst. 3](#)

TMVIEW

Databank van nationale (alle Europese landen en meerdere landen buiten Europa) merken-registers, Uniemerken en internationale merken.

[Meer info > Hfdst. 2](#)

UITPUTTING

Vrije verhandelbaarheid van een eenmaal rechtmatig op de EU markt gebracht product.

UITVINDERSWERKZAAMHEID

Betekent hetzelfde als inventiviteit.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

UITVINDING

Een technische creatie, waardoor een technisch probleem opgelost wordt, en waarvan de oplossing noch bekend (dus nieuw), noch voor de hand liggend (dus inventief) was. Er wordt met andere woorden iets aan het bestaande toegevoegd.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

UNIEMERK

Wanneer men een merk in de Europese Unie wil beschermen, kan dit door middel van één depot, waarbij onmiddellijk alle landen van de Europese Unie zijn opgenomen. Deze procedure kan worden verricht bij het Bureau voor Intellectuele Eigendom van de Europese Unie (EUIPO).

[Meer info > Hfdst. 1](#)

USPTO

Afkorting van United States Patent and Trademark Office. De officiële instantie, onderdeel van de United States Department of Commerce, die instaat voor de registratie van octrooien (met inbegrip van design patents) en merken in de Verenigde Staten.

[Meer info > Hfdst. 2](#)

VENNOOTSCHAPSNAAM

De officiële benaming van een rechtspersoon zoals opgenomen in de statuten en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Elke vennootschap moet een naam voeren die verschilt van die van een andere vennootschap. De bescherming van de vennootschapsnaam geldt in België.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

VERVAL

Indien een geregistreerd recht (merk, model of octrooi) eindigt, bijvoorbeeld omdat de maximale geldigheidsduur verstreken is of de taksen niet tijdig werden betaald, spreken we van verval van het IE-recht.

WIPO

Afkorting van World Intellectual Property Organization.

[Meer info > Hfdst. 1](#)

WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION (WIPO)

Een agentschap van de Verenigde Naties waar internationale aanvragen voor merken (via het Systeem van Madrid), modellen (via het Systeem van Den Haag) en octrooien (via de PCT-procedure) kunnen worden ingediend. Daarnaast heeft deze organisatie als opdracht met de lidstaten internationale afspraken te maken op het vlak van intellectuele eigendomsrechten en brede sensibilisering te doen.

[Meer info > Hfdst. 1](#)